

Miljøministeriet

EU og Internationalt
Den 22. februar 2023
MIM 11-23-1

Samlenotat Rådsmøde (miljø) den 16. marts 2023

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådet om revision af direktiv 2010/75/EU vedrørende industrielle emissioner samt direktiv 1999/31/EC vedrørende deponering
- *Generel indstilling*
KOM (2022) 156 side 2
2. Kommissionens forslag til forordning om emballage og emballageaffald
- *Politisk drøftelse*
KOM (2022) 677 side 18
3. Kommissionens forslag til revision af Rådets direktiv om rensning af byspildevand (91/271/EØF)
- *Politisk drøftelse*
KOM (2022) 541 side 32
4. Det Europæiske semester 2023: Kommissionens årlige undersøgelse af bæredygtig vækst
- *Udveksling af synspunkter*
KOM (2022) 780 side 42
5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om overførsel af affald og om ændring af forordning (EU) nr. 1257/2013 og (EU) 2020/1056
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 16. marts, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*
KOM (2021) 709 side 45
6. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om typegodkendelse af motorkøretøjer og motorer samt af systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer med hensyn til emissioner og batteriers holdbarhed (Euro 7) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 715/2007 og (EF) nr. 595/2009
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 16. marts, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*
KOM (2022) 586 side 54

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådet om revision af direktiv 2010/75/EU vedrørende industrielle emissioner samt direktiv 1999/31/EC vedrørende deponering

KOM (2022) 156

Revideret version af samlenotat af den 6. oktober 2022. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

Resumé

Kommissionen fremlagde den 5. april 2022 forslag til revision af direktiv 2010/75/EU vedrørende industrielle emissioner (IE-Direktivet) samt direktiv 1999/31/EC vedrørende deponering. Forslaget har til formål at reducere industrielle anlæg og husdyrbrugs miljøskadelige forurening, i overensstemmelse med målsætningen i EU's Grønne Pagt. Med ændringer i IE direktivet omfattes blandt andet kraftværker, raffinaderier, affaldsbehandling, affaldsforbrænding, produktion af metaller, cement, glas, kemikalier, papirmasse og papir, føde- og drikkevarer, mælk samt intensivt opdræt af kvæg, fjerkræ og svin. Med forslaget indføres en række justeringer af IE direktivet med nye forpligtelser til operatører af industrielle anlæg. Dette gælder 1) en øget harmonisering af emissionsudledning gennem fastsættelsen af krav om lavest mulige emissionsgrænseværdier i miljøgodkendelser, 2) krav til sanktioner ved overtrædelse af de nationale bestemmelser, 3) indførelse af erstatningsansvar for virksomheder og myndigheder ved overtrædelse af direktivet, 4) fremme offentlighedens adgang til information om anlæggenes miljøpræstationer, 5) indarbejdelse af kemikaliehensyn og ressourcehensyn i gennemførelsesretsakter, 6) pligt for anlæggene til at have et miljøledelsessystem, 7) inddragelse af energieffektivitet i kravene til industrivirksomheder samt fokus på afledte klimaeffekter, 8) mulighed for dispensation ved anvendelse af innovative teknologier og etablering af et nyt innovationscenter til fremme af innovative teknikker, 9) krav om at virksomheder udarbejder bæredygtige omstillingsplaner for 2030-2050, 10) udvidelse af direktivet til mindre husdyrbrug, samt kvægbrug ned til 150 storkreaturer med mere simple godkendelsesprocedurer end for andre industrieanlæg, 11) udvidelse af direktivet til at omfatte industrielle og metalliske mineraler samt en række af aktiviteterne i batteriværdikæden, 12) ændring af deponeringsdirektivet og udvidelse af IE direktivet ift. deponeringsanlæg. Husdyrbrug (kvægbedrifter og mindre svine- og fjerkræbrug) omfattes ikke fuldt ud af alle IE direktivets forpligtelser fsv. bl.a. krav til miljøledelsessystemer, omstillingsplaner, mv. Forslaget vil potentielt have konsekvenser for lovgivning inden for miljø og klima-, energi- og forsyningsområdet. Forslaget forventes at have statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Regeringen støtter hovedelementerne i Kommissionens forslag, idet det vurderes at forslaget grundlæggende vil øge beskyttelsesniveauet i Europa igennem en styrket industriregulering. Danmark er i forvejen langt fremme ift. reguleringen af danske virksomheder, og forslagets ambitioner om større harmonisering og effektivitet vil derfor være en fordel for Danmark. Forslaget vil bidrage til lige konkurrencevilkår for brancher omfattet af direktivet. Regeringen arbejder for, at forslaget kan bidrage til en reduktion af drivhusgasudledninger i EU. Regeringen ser positivt på udvidelsen af direktivet til nye brancher, herunder også udvidelserne på husdyrsektoren samlet set, omstillingsplanerens inkorporering af andre vigtige hensyn og ønsker en effektiv og hurtig implementering. Regeringen finder derudover, at byrder for erhvervslivet bør reduceres og arbejder for at nedbringe erhvervsøkonomiske konsekvenser, bl.a. ved at mindske krav til monitorering og krav om ekstern revision af miljøledelsessystemer.

Baggrund

Kommissionens har ved KOM (2022) 156 den 5. april 2022 fremlagt forslag til Europa-Parlamentet og Rådet om en revision af direktiv 2010/75/EU vedrørende industrielle emissioner samt Rådets direktiv 1999/31/EC fra den 26. april 1999 vedrørende deponering. Forslaget er modtaget i dansk sprogudgave den 28. april 2022.

Direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner ("IE-Direktivet") regulerer miljøvirkningerne af ca. 52.000 af Europas store industrieanlæg og husdyrbrug med højt forureningspotentiale på en integreret måde for hver

enkelt sektor. Direktivet dækker alle relevante forurenende stoffer, der kan udledes fra industrielle anlæg og husdyrbrug, som påvirker menneskers sundhed og miljøet. Direktivet bestemmer bl.a., at virksomheder, der forurenere, skal begrænse forureningen, så det svarer til de bedste tilgængelige teknikker, BAT (Best Available Techniques). Disse fastlægges af Kommissionen i direktivets afledte gennemførsels- og delegerede retsakter, såkaldte BAT-konklusioner. Miljøkravene i BAT-konklusionerne, indarbejdes i sidste ende i danske miljøgodkendelser inden for de berørte sektorer.

Der er ca. 2.400 danske anlæg, der er omfattet af det eksisterende IE-Direktiv. Dette omfatter 650 industrivirksomheder samt 1.750 husdyrbrug (svine- og fjerkræbrug).

Anlæg, der reguleres af det eksisterende direktiv, tegner sig for ca. 20 pct. af EU's samlede emissioner af forurenende stoffer til luft, for ca. 20 pct. af EU's samlede emissioner af forurenende stoffer til vand og for ca. 40 pct. af drivhusgasemissionerne. Sektorer, der reguleres af IE-Direktivet, omfatter blandt andet kraftværker, raffinaderier, affaldsbehandling, affaldsforbrændingsanlæg, produktion af metaller, cement, glas, kemikalier, papirmasse og papir, føde- og drikkevarer samt intensivt opdræt af fjerkræ og svin.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192, stk. 1, og skal derfor vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet med et kvalificeret flertal i Rådet efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 16. marts 2023, med henblik på vedtagelse af rådets generelle indstilling til forslaget.

Formål og indhold

Kommissionens forslag har til formål at reducere industrielle anlæg og husdyrbrugs miljøskadelige forurening gennem en modernisering af direktivet, i overensstemmelse med EU's *Grønne Pagt*, der bl.a. har et mål om at opnå et forureningsfrit miljø i 2050, en cirkulær økonomi og større energieffektivitet.

Forslaget er en del af opfølgningen på den *Industrielle strategi for Europa (2020)*. Det fremhæves i forslaget endvidere at forslaget bidrager til EU's *Kemikaliestrategi for bæredygtighed (2020)* og EU's *Handlingsplan for nulforurening (2021)*. Af andre særligt relevante politikker skal nævnes *Metanstrategien (2020)*, *Klimatilpasningsstrategien (2021)*, *Biodiversitetsstrategien (2020)* og *"Fra jord til bord"-strategien (2020)*, samt fastsatte mål i FN's *Bæredygtigheds Agenda for 2030*.

Forslaget bygger videre på erfaringerne fra Kommissionens evaluering af direktivet i 2020¹, der konkluderede, at direktivet generelt var effektivt i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af forurening af luft, vand og jord fra industrielle aktiviteter og fremme af anvendelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT), men at der var brug for en modernisering, på følgende områder:

- Utilstrækkelig og inkonsekvent gennemførelse af emissionsgrænser for luft- og vandforurenende stoffer, hvilket mindsker direktivets effektivitet.
- Manglende transparens og adgang til informationer om anlæggenes godkendelser, præstationsniveauer samt dispensationer.
- Et for begrænset bidrag til ressourceeffektivitet, den cirkulære økonomi, samt anvendelsen af mindre giftige kemikalier.
- En usammenhængende og for begrænset bidrag til reduktion af drivhusgasemissioner
- Suboptimalt fokus på innovation og omstillingen af den europæiske industri gennem nye innovative teknologier.

¹ [EUR-Lex - 52020SC0181 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

- Manglende inddragelse af forurenende industrielle anlæg og husdyrbrug er omfattet, herunder særligt husdyrproduktion og visse udvindingsaktiviteter.

Forslaget til revision af direktivet har således til formål at imødegå disse problemstillinger, så direktivet kan opnå dets fulde potentiale i nedbringelsen af forurenende stoffers emissioner samt sikringen af konkurrencedygtige vilkår for de industrielle anlæg og husdyrbrug i Europa. De vigtigste forslag til ændringer i direktivet fremgår herunder:

Øget harmonisering af emissionsudledning gennem fastsættelsen af krav om lavest mulige emissionsgrænseværdier i miljøgodkendelser

Forslaget lægger op til at medlemslandene i højere grad skal sikre ensartet udmøntning af krav til anlæggene, for at bidrage til en tilfredsstillende reduktion i udledninger til miljøet og lige konkurrencevilkår. Kommissionen har opgjort at op mod 80 % af emissionsgrænseværdier, der fastsættes i godkendelserne på tværs af EU-landene, ligger på den højeste og mindst krævende værdi inden for emissionsintervallerne (BAT-AEL) fastlagt i BAT-konklusionerne, og uden at tage hensyn til et givent anlægs potentiale til at opnå lavere emissionsniveauer ved brug af BAT. Kommissionen foreslår derfor, at fastsættelse af emissionsgrænseværdier i nationale godkendelser i stedet skal tage udgangspunkt i den laveste og mest ambitiøse ende af emissionsintervallerne fastlagt i de gennemførelsesretsakter, som fastsætter emissionsgrænseværdier for den bedst tænkelige teknik. Kommissionen foreslår, at der fastsættes fælles regler for vurdering af overholdelsen af emissionsgrænseværdier fastlagt i de enkelte godkendelser og validering af måleresultater for emissioner til både luft og vand, hvor disse er baseret på BAT-konklusioner. Kommissionen foreslår, at muligheden for dispensationer fra bindende emissionsgrænser bliver skærpet. Dispensationer fra emissionsgrænseværdier, bør desuden ikke gives, hvis det kan bringe overholdelsen af miljøkvalitetsnormer i fare.

Krav til sanktioner ved overtrædelse af de nationale bestemmelser

Forslaget indfører for første gang en række krav til sanktioner ved overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af direktiv 2008/99/EF af den 19. november 2008. Bødernes størrelse beregnes ud fra princippet om, at de økonomiske fordele, der er opnået ved overtrædelsen, reelt fratages den overtrædende person eller virksomhed.

Indførelse af erstatningsansvar for virksomheder og myndigheder ved overtrædelse af direktivet

Forslaget indebærer indførelse af et nyt erstatningsansvar for virksomheder og myndigheder. Forslaget vil pålægge medlemslandene at sikre, at berørte personer, i tilfælde af skade på menneskers sundhed, har ret til erstatning fra relevante fysiske eller juridiske personer, eller relevante kompetente myndigheder, der er ansvarlige for overtrædelsen. Der indføres samtidig et krav om omvendt bevisbyrde, der pålægger virksomhederne at bevise, at de ikke er ansvarlige for den påførte skade. Medlemsstaterne skal sikre, at ikke-statslige organisationer, der arbejder for at fremme beskyttelsen af menneskers sundhed eller miljøet, og som opfylder alle krav i henhold til national lovgivning, som en del af den berørte offentlighed, har mulighed for at repræsentere de berørte personer og anlægge kollektive erstatningssøgsmål.

Fremme af offentlighedens deltagelse og indsigt i godkendelsesproceduren

Med forslaget foreslås yderligere krav til at fremme offentlighedens deltagelse i godkendelsesprocedurer, kontrol og tilsyn, for at styrke offentlighedens rettigheder i overensstemmelse med Aarhus Konventionen. Kommissionen foreslår derfor, at den berørte offentlighed skal have tidlig adgang samt reel mulighed for at deltage i den kompetente myndigheds udstedelse eller ajourføring af godkendelsesvilkår, det være sig ved udviklingen af ny teknologi eller miljøkvalitetstandard. Herudover fremgår krav om at alle godkendelser, herunder et resumé af selve godkendelsen og anlæggenes miljøledelsessystem, skal stilles gratis til rådighed for offentligheden på internettet og uden at begrænse adgangen til registrerede brugere. Det foreslås endvidere, at når et anlæg tildeles en dispensation, skal offentligheden have kendskab til de dispensationer, der gives, da anlægget vil udlede mere end foreskrevet i BAT-konklusioner.

Indarbejdelse af kemikaliehensyn og cirkulære hensyn i gennemførelsesretsakter

Kommissionen foreslår at forstærke synergien mellem IE-Direktivet og EU's generelle forordning for regulering af kemikalier (REACH-forordningen). På nuværende tidspunkt har det Europæiske kemikalieagentur (ECHA) intet mandat i det eksisterende direktiv. Kommissionen foreslår, at ECHA får en formel rolle som en del af den tekniske arbejdsgruppe, der forestår forberedelsen af 'Bedste tilgængelige teknikker reference'-dokumenter (BREF), således at reduktion og brug af kemikalier afspejles i sammenspillet mellem IED og REACH. Kommissionen foreslår at miljøpræstationer, fastlagt i BAT-konklusioner for forbrugs- og ressourceeffektivitetsniveauer, herunder anvendelse af vand, energi og genanvendte materialer, skal være bindende og indarbejdes i de enkelte anlægs godkendelser. Desuden foreslås en harmonisering mellem IE-Direktivet og Europæisk Register over Udledning og Overførsel af forureningsstoffer (E-PRTR-forordningen) i og med, at listen over stoffer, der skal overvejes ifm. en miljøgodkendelse af et anlæg, bliver identisk med de stoffer, der skal indrapporteres i E-PRTR-forordningen.

Krav om at alle industrianlæg skal have et miljøledelsessystem

Kommissionens forslag indeholder endvidere krav om at alle anlæg skal have et miljøledelsessystem, der omfatter mål for forurening, ressourceeffektivitet, reduktion af drivhusgasser og energieffektivitet, for at sikre en løbende forbedring af anlæggenes miljøpræstation.

Inddragelse af energieffektivitet i kravene til industrivirksomheder samt fokus på afledte klimaeffekter

Kommissionen foreslår med revisionen at fremme synergi i anvendelsen af og investering i teknologier, der forebygger eller reducerer miljøforurening og drivhusgasemissioner.

I det eksisterende direktiv om industrielle emissioner er der to energi- og klimarelaterede bestemmelser. For det første fremgår det af direktivet, at der ikke sættes emissionsgrænseværdier for drivhusgasser i miljøgodkendelser for virksomheder omfattet af EU's kvotehandelsystem (ETS). Denne bestemmelse er fastholdt i forslaget.

For det andet er der i det eksisterende direktiv mulighed for medlemsstaterne, men ikke krav til, at sætte energieffektivitetskrav i miljøgodkendelser for virksomheder omfattet af ETS. Med forslaget lægges der op til at kommende energieffektivitetskrav bliver bindende. Minimumsniveauer for energieffektivitet vil blive fastsat i BAT-konklusioner for de enkelte sektorer og dermed være bindende i miljøgodkendelserne. Det forventes at energieffektiviteten optimeres og dermed reduktion af energiforbruget. Det afhænger dog af, hvad der bliver fastsat i fremtidige BAT-konklusioner. Kommissionens forslag indeholder fortsat ikke en tydelig inddragelse af drivhusgasser på linje med miljøforurenede stoffer og ej heller i direktivets formål.

Mulighed for dispensationer ved brug af nye innovative teknologier samt etablering af center for industriel transformation

Forslaget fokuserer på behovet for fremme af forskning, innovation og investeringer i nye teknologier, der kan styrke Europas industrielle konkurrenceevne og facilitere et skift mod en mere bæredygtig industri gennem reduktion af emissioner af forurenende stoffer og drivhusgasser fra industrielle anlæg og husdyrbrug. I forslaget vil frontløbere, der er villige til at bruge nye teknologier, have mulighed for at få dispensation fra de fastsatte emissionsgrænseværdier samt tilsvarende parametre og tekniske foranstaltninger i op til to år. Forslaget indeholder endvidere et ønske om etableringen af *Innovation Center for Industrial Transformation and Emissions (INCITE)*. Centeret skal støtte den innovative transformation af industrielle anlæg gennem indsamling og analyse af information om innovative teknologier, herunder give et overblik over udviklingen af selv samme og løbende offentliggøre undersøgelsesresultater. Centeret vil være en del af Kommissionens Joint Research Center i Sevilla.

Krav om at virksomheder udarbejder omstillingsplaner for 2030-2050 jf. EU's Direktiv om bæredygtighedsrapportering

Det foreslås i revisionen, at alle berørte industrielle anlæg skal have udfærdiget en omstillingsplan (transformation plan). Inden 30. juni 2030 vil en række energitunge virksomheder skulle have udarbejdet en omstillingsplan, mens resten af virksomhederne vil blive omfattet i takt med, at der offentliggøres BAT-konklusioner for brancherne. Omstillingsplanen foreslås at være en del af anlæggenes miljøledelsessystem. Omstillingsplanerne skal indeholde oplysninger om, hvordan anlægget vil omstille sig i perioden 2030-2050 med henblik på at bidrage til udviklingen af en bæredygtig, ren, cirkulær og klimaneutral økonomi. Omstillingsplanernes dokumenter angives til at være af indikativ karakter og skal offentliggøres, så forøget transparens for offentligheden imødekommes. Kommissionen skal inden den 30. juni 2028 have vedtaget en implementeringsretsakt, der fastsætter formatet for omstillingsplanerne. Krav om udarbejdelse af en omstillingsplan gælder ikke husdyr.

Udvidelse af direktivet til mindre husdyrbrug samt kvægbrug ned til 150 storkreaturer med mere simple godkendelsesprocedurer end for andre industrianlæg

Med forslaget introducerer Kommissionen et særskilt kapitel for husdyrbrug, der fastlægger særlige bestemmelser for opdræt af fjerkræ, svin og kvæg. Kommissionen forslag indebærer, at kvægbedrifter fremadrettet omfattes af direktivet, samt at grænsen for, hvornår øvrige husdyrbrug indgår, nedsættes. Fremover sættes grænsen således ved 150 storkreaturer (ST) eller derover for alle de omfattede dyretyper.

Forslaget medfører, at husdyrbrug løftes ud af reglerne i direktivets kapitel II. Fremover omfattes de af særlige regler i kapitel VIa med særskilte regler for godkendelsesprocedurer, driftsregler, overvågning, håndhævelse, inddragelse, adgang til prøvelse etc., der afløser de tilsvarende regler i kapitel II. Med driftsreglerne lægger Kommissionen op til at fastsætte specifikke krav, som husdyranlæg skal overholde (såsom emissionsgrænseværdier, overvågningskrav, praksis for forebyggelse og afhjælpning af forurening og grænseværdier for miljøpræstationer). Der etableres et graderet godkendelsessystem, der har til hensigt at stille differentierede/proportionelle krav til husdyrbrugene afhængigt af, om der er tale om store/små husdyrbrug, intensiv/ekstensiv/økologisk drift, samt deres placering tæt på natur og påvirkning af miljøet.

Det er hensigten, at Kommissionen ved delegerede- eller gennemførelsesretsakter efter artikel 76 fastsætter det nærmere indhold af driftsreglerne inden for 2 år efter ikrafttræden af det nye direktiv. Herefter har medlemsstaterne 3,5 år til at implementere driftsreglerne, hvorfor den endelige implementering efter procesplanen tidligst forventes at ske i 2029-2030. Der er ikke etableret en overgangsordning, hvorfor store husdyrbrug, der i dag er omfattet af direktivet via bilag I, pkt. 6.6, forventes at være ureguleret i IE-Direktivet efter direktivet er trådt i kraft, og før driftsregler for husdyrproduktion er etableret. Endelig foreslår Kommissionen indsat en bestemmelse, der giver medlemsstaterne mulighed for at fravige grundreglen om, at anlæg omfattet af kap. V (anlæg/aktiviteter der anvender opløsningsmidler) og VIa (husdyrproduktion) skal være i besiddelse af en godkendelse og i stedet kræve, at disse anlæg registreres.

Konsekvensen af, at husdyrbrug indføres i et særskilt kapitel i direktivet er, at en række bestemmelser i direktivet ikke finder anvendelse for husdyrbrug. Det gælder bl.a. krav om at indføre miljøledelse, udarbejdelse af omstillingsplaner, samt krav om lavest mulige emissionsgrænseværdier i miljøgodkendelser. Bestemmelserne om straf og erstatning gælder dog også for husdyrbrug.

Med direktivets udvidelse til husdyrbrug kan der således fastsættes klimakrav til husdyrbrug. Kommissionen forventer, at inklusionen af kvæg samt den nedsatte grænse for, hvornår dyreenheder er omfattet af direktivet, vil medføre en stor reduktion af drivhusgasemissionerne fra husdyrsektoren. Kommissionen vurderer, at denne ændring vil medføre en samlet EU-reduktion af metan på ca. 7,42 mio. ton CO₂e pr. år. Der er tale om effekter på samlet EU-niveau, der skal fremkomme ved, at de omfattede husdyrproduktioner bliver underlagt direktivets krav om BAT, herunder krav om overholdelse af grænseværdier og andre krav til produktionen. Danmark har allerede høje CO₂-mål, der som følge af landbrugsaftalen udmøntes i strengere national lovgivning, hvorfor forslaget ikke forventes at have effekt på husdyrområdets udledning af drivhusgasemissioner i

Danmark, men forbedrer deres konkurrencevilkår, når andre lande tvinges til at skærpe. Effekterne er behæftet med betydelig usikkerhed, da der i direktivudkastet alene fastsættes en overordnet ramme for kommende driftsforskrifter for husdyrbrug, herunder hvorledes drivhusgasemissioner vil indgå. Det kan dog have en effekt på længere sigt, hvis nye teknologier til at reducere metangasemissioner fra enterisk forgæring i koens mave kan implementeres. Kommissionen nævner især fodervirkemidler, som har vist sig at have et stort potentiale for reduktion af metangasemissioner. Sådanne effekter kan dog kun realiseres, hvis de bliver fastsat i fremtidige BAT-konklusioner.

Udvidelse af direktivet til at omfatte industrielle og metalliske mineraler samt en række af aktiviteterne i batteriværdikæden

Som noget nyt foreslår Kommissionen, at udvinding² af industrielle og metalliske mineraler samt en række af aktiviteterne i batteriværdikæden omfattes af direktivet. Dermed sikres det, at alle faser af batteriernes livscyklus er underlagt direktivets krav. Kommissionen forventer, at 1550 til 1900 virksomheder inden for disse sektorer vil blive omfattet af IE-Direktivet.

Ændring af deponeringsdirektivet mhp. på udarbejdelse af BAT konklusioner for deponeringsanlæg i regi af IE direktivet

Med forslaget lægger Kommissionen op til en ændring af deponeringsdirektivet 1999/31/EC, hvor det ønskes, at der fremover også skal udarbejdes BAT-konklusioner under IE-Direktivet for deponeringsanlæg. Deponeringsanlæg er i dag omfattet af IE-Direktivet, men ikke af mulighed for BAT-konklusioner.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF art. 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse, men Europa-Parlamentet har d. 14. november 2022 udsendt første udkast til en udtalelse, der drøftes i Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarerikkerhed. Overordnet har Europa-Parlamentet hilst Kommissionens forslag velkomment, og støtter op om, at direktivet effektivt kan adressere og minimere miljø- og sundhedsskadelig forurening. Udkastet til resolution indeholder bl.a. en lempelse af forslaget på husdyrområdet, udvidelsen af direktivet for minedriftsrelaterede aktiviteter, færre delegerede retsakter og en helt ny fast-track godkendelsesordning for innovative industrielle anlæg, der bidrager til den grønne omstilling.

Europa-Parlamentets oplæg til forhandlingerne med Rådet forventes at blive vedtaget i løbet af foråret 2023.

Nærhedsprincippet

Kommissionens forslag omhandler reduktion af industrielle anlæg og husdyrbrugs forurening i miljøet. Da formålet med forslaget vedrører grænseoverskridende forurening, særligt til luft og vand, vurderes forslaget at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, da det enkelte medlemsland ikke alene kan sikre et højt niveau af miljøbeskyttelse og kvalitet. Endvidere er driften af det enkelte industrielle anlæg og husdyrbrug tæt forbundet til det enkelte medlemslands marked. Da formålet med forslaget blandt andet er, at der ikke bør skabes u hensigtsmæssigt forskelligartede konkurrencevilkår i medlemsstaterne, vurderes det, at reguleringen bør ske gennem vedtagelse af fælles EU-lovgivning for at sikre et højt niveau af miljøbeskyttelse samt beskyttelse af menneskers sundhed.

Regeringen er enig i Kommissionens betragtninger, herunder at fælles regler på EU-plan er nødvendige for at adressere forurening af mennesker og miljø på en koordineret og harmoniseret måde gennem lige vilkår og fælles standarder for industrielle anlæg og husdyrbrug. Regeringen er derfor enig i Kommissionens vurdering af, at ændringerne er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

² Begrebet 'udvinding' forstås som 'extraction' og ikke 'quarrying' jf. KOM impact assesment part I/V

Direktiv 2010/75/EU af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv vedrørende industrielle emissioner samt Rådets direktiv 1999/31/EC fra den 26. april 1999 vedrørende deponering er implementeret i dansk lovgivning ved ændring af miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven i lov nr. 446 af 23. maj 2012, i bekendtgørelse nr. 2080 af 15. november 2021 om godkendelse af listevirksomheder, i bekendtgørelse nr. 1536 af 9. december 2019 om miljøtilsyn, i bekendtgørelse nr. 1393 af 24. juni 2021 om spildevand, samt i bekendtgørelse nr. 1253 af 2019 om deponeringsanlæg.

IE-direktivet er desuden implementeret i love bekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven), som bl.a. er udmøntet i bekendtgørelse nr. 2225 af 27. november 2021 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Konsekvenser

Revisionen af direktivet om industrielle emissioner indebærer i sig selv forskellige konsekvenser. På en række områder gennemføres direktivet efterfølgende ved gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter, der fastlægger de detaljerede regler for den givne sektor eller udmøntning af direktivet. Konsekvenserne af disse retsakter vil blive vurderet i forbindelse med Kommissionens fremlæggelse af disse, og ikke i forbindelse med ændringer i selve direktivet. Der må dog forventes yderligere statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser på længere sigt, grundet den nye praksis om fastsættelsen af strengest mulige emissionsgrænseværdier inden for BAT-konklusionernes intervaller.

For så vidt angår kravet om øget harmonisering af emissionsudledning gennem fastsættelsen af krav om lavest mulige emissionsgrænseværdier i miljøgodkendelser vurderes dette i sig selv ikke at medføre betydelige konsekvenser for Danmark, således som det vil gøre for andre lande. Dette skyldes, at Danmark fastsætter individuelle krav til virksomhederne baseret på BAT konklusioner, hvor andre lande har benyttet generelle krav og ofte lagt sig på højere emissionsgrænser. Med ændringerne af direktivet vil andre lande i EU derved skulle bevæge sig mod det reelle reguleringsniveau, som har været formålet med direktivet.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

På en række områder kan forslagets ændringer rummes inden for den eksisterende lovgivning. Forslaget kan potentielt have lovgivningsmæssige konsekvenser for lovgivning inden for miljø, erhverv samt klima-, energi- og forsyningsområdet. En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, herunder for miljøbeskyttelsesloven og jordforureningsloven i lov nr. 446 af 23. maj 2012, i bekendtgørelse nr. 2080 af 15. november 2021 om godkendelse af listevirksomheder, i bekendtgørelse nr. 1536 af 9. december 2019 om miljøtilsyn, i bekendtgørelse nr. 1393 af 24. juni 2021 om spildevand, samt i bekendtgørelse nr. 1253 af 2019 om deponeringsanlæg.

Forslaget kan medføre behov for tilpasning af love bekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning udmøntet i bekendtgørelse nr. 2225 af 27. november 2021 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at have statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

På en række områder vil direktivet blive gennemført via gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter for de enkelte sektorer, der fastlægger de detaljerede regler for området. Konsekvenserne vil blive vurderet i forbindelse med fremlæggelse af disse.

Statsfinansielle konsekvenser

De statsfinansielle konsekvenser er primært forbundet med miljøstyrelsens godkendelses- og revurderingsarbejde, herunder særligt at vurdere og fastsætte strengest mulige emissionsgrænseværdier i miljøgodkendel-

serne samt tilsyn med og øgede krav til dokumentation og offentliggørelse af virksomhedernes miljøgodkendelse. Implementering i dansk ret og tilretning af IT-systemer mv. udgør en mindre omkostning. Kommunernes udgifter er primært forbundet med øgede krav til dokumentation og offentliggørelse af miljøgodkendelser. Kommunerne forventes at rejse DUT-krav. Obligatoriske krav til energieffektivitet kan potentielt medføre statsfinansielle konsekvenser i Energistyrelsen, hvilket dog afhænger af i hvilket omfang kravene bliver udformet i fremtidige BAT-konklusioner.

Det forventes, at ovenstående opgaver samlet vil beløbe sig til mellem 1,3 – 1,8 mio. kr. årligt for Miljøministeriet/Miljøstyrelsen med en engangsudgift på 1,4 mio. kr. og 0,2 mio. kr. årligt for kommunerne med en engangsudgift på 0,5 mio. kr. jf. tabel 1. Det skal bemærkes, at der er stor usikkerhed forbundet med disse skøn. Usikkerheden herom skyldes, at størstedelen af omkostningerne først kan fastlægges i forbindelse med at indholdet i fremtidige BAT-konklusioner, der vedtages senere i gennemførselsretsakter.

Tabel 1

Foreløbige skøn over økonomiske konsekvenser, mio. kr.

	2025	2026	2027	Varigt pr. år
Statsfinansielle konsekvenser	3,5-4,0¹	1,5-2,0	1,5-2,0	1,3-2,0
-heraf Miljøministeriet	2,7-3,3 ²	1,3-1,8	1,3-1,8	1,3-1,8
-heraf kommuner	0,7	0,2	0,2	0-0,2
Erhvervsøkonomiske konsekvenser	95,2-134,2	23,5-27,7	23,5-27,7	23,5-27,7
-heraf omstillingsomkostninger	71,6-106,5 ^{4,5}	0	0	0
-heraf varige driftsomkostninger ³	23,5-27,7	23,5-27,7	23,5-27,7	23,5-27,7

Det vurderes, at der med udvidelsen af sektorer i direktivet i fremtiden kan være mellem 3 og 9 yderligere

Anm.: 1) Engangsudgift til fastsættelsen af strengst mulige emissionsgrænseværdier for både kommuner og Miljøministeriet. 2) Engangsudgift på opdatering af digitale systemer. 3) Varige driftsomkostninger er opgjort af brugerbetaling og krav om miljøledelsessystem. 4) Det antages at 170 virksomheder ikke har et miljøledelsessystem i 2025, da et flertal allerede har etableret et, grundet gældende BAT-konklusioner. 5) Engangsudgift forbundet med brugerbetaling af strengst mulige emissionsgrænseværdier.
Kilde: Miljøministeriet/Miljøstyrelsen

danske virksomheder, som omfattes af direktivet, hvilket vil medføre myndighedsbehandling af disse nye virksomheder.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter holdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser for traditionelle industrivirksomheder

De erhvervsøkonomiske konsekvenser er primært forbundet med etableringen af et miljøledelsessystem. Det skønnes etableringsomkostningerne for et certificeret miljøledelsessystem med ekstern audit, typisk vil være i størrelsesordenen 0,4-0,6 mio. kr. pr. virksomhed med efterfølgende årlige driftsomkostninger på mellem 125.000-150.000 kr. Endvidere er der brugerbetaling forbundet med de statsfinansielle opgaver, i form af en engangsudgift på 3,5 mio. kr. og varige udgifter på mellem 2,5 og 3,2 mio. kr. for virksomhederne samlet set.

Der må dog forventes yderligere erhvervsøkonomiske konsekvenser på længere sigt, grundet den nye praksis om fastsættelsen af strengest mulige emissionsgrænseværdier, da der sættes krav til at virksomhederne dokumenterer og analyserer, hvad der er gennemførligt for dem i forbindelse med konkrete miljøkrav fastsat i intervallerne for BAT-konklusionerne. Krav til omstillingsplaner vil kunne medføre yderligere administrative byrder for installationerne, der skal udfærdige dem, samtidig med at ekstra krav til energieffektivitet også

potentielt kan udmønte i yderligere erhvervsøkonomiske konsekvenser. Da indholdet bestemmes senere i gennemførelsesretsakter, der vedtages løbende, er det ikke muligt herudover at vurdere de fremtidige økonomiske og herunder administrative omkostninger for erhvervslivet på nuværende tidspunkt.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser for husdyrsektoren

For så vidt angår husdyrsektoren er denne allerede reguleret i Danmark. Ved opfølgningen på direktivet med vedtagelse af efterfølgende retsakter (delegerede- eller gennemførelsesretsakter) fastsættes de mere præcise bestemmelser for husdyrbrug. De efterfølgende retsakter vil være de afgørende for fastsættelse af de driftsregler, som skal fastsættes i godkendelsessystemet for husdyrbrug. Indholdet af de konkrete elementer og krav, der vil indgå i driftsreglerne, er således ikke endeligt klarlagt.

Der er i dag omkring 1750 IE-husdyrbedrifter i Danmark. Hvad angår den nye grænse på 150 ST, vurderes det, at ca. 5000 (Danmarks Statistik) til 5950 (Digital Miljø Administration) bedrifter fremover omfattes af direktivets anvendelsesområde.

Omregnet til den danske stipladsmodel (hvor emissionsfaktorer er fastsat som en emission pr. m² produktionsareal pr. dyr), som fastsætter en tilladelsestærskel, hvorved alle husdyrbrug med over 100 m² produktionsareal skal tillades eller godkendes, vurderes det, at den nye ST-grænse på 150 er over den danske grænse på 100 m² produktionsareal.

Husdyrbrug med over 100 m² produktionsareal er omfattet af tilladelses- og godkendelsespligten i dag i de danske regler, hvorfor de allerede er omfattet af de samme krav eller strengere krav. Det vurderes derfor, at forslaget vil medføre få- eller ingen erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Konsekvenser for beskyttelsesniveauet

Forslaget skønnes overordnet at have en positiv virkning på miljøet og klimaet i EU, hvilket især skyldes den nedsatte tærskel for husdyrbrug på 150 ST, inkluderingen af kvæg og øget vægt på energi og ressourceeffektivitet. Kommissionen estimerer en samlet EU-reduktion af metan svarende til ca. 7,42 mio. ton CO₂e pr. år. Herudover forventes en samlet EU-reduktion på 0,128 mio. ton ammoniak pr. år. Danmark lever i vid udstrækning op til kravene i forslaget til IE direktivet, hvorfor effekterne i Danmark er begrænsede. Direktivet skaber en ramme, hvor den mere præcise udmøntning efterfølgende vil blive fastlagt igennem gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter. Disse vil kunne have konkret betydning for beskyttelsesniveauet.

Høring

Forslaget har været sendt i skriftlig høring 6. april 2022 og den 10. februar 2023 i EU Miljøspecialudvalget. Sagen har endvidere været drøftet på møde i udvalget den 21. februar 2023.

I forbindelse med høringen den 6. april 2022 er der indkommet følgende høringssvar:

DANVA er generelt positive over for det bredere perspektiv på reduktion af forurenende stoffer, men understreger behov for at dokumentation og indberetninger holdes på et nødvendigt minimum og dobbeltregistrering undgås. DANVA støtter op om krav til miljøansvar i tilfælde af en hændelse eller ulykke, der væsentligt påvirker menneskers sundhed eller miljøet. I forlængelse heraf støtter DANVA behovet for at pålægge operatører forpligtigelse til grænseoverskridende informering og samarbejde ved situationer, hvor der er risiko for negative konsekvenser på tværs af grænser.

DANVA er positive over for krav om omlægninger til en mere bæredygtig drift gennem transformationsplanerne. Dog har de forbehold i henhold til tidsrammen, der er for uambitiøs. Samtidig vurderes det nødvendigt med en konkretisering af begreberne ”*clean, circular and climate neutral economy*”, og en udspecificering af retningslinjerne for opnåelse af disse mål. Endvidere skal de nye krav om miljøledelsessystemer knyt-

tes op på transformationsplanerne for at undgå dobbeltarbejde. De påpeger i den anledning at test af nye teknologier, herunder udvidelse af tidsrammen for afvigelse fra BAT-krav ikke må have negative konsekvenser for renselanlæg.

DANVA er positive over for de specificerede krav om, at der skal tages hensyn til vandselskabers renselanlæg i tilslutningstilladelser. DANVAs holdning er, at miljøfarlige stoffers spredning i miljøet i udgangspunktet skal reduceres gennem kildekontrol og udfasning. I de tilfælde, hvor begrænsningen af stoffer ikke er muligt ved hjælp af kildekontrol og udfasning, bør tilslutningstilladelser for stoffers tilledning til renselanlæg tage hensyn til renselanlæggets dimensionering og kapacitet i forhold til at rense for specifikke miljøfarlige stoffer. Typiske biologiske renselanlæg er i dag ikke dimensioneret til at rense for miljøfarlige stoffer. Hertil fremhæver de, at renselanlæg ikke er forurenere, men udgør en potentiel spredningsvej for miljøfarlige stoffer, der ikke omsættes i renselanlæg.

Greenpeace ser med stor bekymring på den nye undtagelse, som giver medlemslande mulighed for at fravige grundreglen om, at industrianlæg skal opnå en godkendelse, og i stedet blot kræve, at disse anlæg skal registreres. Greenpeace mener, at forslaget vil føre til en betydelig svækkelse af beskyttelsen af miljø, natur, klima samt lokalsamfunds sundhed og livskvalitet, idet en sådan undtagelse de facto vil svare til at udelukke industrielle svine-, fjerkræ- og kvægbedrifter fra direktivets anvendelsesområde.

Greenpeace ser herudover med stor bekymring på den del af Kommissionens forslag om, at industrielle svine-, fjerkræ- og kvægbedrifter fremover omfattes af en mindre omfattende godkendelsessystem, idet der kun er angivet et minimum af elementer, der skal indgå (anlæggets aktiviteter, dyretype, kapaciteten, kilderne til emissioner, deres art og forudsigelige emissioner). Greenpeace mener, at de pågældende bedrifter bør være forpligtet til at opnå en grundig tilladelse, der som minimum inkluderer alle elementer, der i dag er en del af de påkrævede tilladelser.

Greenpeace mener endvidere, at de forhold, der kan udløse en suspendering af bedrifternes aktiviteter (betydelig forringelse af lokale luft-, vand- eller jordforhold eller væsentlig risiko for menneskers sundhed), bør strammes op og yderligere specificeres for at garantere retssikkerheden og undgå smuthuller.

Greenpeace mener desuden, at tidsrammen for implementeringen af forslaget er helt uforsvarlig og skal skæres væsentligt ned. Hertil bemærker Greenpeace, at driftsreglerne, der fastsætter de specifikke krav, som industrielle bedrifter skal overholde og som fastsættes ved delegerede retsakter skal fastsættes inden for 2 år efter ikrafttrædelsen af det nye direktiv. Medlemsstaterne har herefter 3,5 år til at sikre, at alle husdyranlæggene er i overensstemmelse med driftsreglerne. Med andre ord vil industrielle bedrifter være underlagt de specifikke krav, der er indeholdt i tilladelserne, 5,5 år efter ikrafttræden af det foreslåede direktiv, dvs. først 7 år fra nu.

Greenpeace mener endelig, at tærsklen, der udløser anvendelsen af det fremtidige direktiv, skal sænkes fra 150 til 100 dyreenheder. Greenpeace begrundet ønsket i, at der i et lækket udkast, der cirkulerede et par dage før offentliggørelsen af forslaget, fremgik en tærskel på 100 dyreenheder, hvilket estimeres at have en betydeligt højere effekt for menneskers sundhed. Greenpeace mener ikke på nogen måde, at det kan retfærdiggøres at "miste" fordele for menneskers sundhed til en værdi af 1,8 milliarder euro.

Dansk Industri (DI) hilser intentionerne i forslaget velkomment, men bemærker en stor detaljeringsgrad i revideringen af direktivet på både det tekniske og juridiske niveau, hvilket kan overskygge formålet med forslaget. Detaljeringsgraden i direktivets foreslåede regler, ser DI som medførende en række udfordringer og kan resultere i at subsidiariteten overskrides, da der ikke efterflader meget plads til medlemslandenes mulighed for at tilpasse EU-reglerne til nationale regler. DI mener derfor at forslagets detaljeringsgrad reduceres, så der efterlades mere frihed og fleksibilitet til indfrielse af direktivets mål. Det er vigtigt, at rapporteringskravene leder til miljømæssige forbedringer og ikke blot administrative omkostninger. DI påpeger endvidere

at den udbredelse anvendelse af delegerede retsakter til indførelse af nye regler i direktivet, kan få store erhvervsmæssige konsekvenser, som ikke kun er af ren teknisk karakter. DI finder derfor at de delegerede retsakter kun anvendes ved rent tekniske anliggender.

DI ser desuden gerne at formålet med ressourceeffektivitet i produktionen ikke forsvinder i en diskussionen af strikse reguleringer. DI mener derfor, at det bør være initiativer, som fremmer og understøtter, men ikke regelsætter ressourceeffektivitet, der bør være grundlaget for direktivet. DI fremhæver at de mange objektive krav til rapportering og monitorering samt indførelsen af miljøledelse på de omfattede virksomheder, bør opblødes og fastlægges lokalt ud fra hensynet til påvirkning af lokale miljøkvalitetsparametre. Endvidere bør der tænkes i moderne midler og digitalisering, der kan bidrage til en intelligent dataindsamling af miljødata. DI finder i den anledning et nyt innovationscenter, der kan understøtte indfrielsen af formålene med direktivet, som en god løsning, der kan bidrage til arbejdet med brug og genbrug af ressource som vand, kemikalier, energi mv. Potentielt kan etableringen af et innovationscenter understøtte eksporten af dansk miljøteknologi og danske løsninger.

DI stiller sig tvivlende over for hvorvidt forslaget øget fokus på anvendelse af 'performance-levels' i godkendelserne vil fremme en hurtigere proces i udarbejdelsen af BAT-referencedokumenter og BAT-konklusioner, der generelt er en langstrakt proces for hver sektor. DI fremhæver, at der i stedet bør være et større fokus i BAT/BREF-arbejdet på, at drivhusgasser og energieffektivitet integreres. DI mener endeligt at forslaget elementer om straf og kompensation bør overføres til miljøskadedirektivet for at undgå diffusion af regler på tværs af direktiver og at inkluderingen af mineområdet under direktivet henleder til en granskning af råstofloven i relation til dansk implementering.

Dansk Offshore ser positivt på at upstream olie og gas som industri ikke er inkluderet under IE-Direktivet. Dog er IE-Direktivet fortsat gældende for platformenes fyringsanlæg (turbiner), som leverer strøm til processerne om bord. I henhold til artikel 13 punkt 3, finder Dansk Offshore det uhensigtsmæssigt at emissionsgrænseværdien sættes så strengt som muligt, uden at det klargøres i direktivet, hvad "normal operating conditions" er.

For Dansk Offshore er det vigtigt at pointere, at flere platforme i Nordsøen vil blive ramt på deres produktion samt forøge udledningen af olie- og kemikalieholdigt produceret vand til havmiljøet, hvis en reduktion af NOx-udledningen gennemføres. Det er derfor vigtigt, at myndighedernes fastsættelse af en grænseværdi for NOx skal anses hele produktionsenheden og dennes samlede miljøpåvirkninger under et, og ikke blot det enkelte fyringsanlæg.

Endvidere anfører Dansk Offshore, at der bør være andre muligheder for afvigelse end blot omkostninger. I ovenstående eksempel, vil der være uhensigtsmæssige miljøpåvirkninger som resultat af en forøget udledning af produceret vand. Dansk Offshore finder det derfor vigtigt at kunne få tildelt en afvigelse med begrundelse i lokale miljøforhold, herunder platformens samlede miljøpåvirkning.

Landbrug & Fødevarer (L&F) byder forslaget velkomment og ser flere gode elementer, hvor der lægges op til mere gennemsigtighed og ensartede krav til godkendelser og dispensationer på tværs af EU. L&F finder det positivt, at en høj miljøbeskyttelse i hele EU sikres gennem ens regler og implementering, så der produceres på lige konkurrencevilkår. L&F finder det dog bekymrende, at virksomheder og husdyrbrug tillægges ekstra administrative byrder og rapporteringskrav, hvilket ikke vurderes værende proportionale med en bedre miljøbeskyttelse. L&F finder forslagene om brug af delegerede retsakter bekymrende. Der lægges op til brug af delegerede retsakter i meget vidt omfang, hvilket kan få store erhvervsmæssige konsekvenser.

L&F finder forslaget juridiske bindende grænseværdier for ressourceforbrug i miljøgodkendelserne uhensigtsmæssigt, da brug af vand og energi i praksis afhænger af et utal parametre. L&F fremhæver endvidere, at indførelsen af flere målekrav i BAT-konklusionerne giver store administrative byrder uden reel miljøeffekt og

efterspørger derfor dispensering fra frekvens af målingerne eller godkendelse af alternative metoder til målinger.

L&F finder det positivt at der skabe større transparens om godkendelser, men hæfter sig ved, at forhold om fortrolige oplysninger skal respekteres. Forslaget inkluderer endvidere et obligatorisk krav om miljøledelse, hvilket er positivt, da en fælles ramme om miljøledelse med fokus på de væsentligste miljøparametre er en god ide i forhold til at lade miljøledelsen udvikle sig over tid i BREF-dokumenterne. På den anden side må BREFernes administrative byrder overvejes i henhold til den miljømæssige virkning.

L&F ser positivt på, at der med forslaget forsøges at lave et mere forenklet godkendelsesregime ved at udskille husdyrbrug i sit eget kapitel. L&F kan dog ikke bakke op om fremgangsmåden via delegerede retsakter, som L&F mener er for vidtgående og uigennemskuelige.

L&F ser positivt på forslaget om nye skærpede godkendelsesgrænser for husdyrbrug, da disse husdyrbrug i forvejen er omfattet af danske regler om miljøgodkendelse. L&F ser derfor muligheder i mere ensartede regler på tværs af EU i form af mere lige konkurrence. L&F ser dog med bekymring på den nye undtagelse, som giver medlemslande mulighed for at fravige grundreglen om, at industrianlæg skal opnå en godkendelse, og i stedet blot kræve, at disse anlæg skal registreres. L&F kan ikke bakke op om ændringerne for husdyrbrug, såfremt det stadig bliver muligt for medlemslandene at undtage husdyrbrug fra at være i besiddelse af en godkendelse.

L&F mener også, at der med forslaget ikke sikres en tilstrækkelig sikkerhed for, at direktivet implementeres ens imellem medlemslandene. Således er der stor usikkerhed omkring fortolkningen af grænsen for, hvornår man er omfattet på de 150 LSU (Livestock Units). F.eks. henvises til en ikke fyldestgørende tabel for omregningsfaktorer til LSU for de forskellige dyretyper i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) Nr. 808/2014 af 17. juli 2014 vedr. landdistriktsperioden 2013-2021, som kan tolkes i mange retninger.

L&F finder det svært at gennemskue, hvilken regulering husdyrbrug vil være underlagt i fremtiden med den foreslåede direktivtekst, men noterer med tilfredshed, at forslaget fx lægger op til, at der skal anvendes BAT ved udspretningspraksis. L&F bemærker i den forbindelse, at man flere gange har opfordret til, at Danmark stillede forslag om et direkte forbud mod bredspredning af husdyrgødning i EU for på den måde at minimere udledning af ammoniak til luften og depositionen af ammoniak fra udenlandske kilder i Danmark. Dette vil samtidig være et vigtigt bidrag til den cirkulære økonomi (recirkulering af næringsstofferne) og kunne erstatte handelsgødning, som er meget energikrævende at fremstille. I Danmark har der været forbud mod bredspredning af husdyrgødning siden 2003.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalg forud møde i udvalget den 4. oktober 2022, hvor følgende svar er modtaget.

Landbrug og Fødevarer (L&F) byder forslaget velkomment og ser flere gode elementer, hvor der lægges op til mere gennemsigtighed og ensartede krav til godkendelser og dispensationer på tværs af EU. L&F finder det dog bekymrende, at virksomheder og husdyrbrug tillægges ekstra administrative byrder og rapporteringskrav, hvilket ikke vurderes værende proportionale med bedre miljøbeskyttelse – og efterlyser dispensering fra frekvens af målinger. L&F finder forslagene om brug af delegerede retsakter bekymrende og ønsker desuden, at BREF får fokus på de væsentligste elementer, så man undgår langstrakte processer. L&F ser positivt på forslaget om nye skærpede godkendelsesgrænser for husdyrbrug. L&F ser dog med bekymring på, at også små husdyrbrug skal lave transformationsplaner, da danske husdyrbrug allerede er underlagt klimakrav som følge af aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug. L&F påpeger, at der er store administrative byrder i forordningen for rapportering af miljødata fra industrianlæg (IEF forordning).

Rådet for Grøn Omstilling støtter op om regeringens holdning, men ønsker en kortere overgangsperiode for husdyrbrug, der bliver omfattet. RGO påpeger endvidere, at der mangler fokus på drivhusgasser. RGO fremhæver synergien mellem REACH og IE-Direktivet, hvor revisionen af IE-Direktivet kan medtage stoffer, som ikke reguleres i REACH nu. RGO ønsker ikke, der gives dispensationer. RGO påpeger i øvrigt, at arbejdet underbygger den danske strategi for miljøfarlige stoffer.

Dansk Industri (DI) synes ikke, at der er nok fokus på, at der kommer flere rapporteringskrav på forskellige niveauer og ønsker ikke, at arbejdet med transformationsplaner fremrykkes. DI ser desuden gerne, at formålet med ressourceeffektivitet i produktionen ikke forsvinde i en diskussion af strikse reguleringer.

Concito påpeger, at hvis antallet af dyreenheder sænkes yderligere end de 150DE, så opnås en større klimaefekt.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde d. 21.02.23. Følgende bemærkninger er fremkommet.

DI peger overordnet set på behovet for samtænkning af regulering på området, således at dobbeltregulering og unødige administrative byrder undgås i videst muligt omfang. DI påpeger endvidere, at 'cirkulær økonomi' og 'dekarbonisering' alene vil være afledte effekter af forslaget om miljøledelsessystemer. Endelig sætter DI spørgsmålstegn ved inddragelsen af industrielle mineraler i direktivet og opfordrer til, at der iværksættes et analysearbejde for at afdække behovet for at inddrage området i direktivet.

Landbrug og Fødevarer (L&F) understreger sammenhængen til forslaget om Rapportering af miljødata fra industrianlæg og oprettelse af en portal for industrielle emissioner. L&F støtter overordnet regeringens holdning om at minimere byrder for erhvervslivet og påpeger risici for administrative byrder og dobbeltregulering. L&F støtter regeringen i, at miljøpræsentationsniveauer (BAT-AEPL) ikke skal være bindende i BAT-konklusioner og opfordrer regeringen til at arbejde meget aktivt for denne holdning. L&F finder, at kravene til miljøledelse i artikel 14a er dækkende og støtter oprettelsen af INCITE. Endvidere støtter L&F regeringens holdning om ensartet regulering af husdyrbrug, men finder, at brugen af delegerede retsakter under kapitel VIa. L&F er stærkt bekymrende, fordi sektoren – der repræsenterer nødvendig, faglig viden på området – hermed ikke vil blive inddraget tilstrækkeligt. L&F appellerer til, at lugt ikke inddrages i forslaget, da L&F ikke mener, at lugt er grænseoverskridende. L&F stiller sig også spørgende ift. vurderingen af forslaget økonomiske og lovgivningsmæssige konsekvenser. Endelig påpeger L&F behov for visse præciseringer af beskrivelsen af forslaget i rammenotatet.

Danva opfordrer til, at spildevandsselskaberne inddrages ifm. muligheden for at afvige fra gældende emissionsgrænseværdier ved afprøvning af nye, miljøvenlige teknologier, hvor renseanlæggenes drift, og mulighed for at overholde gældende udledningstilladelser påvirkes. Danva opfordrer til, at man anvender samme fremgangsmåde skitseret i artikel 17 angående tilslutningstilladelser.

Concito roser, at regeringens holdning til direktivet for industrielle emissioner afspejler, at der arbejdes for en fastsættelse af en ambitiøs tærskelværdi for husdyrbrug i overensstemmelse med de danske tærskelværdier, så flere husdyrbrug omfattes på EU-plan. Det bidrager (som det fremgår) til væsentlige miljø- og klimagevinster i EU og skaber mere lige konkurrencevilkår for danske husdyrbrug.

Danmarks Naturfredningsforening bakker op omkring regeringens foreløbige generelle holdning for så vidt angår husdyrbrug. DN finder det vigtigt, at kvæg bliver inkluderet i direktivet, og ser også gerne en markant sænkning af grænsen for godkendelsespligt. Danmarks Naturfredningsforening påpeger endvidere, at der i de delegerede- eller gennemførelsesretsakter, hvor Kommissionen skal fastsætte de specifikke beskyttelsesniveauer, bliver opretholdt et højt ambitions- og beskyttelsesniveau, og at der vil være en høj grad af transparens i den proces, der vil ligge bag disse retsakter.

Rådet for Grøn Omstilling angiver, at rådet støtter hovedparten af forslaget, giver udtryk for skepsis fsva. regerings holdning til skærpede krav til dokumentation og sætter spørgsmålstejn ved behovet for en mindre ambitiøs tilgang, når Danmark allerede er foran på området.

Greenpeace støtter regeringens position, men finder, at der er risiko for udvanding af forslaget hvis godkendelsesprocessen forsimples, hvilket Greenpeace ikke kan støtte.

FH og CO industri forholder sig kritisk i forhold til evt. mindskelser af dokumentationskravet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Overordnet er forslaget blevet budt velkommen af EU's medlemslande, og der er generelt udtrykt støtte til forslagets formål, genstandsfelt og indhold, mens der er visse uenigheder om balancen mellem ambitionsniveau og omkostninger.

En række medlemslande har arbejdet for at trække forslaget i en så grøn og ambitiøs retning som muligt, og samtidig fokuseret på at minimere de administrative og økonomiske byrder. Omvendt har en række medlemslande ønsket en mere nedtonet revision af det eksisterende direktiv uden de store ændringer. De væsentligste uenigheder har drejet sig om husdyrområdet, hvor de nærmere krav først fastlægges på et senere tidspunkt i de efterfølgende retsakter.

Der forventes at findes et kvalificeret flertal for færre dokumentationskrav ifm. miljøgodkendelserne, at fastsætte driftsforskrifterne i gennemførselsretsakt frem for en delegeret retsakt, samt inkluderingen af kvæg i direktivet. Den lavere tærskelværdi for husdyrbrug og fjernelse af ekstern revision af miljøledelsessystemet forventes dog ikke at have et kvalificeret flertal bag sig.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment, da man finder det væsentligt, at der sker en reduktion i den negative påvirkning af miljø og klima fra husdyrbrug og industrielle anlæg i Europa.

Regeringen finder, at dette sker effektivt gennem vedtagelse af fælles EU-lovgivning, der kan sikre mere lige konkurrencevilkår på det fælles marked.

Regeringen finder det væsentligt, at klima får en større rolle i direktivet, og at forslaget i endnu højere grad forpligter EU-landene til at sikre krav om drivhusgasreduktioner. Regeringen ønsker dermed, at direktivet bidrager til regeringens mål om at reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 % i forhold til niveauet i 1990, samt understøtte bæredygtig produktion. Det vurderes nødvendigt at undersøge muligheden for at inkludere drivhusgasser fra anlæg omfattet af EU's kvotehandelssystem i direktivet med henblik på at opnå den størst mulige klimaeffekt. Derfor ønsker regeringen at bede Kommissionen om hurtigst muligt at udarbejde en konsekvensanalyse, der afdækker hhv. omkostningseffektiviteten, potentialet for dobbeltregulering og klimaeffekterne ved at fjerne undtagelsesbestemmelsen for anlæg omfattet af ETS.

Øget harmonisering af emissionsudledning gennem fastsættelsen af krav om lavest mulige emissionsgrænseværdier i miljøgodkendelser og bindende miljøpræstationsniveauer

Regeringen støtter en ambitiøs og omkostningseffektiv regulering, der gennem skærpede og harmoniserede kriterier til udledningen af forurenende stoffer, kan danne grundlag for væsentlige miljøgevinster og lige konkurrencevilkår.

Regeringen er dog tilbageholdende over for at støtte miljøpræstationsgrænseværdier som bindende i BAT-konklusionerne. Regeringen finder, at miljøpræstationernes potentiale bedst opnås som ambitiøse, men ikke

bindende benchmarks, fastsat i miljøledelsessystemet, og vil kunne drive udviklingen mod bedre miljøpræstationer. Hvis den bindende effekt af miljøpræstationsgrænseværdier gennemføres, er det nødvendigt, at der i særlige tilfælde kan fastsættes mindre strenge grænseværdier for bindende miljøpræstationer.

Byrder for erhvervslivet og krav til sanktioner ved overtrædelse af de nationale bestemmelser

Regeringen finder det væsentligt, at forslaget ikke skaber byrder for erhvervslivet. Regeringen vil derfor arbejde aktivt for, at krav til dokumentation og ekstern revision af miljøledelsessystemet mindskes, at anlæggene i tilfælde af overskridelse eller afvigelser fra emissionsgrænseværdier i deres miljøgodkendelse ikke skal overvåge alle nærtliggende recipientmiljøer, samt at den omvendte bevisbyrde i kravet om kompensation ved skade på miljøet fjernes. Regeringen støtter Kommissionens forslag om en række krav til sanktioner, så længe der tages hensyn til nationale forhold.

Fremme af offentlighedens deltagelse og indsigt i godkendelsesproceduren

Regeringen finder det væsentligt, at offentlighedens deltagelse i godkendelses- og revurderingsprocesser samt adgang til informationer om anlæggene fremmes. Regeringen støtter derfor forslaget om offentliggørelse af et resume i forbindelse med en miljøgodkendelse, revurdering eller en substantiel ændring, der kan give offentligheden indsigt i virksomhedernes miljøpræstationer. De administrative byrder ved udarbejdelsen og offentliggørelse af resuméet bør dog være i balance med opfyldelsen af formålet med offentlighedens deltagelse.

Indarbejdelse af kemikaliehensyn og cirkulære hensyn

Regeringen er positiv over for det øgede fokus på kemikalier og sammenspillet med REACH-forordningen. En direkte integration af ECHA, i forberedelsen af BAT-konklusioner og BREF-dokumenter samt ved henvisning til REACH i udarbejdelsen af miljøgodkendelser, kan skabe grobund for at reducere kemikalieforureningen. REACH-forordningen udsteder ingen grænseværdier for udledninger, miljøkvalitetsstander eller specificeret krav til risikolelse, hvorfor IE-Direktivet kan fungere komplementært og bidrage til en mere sikker regulering.

Inddragelse af energieffektivitet i kravene til industrivirksomheder samt fokus på afledte klimaeffekter

Regeringen finder det positivt, at ressourceeffektivitet og energieffektivitet skal indgå i fremtidens miljøledelsessystem. Regeringen ser dog gerne, at dekarbonisering får en plads i miljøledelsessystemet.

Mulighed for dispensationer ved brug af nye innovative teknologier samt etablering af center for industriel transformation

Regeringen er positiv over for den rolle innovation har fået i direktivet som drivkraft for en bæredygtig og grøn omstilling af industrielle anlæg. Regeringen støtter anvendelsen og udviklingen af innovative teknologier og deraf også virksomhedernes mulighed for at kunne afvige fra gældende emissionsgrænseværdier for at afprøve nye miljøvenlige teknologier.

Krav om at virksomheder udarbejder omstillingsplaner for 2030-2050 jf. EU's Direktiv om bæredygtighedsrapportering

Regeringen støtter forslaget om omstillingsplaner, og ser gerne at processen med planerne fremrykkes samt at indholdet bliver ambitiøst.

Udvidelse af direktivet til mindre husdyrbrug samt kvægbrug ned til 150 storkreaturer

Regeringen støtter inkluderingen af kvægbedrifter, og at der fastsættes en ambitiøs tærskelværdi for husdyrbrug i overensstemmelse med de danske tærskelværdier så flere husdyrbrug omfattes på EU-plan, hvilket bidrager til mindre miljøskadelig forurening og potentielle klimaeffekter. Samtidig støtter regeringen en for-simpling af godkendelsesprocessen. Det vurderes, at dette vil medføre væsentlige miljø- og klimagevinster i EU og skabe mere lige konkurrencevilkår for danske husdyrbrug uden betydelige omkostninger i Danmark,

da Danmark har strengere krav på dette område jf. husdyrbrugloven. Regeringen støtter endvidere fastsættelsen af emissionskrav til drivhusgasser i de kommende driftsforskrifter, da det vil have klimamæssige effekter og styrke konkurrencevilkårene for danske husdyrbrug. Fremgangsmåden for bestemmelsen og implementeringen af udvidelsen af direktivet gennem delegerede retsakter kan være acceptabel, så længe det ikke lemper på de eksisterende danske standarder, der er kendetegnende ved et højt miljøbeskyttelsesniveau. Formandskabets forslag om at anvende gennemførelsesretsakter til at fastsætte de kommende driftsforskrifter støtter regeringen aktivt samtidig med at regeringen vil arbejde aktivt for at emissionskrav for drivhusgasser vil fremgå i forbindelse hermed.

Det er vigtigt for regeringen, at der i direktivet foretages en præcis afgrænsning af anvendelsesområdet for både delegerede og gennemførelsesretsakter. I den forbindelse vurderes det, at indholdet af driftsreglerne vil få meget væsentlig betydning for den fremtidige ordning for husdyrproduktion. Derfor finder regeringen det væsentligt, at indholdet af driftsreglerne i højere grad klarlægges og beskrives i direktivet. Regeringen finder det endvidere vigtigt at sikre, at der ikke skabes meget vidtrækkende muligheder for at fravige direktivets anvendelsesområde gennem undtagelsesbestemmelsen om bl.a. husdyrproduktion. Regeringen ønsker en effektiv og hurtig implementering med en passende overgangsperiode, hvori der er sikret lige konkurrencevilkår.

Udvidelse af direktivet til at omfatte industrielle og metalliske mineraler samt en række af aktiviteterne i batteriværdikæden

Regeringen støtter udvidelsen af direktivet og inkluderingen af de nye aktiviteter herunder store batterifabrikker og minedrift, dog ikke for industrielle mineraler.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Samlenotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. oktober 2022 forud for rådsmøde 24. oktober 2022.

Notatet er ligeledes sendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg den 6. oktober 2022.

Der er oversendt grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 14. juni 2022.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg den 14. juni 2022.

Kommissionens forslag til forordning om emballage og emballageaffald KOM (2022) 677

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har ved KOM (2022) 677 af 30. november 2022 fremsat et forslag om Forordning for emballage og emballageaffald (herefter emballageforordning), som skal erstatte direktivet om emballage og emballageaffald (94/62/EC) fra 1994 senest revideret i 2018. Kommissionens forslag adresserer en række udfordringer for det indre marked, herunder ulige vilkår for markedsføring af emballager, hindringer for markedet for genanvendelse og dermed behov for en harmoniseret lovgivningsramme. Dertil kommer en række miljøproblemer i forbindelse med produktion, anvendelse og bortskaffelse af emballageaffald, herunder miljøskadelige virkninger. En fælles regulatorisk ramme skal sikre konsistens, sammenlignelighed og lige vilkår for europæiske virksomheder, og fremme en fælles europæisk cirkulær økonomi for emballage. Forslaget indeholder initiativer, der skal understøtte følgende områder: 1. Emballageaffaldsforebyggelse og –affaldsreduktion, 2. fremme af genbrugelige og genpåfyldelige emballager, 3. mere og bedre genanvendelse af emballageaffald, herunder mærkning, komposterbarhed og krav om pant- og retursystemer samt 5. harmonisering af udvidede producentansvarsordning. Forslaget kan potentielt have lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget er udformet som en forordning, hvor den eksisterende danske miljølovgivning om emballage fsva. krav til emballager, pant og affaldshåndtering er reguleret ved lov og udmøntet i bekendtgørelser. Forslaget forventes at have både statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Miljøministeriet har iværksat arbejde mhp. at kunne fremlægge en vurdering af forslagens statsfinansielle, samt erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser. Forslaget forventes at hæve beskyttelsesniveauet for både Danmark og EU på miljøområdet. De negative miljø- og klimamæssige effekter, som følger af EU's emballageforbrug har grænseoverskridende konsekvenser og kræver fælles løsninger på tværs af landegrænserne. Regeringen hilser Kommissionens forslag til ny emballageforordning velkommen. Forslaget kan bidrage til både miljø- og klimagevinster samt til øget vækst, jobskabelse, samt forsyningssikkerhed i Europa, gennem øget genanvendelse, mindsket deponering og forøget ressourceeffektivitet og mindre CO₂-udledning. Regeringen hilser forslaget velkommen og bakker op om, at der indføres bindende reduktions- og genbrugsmål. Regeringsholdning til forslagens konkrete målsætninger afventer en nærmere vurdering af de statsfinansielle, samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2022) 677 af 30. november 2022 fremsat et forslag om Forordning for emballage og emballageaffald (herefter emballageforordning), som skal erstatte direktivet om emballage og emballageaffald (94/62/EC) fra 1994 senest revideret i 2018. Forslaget omformulerer desuden krav i engangsplastdirektivet (2019/904) ift. indhold af genanvendt plast i PET-flasker. Samtidig foreslås det, at emballageforordningen omfattes af markedsovervågningsforordningen (2019/1020), hvor der tilføjes yderligere forpligtigelser ift. markedsovervågning af bl.a. efterlevelse af bæredygtighedskriterier for emballager. Kontrollen med fødevarekontaktemballagerne fortsætter under fødevarekontaktforordningen. Forslaget er endnu ikke modtaget i en dansk sprogudgave.

Forslaget følger af EU's grønne pagt og Kommissionens Handlingsplan for cirkulær økonomi, og understøtter EU's vækststrategi for en moderne, ressourceeffektiv, ren og konkurrencedygtig økonomi uden nettoudledning af drivhusgasser inden 2050 og med økonomisk vækst afkoblet fra ressourceforbrug. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal derfor vedtages af Rådet med et kvalificeret flertal efter proceduren om den almindelige beslutningsprocedure i TEUF artikel 294. Kommissionen har bevaret det nuværende retsgrundlag fra emballagedirektivet i Artikel 114 TEUF om indre marked, men ændret lovgivningsinstrumentet fra direktiv til en forordning.

Forslaget supplerer forslaget til Ecodesign for Sustainable Products-forordningen (ESPR), hvor emballage ikke er omfattet som produktkategori. Forslaget henviser desuden til affaldsrammedirektivet og til markedsovervågningsforordningen, som udgør rammen for markedsovervågning af produkter og for kontrol med produkter fra tredjelande. Forslaget indebærer, at markedsovervågningsforordningen også vil finde anvendelse på emballage omfattet af emballageforordningen herunder emballageforordningens bæredygtighedskriterier og krav til mærkning.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) 16. marts 2023 mhp. en politisk drøftelse.

Formål og indhold

Kommissionen ønsker med forslaget at skabe attraktive rammer for investeringer i cirkulære emballageløsninger, affaldsreduktion og genanvendelse af emballageaffald i høj kvalitet. Forslaget adresserer hele værdikæden - fra emballageproduktion til affaldshåndtering - og har hovedfokus på de øverste lag af affaldshierarkiet hhv. affaldsforebyggelse og genbrug. Forslaget til forordning samler regulering af emballager og adresserer følgende udfordringer:

Forskellige krav til emballager og manglende investeringer i sektoren

Emballage er nødvendig for at beskytte og transportere varer og udgør en vigtig økonomisk sektor i EU. Forskellige krav til emballage på tværs af EU hindrer dog det indre marked. Virksomheder møder bl.a. forskellige mærkningskrav, definitioner af genanvendelig eller genbrugelig emballage, tilgange til miljøgraduering af betalingsbidrag i udvidede producentansvar for emballage og forskellige markedsføringsrestriktioner for visse emballager. Disse uoverensstemmelser fører til færre investeringer i innovativ og cirkulær emballage. Kommissionen ønsker derfor med forslaget at styrke den eksisterende lovgivningsramme og understøtte harmonisering og dermed stordriftsfordele på tværs af landegrænser.

Stigende emballageaffaldsmængder

Det stigende emballageforbrug udgør i dag et miljøproblem, og skønnes at stå for ca. 40 pct. af Europas virgine plastikforbrug og 50 pct. af papirforbruget. Emballageaffald udgør samtidig 36 pct. af husholdningsaffaldet i EU. Kommissionen peger på, at mængden af emballageaffald er steget signifikant med ca. 20 pct. siden 2009, samt at mængderne forventes at stige yderligere frem mod 2040 uden nye initiativer. Kommissionen vurderer, at de stigende affaldsmængder bl.a. skal ses som konsekvens af en voksende mængde af unødvendig emballage, over-emballering og øget brug af engangsemballage og et heraf følgende fald i andelen af genbrugelige emballager.

Manglende genanvendelse og re-cirkulation af materialer

Kommissionen vurderer, at flere medlemslande er udfordret i forhold til at nå det gældende emballagedirektivs genanvendelsesmål på hhv. 65 pct. i 2025 og 70 pct. i 2030, samt de specifikke mål for de forskellige materialetyper. Kommissionen vurderer, at ca. 17 pct. af emballagerne på det europæiske marked er ikke-genanvendelige. Kommissionen peger på, at dette skyldes, at emballagerne ikke er designet til genanvendelse, tilstedeværelse af problematiske stoffer, samt høje omkostninger til indsamling og affaldsbehandling af emballage og forvirrende sorteringsmærkning. De fleste emballager kan teknisk set genanvendes, men processerne omkring indsamling og sortering er i dag ofte både dyre og komplekse, hvorfor emballageaffald kun genanvendes i stor skala, når det er rentabelt. Kommissionen peger desuden på, at emballageaffald ofte genanvendes til produkter med en lavere kvalitet og funktionalitet end de oprindeligt var egnet til. Emballage genanvendes dermed ikke til ny emballage.

Forslaget indeholder derfor initiativer, der skal understøtte følgende hovedemner:

1. *Emballageaffaldsforebyggelse og -affaldsreduktion*
2. *Fremme af genbrugelige og genpåfyldelige emballager*

3. *Mere og bedre genanvendelse af emballageaffald, herunder krav til genanvendt plastik i nye emballager, mærkning, komposterbarhed og krav om pant- og retursystemer*

Forslaget omfatter alle former for emballage defineret som genstande af ethvert materiale, der er beregnet til at blive brugt til indeslutning, beskyttelse, håndtering, levering eller præsentation af produkter. Som noget nyt omfatter forslaget også te- og kaffeposer samt te- og kaffekapsler i definitionen af emballage.

1. *Emballageaffaldsforebyggelse og -affaldsreduktion*

Kommissionen foreslår, at der fastlægges reduktionsmål for emballageaffald. Dette ved forslag om, at alle medlemsstater gradvist skal reducere mængden af emballageaffald pr. indbygger sammenlignet med emballageaffaldsmængder i 2018. Kommissionen foreslår affaldsreduktionsmål på hhv. 5 pct. i 2030, 10 pct. i 2035 og 15 pct. i 2040. Forslaget indeholder en række fælles virkemidler til at understøtte, at medlemsstaterne opnår affaldsreduktion:

- a) Udfasning af visse unødige/undgåelige emballageformater³.
- b) Minimering af "tom" plads i emballager.
- c) Krav om ingen overemballering – dog under behørig hensyntagen til emballagens sikkerhed og funktionalitet.
- d) Krav om at sælgere (økonomiske aktører) af produkter til slutdistributører eller slutbrugere i grupperet, transport- og e-handelsemballage, skal sikre, at der maksimalt er 40 pct. tom plads i emballagen ift. det emballerede produkt.
- e) Krav om genbrug og genpåfyldelige emballager, jf. pkt. 2.

2. *Fremme af genbrugelige og genpåfyldelige emballager*

For at understøtte og fremme brug af genbrugelige emballager foreslår Kommissionen, at der fastsættes en række genbrugsmål for konkrete sektorer og typer af emballager i 2030 og 2040 (take-away-emballager, drikkevareemballager, transportemballage og emballage i e-handel). Der foreslås desuden fælles krav og definitioner på genbrugsemballage og -systemer. Genbrugelig emballage skal også være en del af et genbrugssystem til genbrug, der er i overensstemmelse med en række minimumsbetingelser, og være forsynet med en QR-kode el. lign., der giver adgang til relevante oplysninger om afleveringsmuligheder mv. Det er de økonomiske aktører såsom restauranter, cafeer, detailhandlen og take-away sektoren, der har forpligtelsen til at leve op til genbrugsmålene. Genbrugsmålene er fastsat ud fra et proportionalitetsprincip, hvor mål i 2030 har til formål at tilskynde innovation og opskalering af genbrugsløsninger, men fortsat give plads til engangsemballager. De højere mål i 2040 opskalerer løsningerne, men uden at der er tale om et reelt forbud mod engangsemballage. For at lette administrative byrde på SMV'er, foreslår Kommissionen en række undtagelser fra genbrugsmålene. Dette er fx hvis en virksomhed sælger under 1000 kg emballage om året, har begrænset salgsplads eller få ansatte.

3. *Mere og bedre genanvendelse af emballageaffald*

Det fremgår af forslaget, at stoffer, der giver anledning til bekymring, skal minimeres og erstattes så vidt muligt. Stoffer i emballage skal begrænses ved kilden og behandles i henhold til EU's kemikalielovgivning REACH⁴. Med forslaget opdateres gældende krav til begrænsning af indhold af visse stoffer i emballage bl.a. bly, cadmium, kviksølv og hexavalent chrom. Kommissionen bemyndiges ligeledes til at stille krav til udfasning af stoffer, som hindrer genanvendelse jf. nedenstående design- for-genanvendelse-kriterier.

³ Fx 1) Plastemballage, der bruges på detailniveau til at gruppere varer, der sælges i dåser, gryder, baljer og pakker designet som bekvemmelighedsemballage for at gøre det muligt for eller tilskynde slutbrugere til at købe mere end ét produkt. 2) Engangsemballage til mindre end 1,5 kg frisk frugt og grøntsager, medmindre der er et påvist behov for at undgå vandtab, mikrobiologiske farer eller fysiske stød. 3) Single-use hotel miniature emballage.

⁴ Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council of 2006 concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH)

For at understøtte mere og bedre genanvendelse af emballageaffald foreslår Kommissionen, at øge kravene til emballagedesign, for hermed at forbedre cirkulariteten og genanvendelsen af emballager, samt mængden af genanvendt plast i ny plastemballage. Med forslaget stilles krav til, at alle emballager skal være genanvendelige, samt at en emballage vil blive betragtet som genanvendelig, hvis den (listen er kumulativ):

- a) er designet til genanvendelse (krav gælder fra 2030)
- b) indsamles særskilt (krav gælder fra ikrafttrædelse af forordningen)
- c) sorteres i definerede affaldsstrømme uden at påvirke genanvendeligheden af andre affaldsstrømme (krav gælder fra ikrafttrædelse af forordningen)
- d) kan genanvendes, således at de genanvendte ressourcer er af tilstrækkelig kvalitet til at erstatte nye jomfruelige råmaterialer (krav gælder fra ikrafttrædelse af forordningen)
- e) kan genanvendes i stor skala (krav gælder fra 2035)

Krav (a) om design til genanvendelse foreslås at ske gennem en to-trins tilgang, hvor emballager fra 2030 skal overholde en række designkriterier, hvor emballager vil få en samlet præstationsscore enten A, B, C og D ud fra, hvor godt designet til genanvendelse en emballage er. Kriterierne vil blive fastsat i delegerede retsakter senest i 2027 og vil løbende blive revideret. Det foreslås desuden, at disse designkriterier også anvendes i forbindelse med miljøgraduering af producenters betalingsbidrag⁵ i udvidede producentansvarsordninger og derved sikrer en harmonisering af dette. Endelig indeholder forordningen forslag om specifikke regler for innovative emballager, som betyder, at genanvendelighedskrav for sådanne typer emballager først skal dokumenteres efter 5 år. Plastemballage til medicinsk og medicinsk in vitro-diagnostik udstyr foreslås desuden undtaget indtil 2034.

Kommissionen foreslår desuden, at der fastsættes en række minimumskrav til indhold af genanvendt plastik i plastemballage fra 2030 bl.a. 30 % for kontaktfølsom emballage med plasttypen PET som hovedkomponent; 10 % for alle andre kontaktfølsomme emballager, 30 % for engangsplastikflasker til drikkevarer; og 35 % for andre emballager end dem, der er nævnt i a), b) og c). Det foreslås, at kravene øges i 2040. Procentsatserne er udarbejdet i dialog med industrien og pba. Kommissionens estimat for andelen af genanvendt plastik på markedet i 2030. Kravene er desuden sat på produktniveau for at lette markedsovervågningen.

Kommissionen foreslår desuden, at alle medlemslande fra 1. januar 2028 skal have et pant- og retursystem for engangsdrikkevareemballage i plast og metal. Vin, spiritus og mælkebaserede produkter er dog undtaget. Medlemsstaterne kan derudover vælge at medtage glas og andre emballager for at understøtte forordningens målsætninger. Der foreslås desuden en række minimumskrav⁶ til medlemslandenes organisering af pant- og retursystemerne, samt krav om samarbejde mellem pant- og retursystemer i områder med stor grænseoverskridende handel.

Det foreslås desuden, at definere betingelserne for, hvornår emballage kan anses for komposterbar og foreskriver, at the- og kaffekapsler, klæbeetiketter på frugt og grøntsager og meget lette plastikbæreposer skal være komposterbare, da disse type af emballager ofte sorteres i madaffald, og dermed skal kunne sorteres fra eller nedbrydes på behandlingsanlægget til madaffald. Anden komposterbar emballage skal kunne indsamles og genanvendes uden at påvirke den eksisterende genanvendelsesstrøm.

Af hensyn til at gøre det enklere for forbrugerne at affaldssortere emballageaffald foreslår Kommissionen, at der fastsættes krav om, at emballage mærkes med oplysninger om dens materialesammensætning i form af

⁵ Miljøgraderede bidrag under producentansvaret er et virkemiddel, der binder miljø og økonomi sammen. Miljøgradueringen skal give producenterne yderligere incitament til miljødesign af emballage, end producentansvaret giver i sig selv. Bidragene skal gradueres på baggrund af miljøkriterier og på en sådan måde, at producenterne skal betale et større bidrag for emballage, der ikke opfylder fastsatte miljøkriterier, og et mindre bidrag for produkter, der opfylder kriterierne

⁶ ANNEX X MINIMUM REQUIREMENTS FOR DEPOSIT AND RETURN SYSTEMS

affaldspiktogrammer, samt at affaldsbeholdere mærkes med tilsvarende piktogrammer. Plastikemballage skal derudover mærkes med procent af genanvendt indhold i plastemballage, jf. ovenstående afsnit.

Europa-Parlamentets udtalelser

Både Rådet og Parlamentet⁷ har ønsket en revision af emballagedirektivet med fokus på, at alt emballage skal være genbrugeligt og genanvendeligt i 2030, samt reduktion af emballageaffaldet gennem tiltag om overemballering og udfasning af problematiske stoffer. Parlamentet har desuden udtrykt ønske om konkrete affaldsreduktionsmål. Europa-Parlamentet har dog ikke endeligt udtalt sig om det konkrete forslag.

Nærhedsprincippet

Kommissionens forslag adresserer en række centrale problemer i forbindelse med det indre marked, herunder ulige vilkår for markedsføring af emballager, hindringer for markedet for genanvendelse og dermed behov for en harmoniseret lovgivningsramme. Dertil kommer en række miljøproblemer i forbindelse med produktion, anvendelse og bortskaffelse af emballageaffald, herunder miljøskadelige virkninger. Kommissionen anfører, at reguleringen af emballager ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes individuelt af medlemsstaterne, hvis de handler uafhængigt af hinanden. En fælles regulatorisk ramme er med til at sikre konsistens, sammenlignelighed og lige vilkår for europæiske virksomheder, og fremme en fælles europæisk cirkulær økonomi for emballage.

Regeringen er generelt enig i Kommissionens betragtninger, herunder at der er en merværdi ved at harmonisere krav til emballage, som dækker emballagernes fulde livscyklus. Da formålet med forslaget samlet set vurderes bedst at kunne indfries ved hjælp af regulering på EU-niveau, vurderes det, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Gældende regulering af emballager omfatter krav til emballagers fremstilling, sammensætning, mv., indsamling af emballageaffald, udvidet producentansvar, pant- og retursystemer, markedsovervågning og afgifter.

Fsva. krav til emballagers fremstilling, sammensætning, mv. er gældende regler fastsat i bekendtgørelse nr. 1271 af 6. juni 2021 om visse krav til emballager (emballagebekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 681 af 25. maj 2020 om fødevarekontaktmaterialer og om straffebestemmelser for overtrædelse af relaterede EU-retsakter (Fødevarekontaktmaterialebekendtgørelsen). Desuden er der direkte gældende krav til sammensætningen af visse materialer til fremstilling af fødevarekontaktmaterialer (FKM) i EU lovgivningen, f.eks. om sammensætningen af plast⁸ og regler for genanvendelse af plast til FKM⁹.

Emballagebekendtgørelsen indeholder krav til emballagers fremstilling, sammensætning og mulighed for genbrug, genanvendelse og nyttiggørelse, grænseværdier for emballagers indhold af tungmetal, dokumentationskrav og mærkningskrav, affaldshåndtering af visse emballagetyper, samt krav om opkrævning af minimumspris for bæreposer.

Fsva. indsamling af emballageaffald er gældende regler fastsat i bekendtgørelse nr. 2512 af 10. december 2021 om affald (affaldsbekendtgørelsen).

⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13852-2020-INIT/en/pdf>https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0040_EN.html

⁸ Kommissionens forordning (EF) nr. 10/2011 af 14. januar 2011 om plastmaterialer og -genstande bestemt til kontakt med fødevarer

⁹ Kommissionens forordning (EU) 2022/1616 af 15. september 2022 om materialer og genstande af genanvendt plast bestemt til kontakt med fødevarer

Fsva. udvidet producentansvar for emballage fremgår hjemler til at fastsætte nærmere regler om udvidet producentansvar for emballage af Miljøbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 100 af 19. januar 2022). Hjemlerne skal udmøntes på bekendtgørelsesniveau inden den 1. januar 2025, hvor producentansvaret skal træde i kraft.

Fsva. pant- og retursystemer er gældende regler fastsat i bekendtgørelse nr. 1568 af 19. december 2022 om pant på og indsamling m.v. af emballager til visse drikkevarer (pantbekendtgørelsen).

Fsva. markedsovervågning af emballager er gældende regler fastsat i emballagebekendtgørelsen.

Fsva. afgifter på visse emballager, poser og engangsservice er gældende regler fastsat i emballageafgiftsloven (lovbekendtgørelse nr. 600 af 5. maj 2020 om afgift af visse emballager, poser og engangsservice).

Konsekvenser

Generelt om konsekvensvurderingerne bemærkes, at der er tale om foreløbige vurderinger. Folketinget vil i et revideret grund- og nærhedsnotat blive oplyst om regeringens mere konsoliderede vurderinger af forslagens konsekvenser, når disse foreligger.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget kan potentielt have lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget er udformet som en forordning, hvor den eksisterende danske miljølovgivning om emballage fsva. krav til emballager, pant og affaldshåndtering er reguleret ved lov og udmøntet i bekendtgørelser. En forordning vil kunne medføre, at dele af miljøbeskyttelsesloven fx hjemler til udmøntning af udvidet producentansvar for emballage skal ophæves. Idet der pt. pågår et arbejde med at udmønte disse hjemler på bekendtgørelsesniveau, skal det analyseres nærmere, hvilken betydning det vil få, at producentansvaret for emballage fremover reguleres ved en forordning. Forslaget vil desuden medføre yderligere krav til markedsovervågning og ændre krav til indhold af genanvendt plast i PET-flasker, hvilket også vil kunne medføre lovgivningsmæssige konsekvenser i national ret.

Artikel 114 i TEUF er hjemmelsgrundlaget for det gældende direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald, samt det foreslåede hjemmelsgrundlag for forslag til emballageforordningen. Denne artikel giver EU mulighed for at harmonisere regler og administrative foranstaltninger på tværs af medlemsstaterne. Det vil gøre det muligt at tage fat på en række områder, som Kommissionen vurderer hæmmer det indre marked, herunder: (i) bæredygtighedskrav, (ii) harmoniserede kriterier for miljøgraduering af betaling under ordningerne for udvidet producentansvar og (iii) harmoniserede mærkningskrav. Miljøministeriet undersøger, hvorvidt der kan være behov for et hjemmelsgrundlag i artikel 192 (miljø) frem for artikel 114 (indre marked) i visse af artiklerne for at give medlemsstaterne et råderum til at supplere forordningens bestemmelser med nationale regler, herunder bestemmelser om udvidet producentansvar for emballage og evt. pant- og retursystemer.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at have både statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Miljøministeriet har iværksat arbejde mhp. at kunne fremlægge en vurdering af forslagens statsfinansielle, erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. Når dette arbejde er tilendebragt, vil Folketinget blive orienteret herom i et revideret grund- og nærhedsnotat.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter holdes inden for eksisterende bevillinger, jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget forventes at hæve beskyttelsesniveauet for både Danmark og EU på miljøområdet. De negative miljø- og klimamæssige effekter, som følger af EU's emballageforbrug, har grænseoverskridende konsekvenser og kræver fælles løsninger på tværs af landegrænserne.

Høring

Forslaget har været sendt i høring i miljø specialudvalget d. 15. december 2022, hvor der er indkommet bemærkninger fra Dansk Industri, Forbrugerrådet Tænk, Danmarks Naturfredningsforening, Oceana, Plastic Change og Rådet for Grøn Omstilling, Dansk Affaldsforening, Dansk Erhverv, Dansk Bryggeriforening, Kosmetik- og hygiejnebranchen, Landbrug & Fødevarer, Dansk Standard og Dansk Retursystem.

Dansk Industri (DI) bakker op om den retning, der er sat med forslaget og minder om at emballage er mere end et affaldsproblem, idet det har en vigtig funktion med at beskytte produktet indeni.

DI fremhæver KOMs fokus på skalering af løsninger samt kvalitet i genanvendelsen som afgørende for en mere cirkulær økonomi. For at opnå dette mener DI, at harmoniserede løsninger er helt afgørende, og der er brug for at sætte en stopper for nationale særkrav til emballage.

DI bakker op, om KOMs forslag om brug af standarder og tilgang om at stille krav til genanvendelighed, genanvendt materiale og genbrug.

DI støtter forslaget om at indføre et fælles ”materialemærke” på emballage, så forbrugeren får lettere ved at sortere den brugte emballage. DI advarer imod krav om, at flasker og dåser i pantsystemet skal påføres både et materialemærke og et pantmærke.

DI vurderer det nødvendigt at lade kemisk genanvendelse indgå på linje med mekanisk genanvendelse for at nå mål og krav om øget genanvendelse og brug af genanvendt materiale og peger på minimumskrav til miljøperformance ved brug af kemisk genanvendelse som en mulighed.

DI opfordrer til at genoverveje forslaget om at fastsætte krav til genanvendt materiale og genbrugskrav på produktniveau. DI mener, at udmøntningen af krav bør være proportionel i forholdet mellem de miljømæssige gevinster, der er ved at stille et krav og omkostningerne ved at efterleve kravet. DI mener, pga. af prisstigninger på PET og manglende adgang til genanvendt plast af rette kvalitet, at der behov for at finde en balance mellem at sætte krav, der bringer os videre, men som også er realistiske for virksomhederne – også de små virksomheder – at leve op til.

Forbrugerrådet Tænk er tilfredse med, at forslaget lægger op til en øget vægt på forebyggelse og genbrug. De er glade for, at der foreslås en forordning som sikrer en samtidig og ensartet udrulning af tiltagene til glæde for både forbrugere og miljø. De peger på, at delegerede retsakter er at foretrække frem for at lægge processen ud i det europæiske standardiseringsarbejde, hvor industrien har den dominerende stemme.

Forbrugerrådet TÆNK ærgrer sig over, at hovedfokus fortsat ligger på genanvendelse af emballageaffald og anvendelse af genanvendte materialer i plastikemballagen, snarere end at tage udgangspunkt i affaldshierarkiet. Forbrugerrådet TÆNK peger herunder på, at der bør arbejdes for at fastsætte mere ambitiøse mål for genbrug.

Forbrugerrådet TÆNK støtter Kommissionens forslag om, at ensartede symboler på emballagerne skal vejlede forbrugerne om korrekt affaldssortering. Forbrugerrådet TÆNK gør opmærksom på, at omfattende sortering kan være byrdefuld for forbrugerne. Det er derfor vigtigt, at forbrugerne oplever, at der er rimelige

proportioner mellem de byrder de bliver pålagt, og de byrder erhvervslivet pålægges i forhold til affaldshåndtering.

Forbrugerrådet TÆNK efterlyser en strammere regulering af problemkemi, hvor der bør gøres en større indsats for at begrænse indhold af dette i emballager. Særligt problematiske stoffer (SVHC- og CMR-stoffer) bør forbydes i emballage, medmindre de er essentielle.

Forbrugerrådet Tænk er positiv over for at anvende retur- og pantsystemer til at minimere emballagemængderne og anbefaler, at dette instrument anvendes i langt videre omfang end forslaget lægger op til.

Danmarks Naturfredningsforening, Oceana, Plastic Change og Rådet for Grøn Omstilling (herefter parterne) har afgivet et samlet svar og ser overordnet meget positivt på Kommissionens forslag - særligt hvad angår visionen om at reducere de samlede mængder af emballageaffald og øge andelen af genbrugelige emballager med bindende mål. Parterne peger på, at Kommissionens forslag indeholder vigtige tiltag, som bør fastholdes, mens ambitionsniveauet også bør hæves på udvalgte steder.

Parterne finder det meget positivt, at Kommissionen nu for første gang lovgiver i overensstemmelse med affaldshierarkiet på emballageområdet, og forslaget rummer mange positive elementer hvad angår reduktion af unødvendig emballage og genbrug.

Parterne finder, at Danmark bør bakke op om fastsættelsen af bindende genbrugsmål og arbejde for at sætte højere mål end hvad der lægges op til med forslaget. Parterne er ligeledes kritiske over for forslaget om fritagelse fra genbrugsmål for serveringssteder med et areal på under 100 kvadratmeter, da det reelt vil fritage rigtig mange serveringssteder fra at skulle efterleve genbrugsmålene. Parterne mener, at det af hensyn til harmonisering på tværs af EU-lande vil være det mest effektive og hensigtsmæssige at fastsætte genbrugsmål på EU-niveau for yderligere sektorer, herunder dagligvarehandlen.

Parterne er meget positive over for Kommissionens forslag til forbud mod brug af visse typer engangsemballage. Det gælder ikke mindst forbud mod emballage af frugt og grønt under 1,5 kg. De finder det vigtigt at sikre, at forbuddet ikke udvandes i definitionen af, hvad der er "unødvendigt" samt at det kun skal "demonstreres" og ikke "dokumenteres". Der bør stilles krav om uafhængig dokumentation.

Parterne opfordrer kraftigt regeringen til at bakke op om forbuddet mod brug af engangsemballage på caféer og restauranter, når gæster spiser på stedet, men er kritiske over for muligheden for at etablere undtagelser fra denne bestemmelse såfremt "det ikke er teknisk muligt", da det kan åbne for et potentielt stort antal fritagelser afhængig af fortolkning.

Parterne finder det afgørende, at det tydeligt skrives ind, at pantsystemer skal kunne modtage både engangsbeholdere og genbrugelige beholdere, samt at pantsystemer også bør omfatte engangsbeholdere i glas. Parterne mener, at der skal indføres krav til medlemslandene om etablering af pant/retursystemer for yderligere emballagekategorier, herunder særligt for take-away mad og drikke.

Dansk Affaldsforening (DAF) mener, at Kommissionen er kommet med et godt udspil, som kan medføre et nødvendigt grønt paradigmeskift på emballageområdet.

DAF er positive over, at de nordisk-baltiske piktogramsystem bliver grundlaget for de kommende mærkningskrav.

DAF finder det vigtigt at fastholde og gerne udvide ambitionsniveauet på både forebyggelse, genbrug, genanvendelse og anvendelsen af genanvendte materialer – især på plastik, men også på de andre emballagematerialer. DAF savner højere mål for genanvendt indhold i ikke-sensitive anvendelser af plastemballage og langt

højere mål for genbrugssystemer. DAF savner genanvendelsesmålsætninger for drikkekartoner og andre komposit-emballager og mener, at forbud og restriktioner bør rettes mod et større udvalg af engangsemballager.

DAF mener, at det fortsat kan være hensigtsmæssigt nationalt at kunne indføre skærpede foranstaltninger i relation til markedsføring af emballager i forhold til miljøfremmede eller sundhedsskadelige indholdsstoffer, mens der arbejdes på at få EU-systemet til at opdatere reglerne.

DAF er positiv over, at KOM udarbejder ensartet modulering af betalingsbidrag i producentansvaret, og opfordrer til, at dette gøres hurtigst muligt.

DAF undres over, at medicinske emballager ikke skal være genanvendelig før 2035, og ønsker undtagelsen indskrænket.

DAF finder det iøjnefaldende, at andelen af genanvendt plast kun opgøres i forhold til post-consumer plastik, og frygter, at afgrænsningen medfører en risiko for, at industriaffald så vil have mere svært ved at finde afsætning.

DAF undres over et mangel på forbud på emballager, der har til formål at få produktet til at tage sig mere eksklusivt ud, ift. nødvendigheden i at opfylde ydeevnekriterierne og spørger til hvem, der vurderer hvor meget luft, der er nødvendigt i den enkelte produktemballages tilfælde, samt hvorfor der ikke er fastsat en ratio.

DAF mener, at flere produktemballager skal være inkluderet i restriktioner ift. brug af særlige emballageformater, herunder hygiejne- og kosmetikartikler, madleveringsordninger og fødevarerudbringning. DAF er overordnet positiv overfor, at mange engangsemballager forbydes, fremfor at der blot sættes begrænsninger for hvor mange af dem, der må være.

DAF bifalder, at Kommissionen medtænker de systemiske forudsætninger for reelt fungerende genbrug, men er bekymrede for, at opgaven for producenter og markedsførere af genbrugsemballager bliver for stor, når man også skal sikre et system for recirkulation af emballagen. DAF foreslår, at det pålægges medlemsstater at understøtte udvikling og etablering af en (obligatorisk) kollektivordning for recirkulation af forskellige emballagetyper. DAF er skeptiske over for undtagelsesgrænsen på 1000 kg. DAF finder også, at undtagelsesgrænsen på 100m² er for høj i den forstand, at mange serveringssteder passerer under grænsen.

DAF synes, at det er godt, at der kommer reduktionsmål, men undres over, at der bliver sat et generelt, frem for materialespecifikt forebyggelsesmål, da emballager ikke vejer det samme, samt at visse typer af emballage er mere problematiske end andre.

DAF savner et svar på, om eller hvordan man kan indregne kemisk genanvendelse af plast i opgørelsesmetoden i forhold til genanvendelsesmålsætningerne, og de undres over, at bionedbrydelige emballager kan regnes som genanvendte, hvis de medfører fordele for landbruget eller miljøet.

Dansk Erhverv (DE) støtter op om forslaget overordnede mål. DE støtter op om forslaget harmoniserings tiltag, da det er en forudsætning for at indfri erhvervets grønne ambitioner på emballageområdet og samtidig mindske administrative byrder som følge af alternative nationale særregler og muliggøre storskalaløsninger.

DE mener ikke overemballering er noget, som man intentionelt ser helt generelt, især i primæremballage, da det udgør en ekstra økonomisk omkostning. Det kan dog give god mening at arbejde med minimering gennem designprincipper, uden at der gås på kompromis med fødevarerikkerhed, madspild, eller beskyttelsen af produktet. Her skal de administrative byrder for efterlevelse gennem teknisk dokumentation gerne tænkes

ind i helheden, så der gives de rigtige incitamenter.

DE mener det er nødvendigt med klare standarder og processer, der sikrer, at genbrugelige emballager er lige så sikre som øvrige emballager. DE mener ikke, at detailsektoren skal have ansvaret isoleret set for emballagehygiejne og standarder, da detailsektoren har den primære kundekontakt, men ikke har den primære indflydelse på processerne bag og håndteringen af genbrugelige emballager.

DE finder det afgørende at fastholde og udbygge forslagets harmoniseringstiltag for mærkning og ønsker ensartede mærker, som kan bruges uden at skulle oversættes til forskellige sprog. Ifm. udviklingen af et digitalt mærke opfordrer de til, at det samtænkes og strømlines med det digitale produktpas, der udvikles i regi af ecodesign-forordningen.

DE finder det meget uklart, hvordan ansvaret for overensstemmelsen af de emballager, der markedsføres fra sælgere i 3. lande til EU-forbrugere, vil blive håndteret.

DE mener, at det danske affaldssorteringssystem bør kunne forsætte under forordningen., og opfordrer til, at der arbejdes efter løsninger, der er så simple som muligt.

DE finder det essentielt, at myndighederne spiller en central rolle i at få etableret et evt. fremtidigt genbrugssystem for at undgå et fragmenteret marked med uhensigtsmæssige byrder for især de små og mellemstore virksomheder.

Dansk Bryggeriforening (BF) finder, at Kommissionens forslag indeholder flere gode elementer.

BF støtter forslaget om at indføre et fælles "materialemærke" på emballage, så forbrugeren får lettere ved at sortere sin brugte emballage. Dog bør flasker og dåser i pantsystemet ikke påføres både et materialemærke og et pantmærke, da det vil være vildledende. BF støtter forslaget om, at alle medlemslande skal indføre obligatorisk pant på visse drikkevarer i plastflasker og metaldåser. Pantkravet bør imidlertid også omfatte glasflasker som i Danmark, så emballagetyperne glas, plast og metal behandles ens. BF mener, at forslaget om et fælles pantmærke vil påføre bryggerier, tapperier og de mange importører en meget betydelig udgift.

BF støtter øget genbrug, når det giver mening miljømæssigt, teknisk og økonomisk. Mål for genbrug skal være realistiske, langsigtede og ikke diskriminere mellem konkurrerende drikkevarekategorier. Mål for genbrug skal opfyldes af medlemsstaterne og ikke pålægges hver enkelt producent. Genanvendelse på højt niveau via pantsystemer bør fritages for rigide genbrugskrav.

BF foreslår at indføre en henvisning til den europæiske standardiseringsorganisation, CEN, som skal have mandat til at udforme de egentlige "design-for-recycling"-guidelines, som skal udgøre hovedsubstansen i de delegerede retsakter.

BF støtter øget genanvendelse af plast i nye plastemballager og anbefaler, at fastsætte målene for det enkelte medlemsland og som et gennemsnit for den samlede mængde efter vægt, der markedsføres i det pågældende medlemsland og ikke "per emballageenhed". BF finder det ikke tilstrækkeligt, at Kommissionen selv skal vurdere, om målene for andelen af genanvendt plast i plastemballage kan fraviges". BF anbefaler i stedet, at emballage med en andel af genanvendt materiale indsamles og genanvendes til fremstilling af nye plastemballager, og at tapperierne må have adgang til at få deres indsamlede flasker tilbage

BF finder, at kravene om at begrænse emballage til det nødvendige som udgangspunkt er positivt, men at der bør være en mulighed for at fravige, når det tjener et emballeringsformål, fx for at reducere transportkader og undgå spild.

BF støtter generelt tiltag, der fremmer indsamling og genanvendelse af emballage frem for forbud, og anbefaler i stedet at sætte mål for at reducere forbruget af engangsplast og lade det være op til de relevante sektorpartnerskaber at opfylde målene.

Kosmetik- og hygiejnebranchen (KH) mener, at forslaget er med til at skubbe virksomhederne i den rigtige retning mod den grønne omstilling, blandt andet ved at sikre en bedre og mere bæredygtig anvendelse af emballage. KH mener, at frihed til at vælge det rette emballagedesign har stor markedsføringsmæssig værdi for virksomhederne.

KH mener, at formuleringen omkring de opsatte mål for andelen af genanvendt plast i forslaget bør ændres til at gælde virksomhedernes samlede produktportefølje og ikke pr. enhed, da det vil skabe den fornødne fleksibilitet for virksomhederne.

KH finder det afgørende, at forslaget tydeliggør beskrivelsen af ansvarsfordelingen i forhold til forbruger, producent og forhandler. Fra virksomhedernes side er der en bekymring for, at det ikke er helt klart, hvem der har ansvaret for eksempelvis produktets kvalitet, faremærkning mv ved genopfyldningssalg.

KH støtter forslaget om, at der skal fokus på at reducere unødigt emballagespild og foreslår at "marketing and consumer acceptance" bliver omfattet af kriterierne, der fremgår af bilag IV for at virksomheder kan skabe brandidentitet i emballagen.

Landbrug & Fødevarer (L&F) finder, at forordningen indeholder en lang række positive elementer, herunder en langt større grad af harmonisering samt krav om genanvendelige emballager. L&F er tilfredse med valg af en forordning som regulering af emballager, da dette lovgivningsinstrument har potentiale til at sikre en langt højere grad af harmonisering.

L&F peger på at ambitionsniveauet for harmonisering bør øges. L&F ser her behov for endnu større ambitioner på området, hvis danske virksomheder skal opnå de fulde fordele ved det indre marked og L&F opfordrer derfor til, at man fra dansk side lægger stor vægt på, at fjerne de sidste begrænsninger for varernes frie bevægelighed i forordningen.

Det gælder blandt andet muligheder for at fastholde og introducere nationale bæredygtigheds- og informationskrav, samt muligheden for indførelse af nationale mærkningskrav.

L&F kan støtte op om en harmonisering inden for genanvendelig emballage og performancegrader, og bør Danmark allerede i den nuværende implementering af det udvidede producentansvar tage højde for denne struktur.

L&F påpeger, at særligt fødevarerhvervet er udfordret af kravene om anvendelse af genanvendt plast i nye fødevareremballager, fordi udbuddet af genanvendt plastmateriale til brug i fødevareremballager er begrænset bl.a. fordi EU's regler for hygiejne- og fødevarer sikkerhed stiller meget strenge krav til fødevarerkontaktmateriale indeholdende genanvendte materialer. Der peges desuden på behov for, at EU arbejder med at få godkendt flere genanvendte plasttyper til fødevarerbrug. L&F ønsker, at man som producent kan leve op til kravet via fx et gennemsnit, et masse-balanceprincip, el.lign. L&F finder endvidere, at en graduering af beta-lingen i det udvidede producentansvar ud fra andelen af genanvendt plast kan være problematisk.

L&F støtter op om regler om mærkning af emballagens og affaldsbeholderens materialefraktion og foreslår, at man fra dansk side arbejder for, at de danske/nordiske piktogrammer anvendes.

L&F mener, at forordningens forslag om forbud af en lang række engangsemballager virker vilkårlige og ikke nærmere begrundede og mener at forbuddene ikke er afgrænsede tilstrækkeligt. L&F er meget bekymrede

over forslaget om at forbyde engangsemballage til frisk frugt og grønt i størrelser under 1½ kg og finder det meget væsentligt, at der også tillades enkeltemballering, hvis formålet er at undgå sammenblanding af økologiske og ikke-økologiske varer i detailhandlen.

L&F mener helt overordnet, at kravet om genbrug risikerer at medføre en øget miljø- og klimabelastning – bl.a. er der en særlig problemstilling for genbrug af emballager til fødevarer, da de pga. forekomsten af protein og fedt kræver en langt større mængde energi og kemi til rengøring end tilsvarende emballager brugt til fx øl og sodavand.

L&F er enig i, at mælk og mejeriprodukter ikke ved lovkrav skal indgå i et pant- og retursystem og pointerer, at medlemsstater ikke bør gives mulighed for at indføre pantsystemer for mælk og mejeriprodukter.

Dansk Standard (DS) mener, at det er positivt, at KOM lægger op til at hæve ambitionsniveauet betragteligt og særligt, at man vil fastlægge ensartede metoder for at dokumentere materialesammensætning og genanvendelsesgrader. DS bakker op om, at KOM først kan udvikle fælles tekniske specifikationer, efter de har forsøgt at gå via det etablerede standardiseringssystem.

DS ønsker, at der kommer ensartede krav til dokumentation og metoder for opgørelse af genanvendelsesgraden.

DS er bekymrede over, at forslaget indfører et forbud mod at fremvise andre mærker, labels mv der kan forvirre eller vildlede forbrugerne, når det kommer til bæredygtighedskrav til emballagen. Det fremgår ikke tydeligt, hvorvidt dette også kunne betyde et forbud mod miljømærker som f.eks. Svanemærket.

Dansk Retursystem (DRS) er positivt indstillet overfor indførsel af pant- og retursystemer for visse drikkevareremballager i hele EU. DRS gør opmærksom på, at dispensation for kravet om etablering af obligatorisk pantsystem, vil medføre tab af den høje materiale- og fødevarer kvalitet, som pant- og retursystemerne leverer. DRS finder det positivt, at der er krav om 'single system operator', idet et enstrengt, enkelt og velfungerende pant- og retursystem er afgørende for at sikre høj returprocent. DRS finder det endvidere positivt, at pant- og retursystemer skal drives non-profit for at understøtte neutralitet og opbakning. Det bør dog sikres, at der er national fleksibilitet.

DRS ønsker, at emballager, som er omfattet af pant- og retursystemer, bør være undtaget for genbrugsmål og ikke stilles overfor skrappe miljøsmål end andre tilsvarende emballager. DRS peger også på, at for at opretholde høje returprocenter i pant- og retursystemerne bør der ikke være krav om affaldssorteringsmærker på pantemballage, ligesom de nationale pantmærker skal bevares.

I forhold til design peger DRS på, at det frie emballagevalg og den cirkulære økonomiske gebyrstruktur i det danske pant- og retursystem bør opretholdes.

DRS peger på at et harmoniseret krav om momsfrigtagelse ikke er hensigtsmæssigt, og at der ikke bør være mulighed for at pålægge velfungerende materialeloops nye afgifter. DRS ønsker endvidere ikke, at velfungerende pant- og retursystemer skal pålægges krav om mindste beløb til kommunikations- og kampagneaktiviteter.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde d. 21.02.23. Følgende bemærkninger er fremkommet.

Landbrug og Fødevarer (L&F) efterlyser, at det skrives tydeligere frem, at der skal tages hensyn til fødevarer sikkerhed ift. genanvendelseskravene. L&F peger særligt på et hovedbudskab, som omhandler, at man med

forslaget skal sikre mod downcycling således, at emballage i fødevarekvalitet alene kan genanvendes til emballage i fødevarekvalitet. L&F mener også, at man kunne tilstræbe højere grad af harmonisering.

Dansk Standard (DS) mener, at det er godt, at forslaget bygger på fælles standarder men efterlyser, at man også ensretter formuleringerne herom med tilsvarende formuleringer i anden lovgivning. DS finder det desuden vigtigt, at man fortsat kan bruge de nationale miljømærker.

Plastic Change fremhæver, at forslaget har for mange undtagelsesmuligheder primært ift. kravene i bilag 5, pkt. 3. De fremhæver også, at de restriktioner, der er lagt op til omkring kemikalier, ikke er ambitiøse nok. Plastic Change finder endvidere, at Danmark bør arbejde for at øge både genbrugsmål og reduktionsmål og kunne desuden godt tænke sig et genbrugsmål for detailhandlen.

Dansk Industri (DI) fremhævede at forordningen skal implementeres på en omkostnings- og miljøeffektiv måde.

Bryggeriforeningen (BF) opfordrer til, at man arbejder for at sidestille genanvendelse af høj kvalitet med genbrug. Bryggeriforeningen peger på, at genbrug ikke altid er det mest miljørigtige, og at genanvendelse er en vigtig forudsætning for at skaffe den nødvendige sekundære ressource. Bryggeriforeningen kan støtte genbrugsmål, hvis de er realistiske og ikke diskriminerer. BF finder, at genbrugsmålene skal gælde for branchen og ikke for det enkelte bryggeri, så der er mulighed for at drage nytte af forskellige genbrugssystemer og fleksibilitet på produktniveau. I forhold til mærkning finder foreningen det vigtigt, at pantemballager ikke skal bære et affaldspiktogram. BF finder det vigtigt, at der kan bygges videre på det danske pant- og retursystem og fremhæver især problemstillinger omkring undtagelse af moms på pant. Desuden udtrykker foreningen en bekymring for at et nyt EU-pantmærke vil forvirre forbrugerne og sænke returprocenten.

Dansk Retursystem (DR) tilslutter sig Bryggeriforeningens synspunkt særligt ift. mærkning og ift. moms, da det vil have økonomiske konsekvenser.

Dansk Erhverv (DE) er overordnet positive overfor forslaget, men opfordrer til at modstå andre landes ønske om særlige nationale ordninger fx ift. mærkning og giver også udtryk for bekymring i forhold til at skaffe sekundære plastik i relation til krav om genanvendt plastik i ny emballage.

Rådet for grøn omstilling (RGO) giver udtryk for, at man gerne ser, at Danmark arbejder for at hæve ambitionsniveauet på visse områder og på at fjerne visse undtagelsesmuligheder, bl.a. ift. at økonomiske operatører med et salgsareal på under 100 m² er undtaget for genbrugsmålene.

Dansk Affaldsforening (DAF) giver udtryk for, at der er mange, der ikke er omfattet af kravene. DAF gør opmærksom på, at mål vedrørende genpåfyldelige emballager skal reflektere et reelt salg af genbrugsemballager og ikke bare, at en genpåfyldt emballage bliver gjort tilgængelig. DAF er bekymret for, at man med generelle reduktionsmål frem for materialespecifikke alene opnår at erstatte tunge materialer med lette materialer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemslande har på de indledende møder generelt udtrykt støtte til formål og indhold af forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag til ny emballageforordning velkommen. Forslaget kan bidrage til både miljø- og klimagevinster samt øget vækst, jobskabelse og forsyningssikkerhed i Europa.

Regeringen finder det vigtigt, at omstillingen inden for emballage sker på en omkostnings- og miljøeffektiv måde. Der udestår fortsat en grundig analyse og vurdering af forslaget økonomiske og miljømæssige konsekvenser. Regeringens endelige stillingtagen til konkrete målsætninger afventer denne vurdering.

Regeringen er enig i, at emballage bør designes, fremstilles og kommercialiseres på en sådan måde, at det giver mulighed for genbrug eller genanvendelse af høj kvalitet og for at minimere dets indvirkning på miljøet i hele dens livscyklus. Regeringen støtter derfor forslaget ambitioner vedrørende:

- a) Fokus på affaldsforebyggelse og -reduktion, herunder fastsættelse af reduktionsmål, udfasning af unødvendig emballage, og krav mod overemballering – dog under hensyntagen til emballagens sikkerhed og funktionalitet.
- b) Fremme af genbrugelige og genpåfyldelige emballager gennem tydelige og anvendelige definitioner, krav og genbrugsmål.
- c) Styrkelse af krav til emballagedesign, der kan forbedre cirkulariteten, genanvendelsen og mængden af genanvendt plastik i emballage, samt harmonisering af miljøgraderede bidrag i udvidede producentansvarsordninger baseret på disse krav.
- d) Krav om at visse drikkevareemballager skal indgå i et pant- og retursystem og fokus på håndteringen af komposterbar emballage
- e) Harmonisering af affaldspiktogrammer, der kan styrke sortering, samt et bedre tilsyn med krav til emballage.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Kommissionens forslag til revision af Rådets direktiv om rensning af byspildevand (91/271/EØF) KOM (2022) 541

Resumé

Kommissionen har den 26. oktober 2022 fremsat forslag til revideret direktiv om byspildevand. Forslaget skal afløse direktiv om rensning af spildevand fra 1991 og er en del af udmøntningen af den grønne pagt, herunder særligt handlingsplanerne om nulforurening og cirkulær økonomi. Forslaget sigter på at tilføre bedre viden om- og bedre rensning af spildevandet for miljøfarlige stoffer, udvidet producentansvar i forhold til rensning af kosmetik- og medicinrester, betydelige reduktioner af klimagasemissioner på europæisk niveau, skrappe krav i forhold til udledning af næringsstoffer fra overløb og renseanlæg samt mere information til offentligheden. Den bedre viden om- og rensning af miljøfarlige stoffer og næringsstoffer vil understøtte målene i vandområdeplanerne om opnåelse god økologisk og god kemisk tilstand i målsatte vandområder. Der foreslås en udvidelse af direktivets virkefelt, krav til regulering af overløb af spildevand, krav om bedre rensning af spildevandet for miljøfarlige stoffer og næringsstoffer, et udvidet producentansvar til finansiering af bedre rensning, bedre overvågning af overløb og miljøfarlige stoffer samt krav om energineutralitet i spildevandssektoren. Miljøministeriet har iværksat et arbejde med henblik på at kunne fremlægge en vurdering af forslagens konsekvenser. Forslaget skønnes at påvirke beskyttelsesniveauet positivt i Danmark, idet reglerne skærpes på en række områder. På baggrund af EU kommissionens konsekvensanalyse forventes forslaget at få statsfinansielle konsekvenser, væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser og væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Regeringen hilser forslaget velkomment. Regeringen finder det positivt, at der er fokus på bedre rensning af næringsstoffer, cirkulær økonomi og energieffektivitet samt øget overvågning af overløb fra kloakker. Regeringen vil kæmpe for at minimere de administrative omkostninger og for en realistisk tidsplan, der er afstemt med de frister, der følger af Vandrammedirektivet. Regeringen vil foretage en nærmere analyse af de miljømæssige og økonomiske konsekvenser af forslagene om bedre rensning af miljøfarlige stoffer, f.eks. ved at undersøge konsekvenserne af at rensning betales af forurenere gennem udvidet producentsansvar. I den forbindelse er regeringen særligt opmærksom på proportionaliteten mellem omkostninger og forbedring af beskyttelsesniveauet.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2022) 541 af den 26. oktober 2022 fremsendt Kommissionens forslag til revision af Rådets direktiv af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand. Forslaget er fremsat med baggrund i evaluering af Byspildevandsdirektivet SWD (2019) 700 final og efterfølgende Impact Assessment SWD (2022) 541. Forslaget er oversendt til Rådet den 26. oktober 2022. Forslaget er oversendt til Rådet den 18. januar 2023 i en dansk sprogudgave. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

| Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) 16. marts 2023 mhp. en politisk drøftelse.

Formål og indhold

Byspildevandsdirektivet fra 1991 har til formål at beskytte vandmiljøet mod udledning af urensset spildevand fra husholdninger i byområder med mere end 2.000 indbyggere. Direktivet stiller krav til indsamling og rensning af spildevand fra disse områder. En tidligere evaluering har vist, at direktivet er gennemført utilstrækkeligt og uens i medlemsstaterne.

I den grønne pagt understreges behovet for bedre rensning af spildevandet i EU. Som udmøntning af den grønne pagt har Kommissionen derfor fremsat forslaget til revision af byspildevandsdirektivet. Forslaget skal også ses i sammenhæng med Kommissionens netop fremsatte forslag til ændring af 3 vanddirektiver med særlig fokus på prioriterede stoffer. Direktivet indeholder følgende forslag:

Artikel 5: Indsats mod overløb og regnvandsudløb

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne senest i 2035 - på baggrund af afdækning af risikoområder - skal have udarbejdet integrerede kloak/klimatilpasningsplaner for alle byområder med 10.000 indbyggere og derover. (For byområder med 100.000 indbyggere og derover gælder det i 2030). Derudover indføres et vejledende EU-mål om, at max 1 % af det spildevand, der tilføres kloakken, må ende i overløb.

Artikel 6: Flere byområder omfattet af grundlæggende krav

Kommissionen foreslår, at grænsen for hvornår et byområde skal leve op til de grundlæggende krav til indsamling og rensning af spildevand nedsættes fra 2.000 indbyggere til 1.000 indbyggere.

Artikel 7: Bedre rensning for næringsstoffer

Kommissionen foreslår, at kravene til rensning af spildevand skærpes således, at medlemsstaterne enten sikrer, at den maksimale koncentration i udledning af rensset spildevand er 6 mg/l for kvælstof og 0,5 mg/l for fosfor eller, at spildevandssystemet på nationalt plan kan reducere indholdet af kvælstof med 80 % og fosfor med 82,5 % fra 2035. Fra 2040 vil kravene være 80 % for kvælstof og 90 % for fosfor. Kommissionen foreslår endvidere, at alle renseanlæg, der renser spildevand fra 10.000 personer og derover, i 2040 skal have et tredje rensetrin med kvælstof- og fosforfjernelse. (For anlæg fra 100.000 personer og derover gælder det fra 2035).

Artikel 8, 9 og 10: Rensning for mikroforurenende stoffer (MFS) og udvidet producentansvar

Kommissionen foreslår, at alle medlemsstater skal have udarbejdet en liste over nationale vandområder, hvor koncentrationen eller akkumuleringen af MFS udgør en risiko for sundhed eller miljø i 2030 (MFS følsomme vandområder). Kommissionen foreslår endvidere, at alle renseanlæg, der renser husholdningsspildevand for 100.000 personer og derover, fra 2035 skal have et fjerde rensetrin, der fjerner 80 % af MFS. For anlæg, der renser for 10.000 - 100.000 personer, gælder det 50 % af anlæggene i 2035 og alle anlæg fra 2040, hvis de udleder til MFS følsomme områder. Kommissionen foreslår endeligt, at medlemsstaterne i 2025 skal have etableret en ordning for udvidet producentansvar, så producenter af lægemidler og kosmetikartikler skal finansiere ordningen, hvis deres produkter bidrager til udledning af MFS til spildevandet. Der er en bagatelgrænse på 2 tons om året. Ordningen skal differentieres, alt efter hvor giftigt produktet er for vandmiljøet.

Artikel 11: Energieutralitet i spildevandssektoren

Kommissionen foreslår, at alle renseanlæg der renser husholdningsspildevand for mere end 10.000 personer fra 2030 skal foretage en energi audit mindst hvert fjerde år. (For anlæg fra 100.000 personer og derover gælder det fra 2025). Kommissionen foreslår endvidere, at hele spildevandssektoren, defineret som renseanlæg der renser husholdningsspildevand fra 10.000 personer og derover fra 2040, skal producere mindst 100 % af den energi, de anvender).

Artikel 14 og 15: Revurdering af tilslutning- og udledningstilladelser samt vandgenbrug

Kommissionen foreslår, at udledningstilladelser for renseanlæg skal revurderes hvert 6 år. Virksomheders tilslutningstilladelser til spildevandssystemet skal ligeledes revurderes, hvis betingelserne for renseanlæggets drift eller udledningskrav ændres. Kommissionen foreslår endvidere, at medlemsstaterne arbejder for maksimalt genbrug af rensset spildevand til fx markvanding, teknisk vand eller vandføring i naturen.

Artikel 17: Overvågning af sygdomme gennem spildevand

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne fremover overvåger følgende sygdomme gennem spildevandet i 70 pct. af renseanlæg, der renser husholdningsspildevand for mere end 100.000 personer:

- SARS-COV – 2
- Poliovirus
- Influenza virus

- Resistente bakterier (Anlæg over 100.000 personer)
- Derudover skal der overvåges for nye sygdomme og nye forureningskilder.

Artikel 18: Risikostyringsplaner

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne skal udarbejde en national risikostyringsplan, der tager højde for risiko ved spildevand for:

- Drikkevandsressourcen
- Badevand
- God økologisk status for vandmiljøer
- Vandområder med akvakultur

Artikel 19: Adgang til toiletter

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne inden 2028 skal udarbejde en plan der sikrer, at alle grupper har adgang til toiletter.

Artikel 20: Slamhåndtering

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne skal sikre, at slamhåndteringen sker i overensstemmelse med affaldsdirektivet og -hierarkiet, at der sker maksimal udnyttelse af ressourcer og minimal påvirkning af miljøet. Kommissionen foreslår at fastsætte delegerede retsakter, der sætter minimums genanvendelsesrater for kvælstof og fosfor.

Artikel 21: Overvågning og afrapportering

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne skal sikre, at følgende nye ting skal overvåges mindst hvert andet år og afrapporteres for byområder og renseanlæg med over 10.000 indbyggere:

- Andelen af genbrugt vand
- Klimagasemissioner
- Energiforbrug og -produktion
- Overløb og regnvandsudløb
- Miljøfarlige stoffer, inkl. PFAS i spildevandsudløb
- Mikroplastik i slam

Artikel 22: Information til offentligheden

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne skal sikre, at offentligheden får en up-to-date information om indsamling og behandling af spildevand.

Kommissionen foreslår endvidere, at spildevandsselskaberne skal oplyse deres kunder direkte om, gennem regning eller andet, hvordan de lever op til direktivets krav om rensning mv.

Artikel 30: Evaluering

Kommissionen foreslår, at direktivet evalueres i 2030 og 2040.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

Nærhedsprincippet

Det vurderes, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Store dele af vandområderne i EU er grænseoverskridende, og da forslaget vil bidrage til at undgå grænseoverskridende forurening, er fællesskabsregulering nødvendig. Flere af forslagets initiativer, særligt udvidet producentansvar, er med til at sikre, at der ikke skabes uhensigtsmæssigt forskelligartede konkurrencevilkår i medlemsstaterne, og det vurderes

på den baggrund også, at regulering bør ske gennem vedtagelse af fælles EU lovgivning. Endelig vurderes formålet med forslaget samlet set bedst at kunne indfries ved hjælp af regulering på EU-niveau.

Gældende dansk ret

Håndtering af spildevand er reguleret i et bredere kompleks, hvor flere bekendtgørelser spiller ind. Miljøbeskyttelsesloven og spildevandbekendtgørelsen er dog den vigtigste regulering i relation til håndtering af spildevand. Reglerne stiller bl.a. krav om tilladelser til udledning til vandområder, tilledning af spildevand til spildevandsanlæg, kommunernes udarbejdelse af planer for bortskaffelse af spildevand (spildevandsplan) mm. Reglerne fastsætter endvidere en tilslutningspligt for grundejere i kloakoplande, som fastlagt i spildevandsplanen.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning.

Statsfinansielle konsekvenser og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget vil have statsfinansielle konsekvenser og administrative konsekvenser for det offentlige. Forslaget vil betyde flere opgaver for miljømyndighederne med planlægning og monitorering, som vil lede til meromkostninger i stat og kommuner. Der vil være administrative omkostninger til implementering, overvågning og tilsyn for mellem 2 og 5,5 mio. kr. årligt), hertil kommer godt 25 mio. kr. årligt til overvågning af sydomme i spildevand, såfremt det bliver et krav.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers bevillingsramme jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes at medføre samfundsøkonomiske konsekvenser. Spildevandsselskaberne vil sandsynligvis blive pålagt flere opgaver, som helt eller delvist skal finansieres af forbrugerne.

Erhvervsøkonomiske og administrative omkostninger for virksomhederne

Forslaget om udvidet producentansvar vil have betydelige erhvervsøkonomiske og administrative omkostninger for virksomhederne inden for kosmetik- og medicinalbranchen. Det vurderes, at brancherne skal finansiere omkostninger til rensning, tilsyn mv. i Danmark for godt 464 mio. kr. årligt i 2040.

Det vurderes umiddelbart, at der er omkostninger for spildevandsselskaberne for mellem 10-18 mio. kr. årligt hvoraf 70 % finansieres af husholdningerne, resten af virksomhederne. Hovedparten af udgifter, ca. 10 mio. kr. vedrører ekstra monitorering af miljøfarlige stoffer. Der vil der være økonomiske fordele ved en forbedring af miljøtilstanden som følge af rensning af spildevandet. Miljøministeriet har iværksat et arbejde med henblik på at kunne fremlægge en nærmere vurdering af forslaget om monitorering af miljøfarlige stoffers konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget forventes at få en positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark idet reglerne skærpes fsva. rensning af næringsstoffer og mikroforurenende stoffer, krav til energineutralitet og udnyttelse af ressourcer. Det forventes, at forslaget vil medføre følgende miljøforbedringer af miljøtilstanden i Danmark og i EU:

- bedre kvalitet af overfladevand på grund af færre næringsstoffer og færre mikroforurenende miljøfarlige stoffer
- mindre udledning af i alt 4,7 mio. tons CO₂ i EU.

Høring

Forslaget har været sendt i høring blandt en bred kreds af interessenter, hvor der er indkommet følgende høringssvar:

Danske drikke- og spildevandsselskaber (DANVA) vurderer, at direktivudkastet er udtryk for et imponerende og fremsynet stykke arbejde fra EU-Kommissionens side. Det er ambitiøst, og det vil kunne skabe en ramme om de næste mange års spildevandsaktiviteter. DANVA stiller sig tvivlende overfor, om de gennemsnitlige takststigninger i EU vil kunne nøjes med at være 2,3 %. DANVA udtrykker, at de europæiske ambitioner gør det endnu mere presserende, at de danske lovgivere sikrer, at den økonomiske regulering ændres, så den understøtter omstilling af vandsektoren, så den kan møde nye udfordringer foranlediget af miljøfarlige stoffer og klimaforandringer.

Dansk Industri (DI) konstaterer med tilfredshed, at der i forslag til revideret direktiv er medtaget en række af de centrale ønsker, som den danske vandbranche i regi af Vandvisionen har arbejdet for de seneste år. DI opfordrer på den baggrund Miljøministeriet til fortsat at arbejde på at fremme Vandvisionens mål og ideer. DI støtter overordnet den foreslåede revision og ændringen fra et ”end-of-pipe” direktiv til et integreret direktiv, der stiller krav til anlæggenes drift og indretning.

Landbrug & Fødevarer (L&F) finder, at forslaget indeholder mange positive elementer, herunder en større grad af produktion af biogas, som blandt andet sikrer en bedre udnyttelse af det organiske materiale, som fødevarerindustrien leverer til renseanlæggene.

Dansk Miljøteknologi (DMT) finder, at tiden er løbet fra, at direktivet kun havde fokus på indsamling og rensning af spildevand. DMT finder det positivt, at EU på linje med udviklingen i Danmark snarere ser rensningsanlæg som ressourceanlæg, der skal anvende de ressourcer, der er i spildevandet.

Tænketanken Hav og Rådet for Grøn omstilling (TH/RGO) har afgivet fælles høringssvar og finder det grundlæggende vigtigt, at Danmark arbejder for et væsentligt skærpet mål for reduktion af klimagasser, og at det fjerde rensetrin samt det udvidede producentansvar fastholdes, men mener samtidig, at kravene bør gælde for alle by størrelser og alle anlæg – også de mindste, samt at tidshorizonten ikke er ambitiøs nok.

Udledningstilladelser

Kommunernes Landforening (KL) forventer, at kommunerne vil blive kompenseret for alle ekstraopgaver, herunder ikke mindst forslaget om, at udledningstilladelserne fremover skal revurderes hvert 6. år.

DMT finder det positivt, at der indføres en fast revisionskadence for udledningstilladelser til renseanlæg. DMT finder, at den foreslåede faste revision af udledningstilladelser også bør omfatte overløbsbygværker og regnbetingede udløb, evt. med længere interval mellem revisionerne, så vi sikrer mest miljø for pengene.

DANVA opfordrer til, at der i tilfælde af, at der kommer krav om revurdering hvert 6. år, opstilles nogle retningslinjer for kommunernes arbejde, der sikrer revision af udledningstilladelserne tager hensyn til konsekvenserne for forsyningernes investeringer.

Energi og klima

DANVA, DI og DMT finder det positivt, at Kommissionen efter dansk forbillede og pres foreslår at sætte krav om energiaudits og energineutralitet i hele spildevandsektoren. DANVA, DI og DMT finder dog samtidigt, at ambitionerne burde være højere, og at energineutralitet burde kunne opnås før 2040, og at energineutraliteten burde gælde alle forsyningernes aktiviteter og ikke kun renseaktiviteter.

DANVA, DI, TH/RGO og DMT finder det uambitiøst, at Kommissionen ikke foreslår, at der stilles mål om reduktion af lattergasemissioner og klimaneutralitet for spildevandsektoren, ligesom der er stillet i den danske Klimaplan for en grøn affaldssektor og Cirkulær Økonomi. DMT opfordrer til, at Danmark arbejder for, at der stilles krav til alle direkte klimagasemissioner, det vil sige både metan og lattergas.

Rensetrin i forhold til medicinrester mv.

DANVA, DI, TH/RGO og DMT er positive over for krav om rensning af miljøfarlige stoffer for at sikre vandmiljøets kvalitet til gavn for biodiversitet, miljø og sundhed. DMT havde gerne set, at der frem for fjernelse af indikatorstoffer blev taget udgangspunkt i toksicitet og koncentration af de enkelte stoffer. DMT finder endvidere, at Danmark skal arbejde for, at der kommer yderligere krav i forhold til fjernelse af mikroplast.

L&F peger med udgangspunkt i beregninger, som COWI har udarbejdet for Miljøministeriet, på, at omkostningerne til et fjerde rensetrin vil blive meget store, og at så store ekstraomkostninger ikke er proportionale med miljøeffekten. Danmark bør arbejde for, at omkostningerne til et fjerde rensetrin nedbringes markant. Hvis der ikke opnås enighed om at indføre et udvidet producentansvar til at finansiere det fjerde rensetrin, vil forbrugerne kunne opleve prisstigninger på afledning af spildevand på op til 20 procent.

DANVA savner en tydeligere fokus på kildeopsporing og kontrol af kilder og bedre sammenhæng med Vandrammedirektivets krav om god tilstand i det modtagne vandområde. Det er DANVA's opfattelse, at rensning ved kilden er den økonomisk mest optimale løsning – især når det gælder stoffer fra punktkilder.

DANVA peger på, at det er vigtigt, at der i god tid udarbejdes en national liste over områder, hvor udledning af miljøfarlige stoffer kan give miljø- og sundhedsmæssige risici, således at forsyningerne får god tid til at planlægge yderligere rensning.

Udvidet producentansvar

DANVA, LF, DMT og TH/RGO støtter kommissionens forslag om at implementere forurenere-betaler-princippet gennem et princip om udvidet producentansvar velkomment. De opfordrer til, at den danske regering er aktive og støtter EU-Kommissionen i introduktionen af det udvidede producentansvar. DANVA finder det u hensigtsmæssigt, at producenter, der markedsfører mindre end 2 tons kosmetik- og lægemidler, slipper for betaling. TH/RGO finder, at producentansvaret dækker for snævert og bør afspejle hele spektret af mikroforurenende stoffer.

DI er skeptiske over for den foreslåede producentansvarsordning. DI mener ikke, at der er en direkte kobling mellem producenten og den udgift, der pålægges, samt at producenterne ikke har indflydelse på udgiftens størrelse, det vil sige renseanlæggenes implementering af et fjerde rensetrin. Dertil kommer, at producenter af kosmetik og medicin vil komme til at rense for en lang række miljøfarlige stoffer, der kommer fra andre kilder.

Overløb

DANVA, DI, LF, DMT og TH/RGO er positive over for forslagene til nedbringelse af antallet af overløb af urensede spildevand fra fælleskloakker og bedre håndtering af regnvandsudløb. DMT finder, at krav om forvaltningsplaner og yderligere monitorering af overløb og regnvandsudløb vil gavne miljøet og ikke mindst eksport af danske løsninger på området. DMT finder dog samtidig, at direktivet bør suppleres med krav om rensning af overløbs- og regnvand. DI finder, at der bør indføres en yderligere monitoreringspligt over for de stoffer i overløbene, der er centrale for målopfyldelse i recipienten.

TH/RGO finder, at det er positivt, at der er lagt vægt på forebyggende indsatser og blågrønne løsninger i de integrerede kloak/klimatilpasningsplaner for byområder med over 10.000 indbyggere.

DANVA, L&F er positive over for de foreslåede skærpede krav til udledning af kvælstof, fosfor og organisk materiale. DANVA, DI, L&F finder, at der lægges op til et meget krævende prøvetagningsprogram og opfordrer til, at der dels stilles spørgsmål til proportionaliteten af det, samt at det gøres muligt at indføre online-målinger.

DANVA opfordrer endvidere til, at den prøvetagningsmetode, vi anvender i Danmark, også bliver anvendt i EU, eller at Danmarks afvigende metode fortsat godkendes af EU.

Genanvendelse af ressourcer

DANVA og L&F støtter op omkring, at der er ambitioner om at genanvende næringsstoffer fra slam, og at denne udnyttelse knyttes op på affaldshierarkiet. DANVA opfordrer til, at Danmark er aktive i forbindelse med arbejdet omkring at fastlægge konkrete mål for genanvendelse af kvælstof og fosfor på EU-niveau. L&F finder det væsentligt, at der ikke stilles krav til genanvendelse af næringsstoffer, der forhindrer brug af pyrolyseteknologi. L&F foreslår, at Danmark arbejder for, at direktivet justeres, så det fremgår, at minimumskraverne til genanvendelse skal tage højde for teknologier til reduktion af klimaudledninger.

Data og oplysning

DANVA finder, at det er uhensigtsmæssigt, at dataindsamling skal ske for byområder. DANVA opfordrer til, at Danmark fortsat indsamler data på selskabsniveau.

DI finder, at forslagene om øget oplysning til befolkningen om spildevandskvalitet mv. er et godt initiativ, som ligger i tråd med de nye og tilsvarende informationsforpligtigelser i drikkevandsdirektivet.

Evaluerings

L&F finder det positivt, at direktivet vil stille krav om, at virksomheders tilladelser til at tilslutte kloaksystemet skal revurderes hvert 6. år. Det vil betyde, at europæiske virksomheder vil få vilkår, der ligner de danske. L&F mener endvidere, at Danmark skal arbejde for, at kravene til revurderinger af IED virksomheder skal harmoniseres med kravene i IED direktivet.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde d. 29.11.22. Følgende bemærkninger er fremkommet.

Dansk industri (DI) foreslår, at der skelnes til direktivet om industrielle emissioner sådan, at man får koordineret kravet om revurderinger hvert 6. år med kravene i IED direktivet (hvert 8. år). I forhold til indførelse af producentansvar er DI skeptisk overfor forslaget formuleringer, og mener i den forbindelse, at det er vigtigt, at spildevandsselskaberne ikke bare kan udstede regninger til producenterne.

Tænketanken HAV (HAV) finder gode takter i forslaget. HAV efterlyser skærpede krav i forhold til også at lade mindre byområder være omfattet forslaget, og i forhold til at skærpe tidsfristerne generelt.

Kosmetik- og hygiejnebranchen fremfører, at der er stor forskel på produktion af kosmetisk og lægemidler, og er derfor undrende overfor, at de to ting sidestilles i forslaget. Kosmetik- og hygiejnebranchen finder det vigtigt med inddragelse i de videre konsekvensberegninger, og gør i den forbindelse opmærksom på, at der er mange SMV'er inden for kosmetik.

Landbrug og Fødevarer (L&F) hilser forslaget velkomment. L&F finder det vigtigt, at der er proportionalitet mellem økonomiske konsekvenser og miljøforbedringer.

DMT bakker op om forslaget nye elementer. DMT savnede holdning til klimadelen, hvor man finder, at det godt kunne være mere ambitiøst. F.eks. er der ikke krav til de direkte drivhusgasemissioner med, og DMT håber, at det er noget, som kunne komme ind i direktivet. I forhold til overvågning af MFS så man gerne, at Danmark støtter, at man går videre i forhold til rensning. I forhold til overvågning af fælles overløb til kloak, var der et vejledende mål på 1 %, her ønsker man også en mere ambitiøs fast målsætning.

Danske drikke- og spildevandsselskaber (DANVA) vurderer, at forslaget overordnet set er imponerende og fremsynet. Det er ambitiøst og vil kunne skabe en god ramme for de næste mange års spildevandsaktiviteter.

DANVA vurderer, at det vil afføde øgede omkostninger for forbrugerne, at leve op til målene. DANVA stiller sig tvivlende i forhold til om de gennemsnitlige takststigninger i EU kan nøjes med at være 2,3 %. DANVA opfordrer til at forholde sig kritisk til Impact assesment særlig fsva. det 4. renssetrin. DANVA mener, at der er behov for eksterne finansieringskilder, hvis der skal kunne rejses midler, der svarer til 27 % af omkostningerne. DANVA mener også, at regeringen aktivt bør støtte introduktion af det udvidede producentansvar på spildevandsområdet. Det er vigtigt at producenterne også tager del i håndtering samt finansiering af de miljøfarlige stoffer. DANVA opfordrer også til at prioritere arbejdet med følgelovgivning. DANVA fremfører, at det er vigtigt at danske lovgivere sikrer, at økonomisk regulering understøtter klimarelateret omstilling af vandsektoren.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) opfordrer til, at positive miljømæssige konsekvenser og evt. økonomiske fordele heraf samt om forslagets betydning for beskyttelsesniveauet skrives ind i sagen.

DN mener at:

- Det udvidede producentansvar skal bredes ud til alle sektorer (og ikke kun pharmaceuticals (veterinære undtaget) og cosmetics), der bidrager med mikroforurenende stoffer – som minimum også biocider, pesticider og tekstil.
- En målsætning om max. 1% af spildevandsmængderne (tørvejrsmængderne) kan tillades som overløb, men kravet skal være obligatorisk.
- Det er fint med grænseværdier for 24 nye miljøfarlige stoffer og skærpelse af 16 gamle grænseværdier, men der mangler i høj grad at gøre brug af gruppegrænseværdier – herunder for neonicotinoide, pyrethroids, antibiotics, estrogenic substances and bisphenols. Uden sådanne kan stoffer nemt substitueres med stoffer inden for samme gruppe med ligeså miljøfarlige egenskaber
- Der bør gøres brug af screeningsteknikker over for blandings-(cocktail)effekter, eksempelvis er angiveligt der kendte robuste effektgrænser for blandinger af hormonstoffer

Herudover vil DN gerne tilslutte sig bemærkninger af givet af andre som hørings svar:

- Som DANVA at man skal sikre sig at reguleringen af den danske vandsektor ikke indeholder økonomiske barrierer, men tværtimod positive incitamenter for hurtig håndtering af miljøfarlige stoffer og klimagasser/energieutralitet
- Som DANVA, DI og DMT at der sættes krav om energiaudits og energineutralitet i hele spildevandssektoren, at ambitionerne burde være højere, og at energineutralitet burde kunne opnås før 2040, og at energineutraliteten burde gælde alle forsyningernes aktiviteter og ikke kun renseaktiviteter.
- Som DANVA, DI, TH/RGO og DMT, at der skal stilles mål om reduktion af lattergas- og metan-emissioner og klimaneutralitet for spildevandssektoren, ligesom der er stillet i den danske Klimaplan for en grøn affaldssektor og Cirkulær Økonomi.
- Som DANVA, DI, TH/RGO og DMT at der stilles skærpede krav om rensning af miljøfarlige stoffer for at sikre vandmiljøets kvalitet til gavn for biodiversitet, miljø og sundhed, at det sker med fokus på toksicitet og koncentration af de enkelte stoffer og ikke på indikatorstoffer alene, og at mikroplastfjernelse får øget fokus.
- Som DANVA, LF, DMT og TH/RGO at implementere forurenere-betaler-princippet gennem et princip om udvidet producentansvar, at der ikke sættes en minimumsgrænse for producenter, der markedsfører mindre end 2 tons kosmetik- og lægemidler, men at producentansvaret bør dække hele spektret af mikroforurenende stoffer.
- Som DANVA, DI, LF, DMT og TH/RGO at det er positive forslag til nedbringelse af antal overløb af urensede spildevand fra fælleskloaker og bedre håndtering af regnvandsudløb, at krav om forvaltningsplaner og yderligere monitorering af overløb og regnvandsudløb vil gavne miljøet og potentielt eksport af danske løsninger på området, og at direktivet bør suppleres med krav om rensning af overløbs- og regnvand (forsinkelsesbassiner primært), samt at der bør indføres en skærpet monitoreringspligt over for de stoffer i overløbene, der er centrale for mål opfyldelse i recipienten.

- Som TH/RGO, at det er positivt, at der er lagt vægt på forebyggende indsatser og blågrønne løsninger i de integrerede kloak/klimatilpasningsplaner for byområder med over 10.000 indbyggere.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde d. 21.02.23. Følgende bemærkninger er fremkommet.

Dansk Industri (DI) støtter generelt de danske prioriteter. I forhold til Kommissionens forslag om indførelse af en producentansvarsordning finder DI ikke, at forslaget lever op til basale krav vedr. medbestemmelse over for behandling af affaldet for de berørte brancher. I forhold til Kommissionens opgørelse om, at 92 % af miljøfarlige stoffer stammer fra medicin og kosmetik, så finder DI det uklart, hvordan Kommissionen er kommet frem til det tal. DI finder, at der er lagt op til et system, som ikke giver anledning til forbrugeradfærdsændringer. DI fremfører, at for de medlemslande, hvor forbrugerne betaler for rensningen af spildevandet skal der være mulighed for, at blive fritaget for krav om at indføre udvidet producentansvar.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) opfordrer til, at økonomiske fordele som følger af forslaget, også kommer til at fremgå af sagen.

Kosmetik- og hygiejnebranchen finder, at indførelse af udvidet producentansvar kan ramme skævt, da mikroforurenende stoffer fx koffein fra kosmetik, også kan komme fra andre kilder/produkter. Det kommer til at betyde, at ikke alle ansvarlige brancher kommer til at bidrage til finansieringen. Kosmetik- og hygiejnebranchen mener, at der skal tages udgangspunkt i tørvægt af stoffer frem for produkt i forhold til finansiering, som følge af udvidet producentansvar. I forhold til fareklasser mener branchen ikke, at der skal henvises til CLP forordningen.

Landbrug og Fødevarer (L&F) støtter øget overvågning af overløb fra fælleskloak. L&F støtter minimering af administrative byrder.

Dansk Miljøteknologi (DMT) støtter fokus på energieffektivitet, men det må ikke være på bekostning af øget emissioner af drivhusgasser. DMT mener, at Danmark bør spille ind med en reduktionsmålsætning for emission af drivhusgasser fra rensenanlæg. I forhold til analysen af de økonomiske konsekvenser opfordrer DMT til, at man også bruger forsigtighedsprincippet og medregner økonomiske gevinster. Det er et forslag, som kan drive grøn teknologi mere frem.

Plastic Change mener, at Danmark skal arbejde for, at der kommer yderligere krav i forhold til fjernelse af mikroplast.

Danske drikke- og spildevandsselskaber (DANVA) udtrykker bekymring for, at det alene bliver spildevandsforbrugerne, der kommer til at betale for skærpede rensning. DANVA støtter Kommissionens forslag om indførelse af det udvidede producentansvar i relation til et evt. 4. rensetrin, som bl.a. skal rense for miljøfremmede stoffer fra bl.a. medicin og kosmetik. DANVA støtter forslaget om at medicinal- og kosmetikbranchen skal være med til at betale for indførelse af et 4. rensetrin. DANVA støtter også Kommissionens forslag i forhold til energieffektivitet, cirkulær økonomi, bedre rensning for næringsstoffer, øget overvågning og reduktion af overløb. Endvidere støtter DANVA tiltag som har fokus på at fremme klimaneutralitet, og finder det vigtigt at der afsættes tilstrækkelig tid til implementering. DANVA fremfører, at de europæiske og regeringens ambitioner nødvendiggør, at den danske, økonomiske regulering for vandsektoren ændres, så omstillingen muliggør.

Generelle forventning til andre landes holdninger

Der har været afholdt fem møder i Rådets miljøarbejdsgruppe, hvor forslaget er blevet præsenteret og gennemgået. En stor gruppe af medlemslande har udtrykt sig positivt over for forslaget, heraf har en delmængde udtrykt tilfredshed med at energineutralitet og cirkulær økonomi, er indeholdt i forslaget. En mindre del af

medlemslande har udtrykt bekymring i forhold til at grænsen for direktivets regler bliver foreslået sænket til byområder med 1000 indbyggere. En stor gruppe medlemslande har udtrykt sig positivt i forhold til et 4. rensetrin. En delmængde heraf har argumenteret for at tilgå opgaven på en risikobaseret og omkostningseffektiv måde. En stor gruppe medlemslande har udtrykt sig positivt i forhold til ideen om udvidet producentansvar. En mindre gruppe lande har udtrykt bekymring i forhold til ideen om udvidet producentansvar. Mange medlemslande har tilkendegivet bekymring overfor evt. problemstillinger i forhold til at implementering af udvidet producentansvar i praksis.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser forslaget velkomment med henblik på opfølgning på den Grønne Pagt herunder handlingsplanerne om nulforurening og cirkulær økonomi.

Regeringen støtter, at der er fokus på cirkulær økonomi og energieffektivitet. Regeringen støtter, at der er fokus på bedre rensning for næringsstoffer, samt øget overvågning og reduktion af overløb fra fælleskloak. Det er vigtigt, at der også sker en reduktion af udledninger af næringsstoffer i de lande, som Danmark deler vandområder med. Regeringen støtter, at flere byer omfattes af forslagens virkefelt og krav.

Regeringen finder det vigtigt, at der ikke skal være specifikke krav til overvågning for sygdomme gennem spildevandet, hvis en tilsvarende overvågning kan varetages gennem andre metoder. I Danmark overvåges fx influenza og en række øvrige luftvejsinfektion gennem sentinelovervågning, hvor praktiserende læger på ugentlig basis året rundt tager prøver fra patienter med symptomer på luftvejsinfektioner.

Regeringen finder, at de administrative omkostninger skal minimeres og at medlemsstaterne sikres tilstrækkelig tid til at implementere direktivets krav, samt at tidsfristerne bliver afstemt med de frister, der følger af vandrammedirektivet.

Regeringen er særligt opmærksom på proportionaliteten mellem de øgede erhvervsøkonomiske omkostninger og miljøeffekten ved det foreslåede producentansvar og ved overvågning af miljøfarlige stoffer. Regeringen vil derfor foretage en nærmere analyse af de miljømæssige og økonomiske konsekvenser af forslaget om overvågning af miljøfarlige stoffer i spildevand og forslagene om bedre rensning af miljøfarlige stoffer, f.eks. ved at undersøge konsekvenserne ved at rensning betales af forurenere gennem f.eks. udvidet producentansvar.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grund- og Nærhedsnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. december 2022.

Det europæiske semester 2023: Kommissionens årlige undersøgelse af bæredygtig vækst

KOM (2022) 780

Nyt notat.

Resumé

Det europæiske semester er på dagsorden for miljørådsmødet den 16. marts 2023 til udveksling af synspunkter. Kommissionen lancerede den 24. november 2022 det europæiske semester med sin årlige undersøgelse for bæredygtig vækst (ASGS), som fastsætter prioriteterne for det økonomisk-politiske arbejde i EU i 2023. De er som tidligere år: 1) bæredygtighed, 2) produktivitet, 3) social retfærdighed og 4) makroøkonomisk stabilitet. Kommissionen lancerede samtidig dets udkast til anbefalinger.

Regeringen kan generelt tage Kommissionens pakke vedr. det europæiske semester til efterretning idet der arbejdes for at miljø, klima og bæredygtighed indgår som vigtige elementer i semestret. Drøftelserne har i sig selv ikke konkrete juridiske, økonomiske eller beskyttelsesmæssige konsekvenser.

Baggrund

EU-samarbejdet om den bredere økonomiske politik følger en årlig procedure ("det europæiske semester"), hvor EU-landene drøfter de økonomisk-politiske udfordringer og den økonomiske politik i de enkelte EU-lande samt euroområdet og EU som helhed. Det europæiske semester munder hvert år ud i generelle såvel som landespecifikke anbefalinger til EU-landene der ventes vedtaget i juni 2023.

Det europæiske semester 2023 blev indledt med Kommissionens årlige undersøgelse for bæredygtig vækst ('Annual Sustainable Growth Survey, ASGS). ASGS skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og prioriteter for EU-landene. I de kommende måneder vil den danne grundlag for horisontale drøftelser af de økonomiske udfordringer i EU blandt andet på rådsmødet (miljø) i marts, hvor der er fokus på de miljø- og klimapolitiske målsætninger og det videre potentiale for en grønning af semestret.

På DER 23.-24. marts 2023 forventes stats- og regeringscheferne på baggrund af den årlige undersøgelse for bæredygtig vækst og rådskonklusioner fra bl.a. ECOFIN at vedtage generelle retningslinjer for EU-landenes økonomiske politik.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (miljø) 16. marts 2023 mhp. udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionens undersøgelse for bæredygtig vækst for 2023

Kommissionens nævner, at de tidligere års overordnede prioriteter for det økonomisk-politiske samarbejde i EU fortsat er relevante og derfor bør videreføres. Med undersøgelsen for bæredygtig vækst fastholder Kommissionen dermed prioriteterne for det økonomisk-politiske samarbejde i 2023 som: miljømæssig bæredygtighed, produktivitet, social retfærdighed og makroøkonomisk stabilitet.

Miljømæssig bæredygtighed

Kommissionen fremhæver, at klimaændringer og miljøforringelse er en eksistentiel udfordring, og at den europæiske grønne pagt fortsat bør være kompasset. På kort sigt bør EU-landene prioritere håndteringen af de stigende energipriser, og de afledte konsekvenser for husholdninger og virksomheder, skabe balance mellem energiudbud og -efterspørgsel samtidig med, at incitamenterne til den grønne omstilling bevares. REPowerEU-planen er en del af denne politiske reaktion. På mellemlang sigt bør EU-landene bl.a. prioritere målsætningerne i den europæiske grønne pagt og fit-for-55 pakken som en drivkraft til opfyldelse af EU's klimamål, herunder en accelerering af den grønne omstilling gennem fremskyndelse af udbredelse af vedvarende energi og mere velfungerende energimarkeder. Der peges desuden på strategierne for biodiversitet, cirkulær økonomi, nulforurening, bæredygtig landbrug og fødevarer, bæredygtig mobilitet og tilpasning til

klimaændringer som centrale politikker. EU-landene bør bl.a. prioritere investeringer, grønne teknologier og innovation og forbedre reguleringen, så administrative barrierer for udrulningen af vedvarende energi reduceres. Strukturreformer kan spille en afgørende rolle, herunder reformer af skattesystemet, så skatterne i højere grad afspejler målsætningerne inden for bæredygtighed og grøn omstilling og anvender princippet om, at forureneren betaler.

Produktivitet, social retfærdighed og makroøkonomisk stabilitet

For at understøtte produktiviteten peger Kommissionen på behov for, at EU og EU-landene håndterer udfordringerne for europæiske virksomheder, der følger af forstyrrelserne af de globale forsyningskæder uden at svække integriteten af det indre marked. EU-landene bør bl.a. sikre effektiv anvendelse af eksisterende ressourcer i EU, herunder via cirkulær økonomi, samt arbejde for bedre og mere diversificeret handel med tredjelande. Kommissionen peger også på, at EU og EU-landene skal sikre et velfungerende indre marked samt investeringer i bl.a. arbejdsstyrkens færdigheder, digitalisering samt forskning og udvikling. EU-landene bør generelt prioritere reformer, der bidrager til dekarbonisering af industrierne, mindsker manglen på arbejdskraft, reducerer reguleringsmæssige og administrative byrder for virksomheder og forbedrer håndteringen af insolvente virksomheder.

For at fremme social retfærdighed peger Kommissionen på, at EU-landene bør håndtere de sociale konsekvenser af de stigende energipriser for de europæiske husholdninger, herunder faldende købekraft og stigende ledighed. EU-landene skal generelt prioritere støttetiltag, der er målrettede og ikke mindsker incitamenterne til at reducere energiforbruget samt tiltag der sikrer øget energieffektivitet. EU-landene bør prioritere at fremme arbejdsstyrkernes færdigheder og effektive arbejdsmarkedspolitikker, der fremmer beskæftigelse og letter transitionen mellem erhverv i lyset af den grønne og digitale omstilling. EU-lande med lav dækningsgrad i de sociale sikkerhedsnet bør styrke tilstrækkeligheden af disse.

For at fremme makroøkonomisk stabilitet skal EU-landene sikre den langsigtede finanspolitiske holdbarhed, økonomisk robusthed samt investeringer i den grønne og digitale omstilling. EU-landene bør bl.a. reducere makroøkonomiske ubalancer og benytte gode konjunkturer til at opbygge finanspolitiske buffere. EU-landene bør også sikre en robust finansiel sektor, herunder ved at nedbringe andelen af misligholdte lån. EU-landene bør desuden være klar til at reagere på de skiftende omstændigheder under hensyntagen til landenes forskellige finanspolitiske råderum. Finanspolitikken i EU som helhed bør overordnet set være neutral i 2023, og EU-landene skal generelt tage højde for udfordringerne, der følger af den høje inflation. Kommissionen vurderer derudover, at der på nuværende tidspunkt *ikke bør træffes beslutninger om at tildele henstillinger* og placere lande i proceduren for uforholdsmæssigt store underskud (EDP-henstilling). Det skyldes, at der fortsat er stor usikkerhed om økonomien.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om Kommissionens pakke vedr. det europæiske semester 2023.

Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

Gældende dansk ret

Sagen har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle, samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser og administrative konsekvenser for det offentlige:

Kommissionens præsentation af Kommissionens pakke vedr. det europæiske semester 2023 og den efterfølgende drøftelse vil ikke i sig selv have samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser.

Det makroøkonomiske samarbejde og overvågning under det europæiske semester vil kunne have positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser, i det omfang det bidrager til at understøtte bæredygtig vækst og beskæftigelse i EU-landene.

Konsekvenser for beskyttelsesniveauet

Kommissionens præsentation af Kommissionens pakke vedr. det europæiske semester 2023 og den efterfølgende drøftelse vil ikke i sig selv have konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde d. 21.02.23. Følgende bemærkning fremkom:

Danmarks Naturfredningsforening (DN) finder det positivt at miljø stadig er en prioritet og bakker op om henvisningen til det 8. miljøhandlingsprogram.

Generelle forventning til andre landes holdninger

Den 17. januar 2023 vedtog ministerrådet (ECOFIN) konklusioner om vækststrategien for 2023, der generelt støttede dens prioriteter og budskaber, herunder det fortsatte fokus på konkurrencedygtig bæredygtighed på linje med den grønne pagt.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side kan man tage præsentationen af Kommissionens pakke vedrørende det europæiske semester for 2023 til efterretning.

Fra dansk side kan man notere sig prioriteterne i Kommissionens undersøgelse for bæredygtig vækst. Det vurderes generelt vigtigt for Danmark, at Kommissionens prioriteter for det økonomiske samarbejde i EU lægger vægt på sund økonomisk politik, der sikrer produktivitet og sunde offentlige finanser og at prioritering af grøn omstilling og velfærd understøtter dette.

Regeringen finder, at semesteret og samordningen af de økonomiske politikker med henblik på bæredygtig vækst bidrager til understøtte målene i det 8. EU- Miljøhandlingsprogram frem til 2030.

Regeringen finder, at Kommissionens arbejde med REPowerEU-planen, herunder udfasning af russiske fossile brændsler, fremme af vedvarende energi og energieffektivitet, med udfasning af miljøskadelige subsidier, og fremme forurenere betaler princippet efter EU traktatens principper, samt fremme af bæredygtige investeringer, herunder i energiinfrastruktur, er centrale for det videre arbejde med grøn omstilling.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om overførsel af affald og om ændring af forordning (EU) nr. 1257/2013 og (EU) 2020/1056

KOM (2021) 709

| Revideret version af samlenotat af den 8. december 2022. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

Resumé

Med Kommissionens forslag til EU-retsakt "EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om overførsel af affald og om ændring af forordning (EU) nr. 1257/2013 og (EU) 2020/1056" foreslås en omfattende revidering af de eksisterende europæiske regler om grænseoverskridende overførsel af affald. Revisionen skal blandt andet sikre den effektive overgang til fuld cirkulær økonomi. De foreslåede ændringer kan grupperes inden for 3 hovedoverskrifter: 1) "lette overførsler af affald med henblik på genbrug og genanvendelse i Unionen", 2) "sikre, at Unionen ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande" og 3) "imødegå ulovlige overførsler af affald". Forslaget vil potentielt have lovgivningsmæssige konsekvenser for den danske miljølovgivning. Forslaget forventes at have både administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige og erhvervslivet. Forslaget vil have en positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark, EU og tredjelande, blandt andet begrundet i de skærpede bindende krav til eksport af affald ud af unionen, skærpede krav til eksport til deponi og forbrænding uden energiudnyttelse samt harmoniseringen af klassificeringen af affald.

Baggrund

Som et element i udmøntningen af Kommissionens nye handlingsplan for cirkulær økonomi fra marts 2020 har Kommissionen ved KOM(2021)709 af den 17. november 2021 fremsendt forslag om EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om overførsel af affald og om ændring af forordning (EU) nr. 1257/2013 og (EU) 2020/1056. Forslaget er oversendt til Rådet den 19. november 2021 i en dansk sprogdugave. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

| Sagen er ikke på dagsordenen for rådmødet (miljø) den 16. marts 2023, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse

Formål og indhold

Udgangspunktet for en revision er, at den nuværende forordning ikke tilstrækkeligt understøtter den cirkulære økonomi – både fordi sekundære ressourcer eksporteres ud af EU, men også fordi sekundære ressourcer i høj grad eksporteres internt i EU til andre formål end genanvendelse. EU er i dag en af de største eksportører af affald. Hvert år eksporteres således 32,7 millioner tons affald til en værdi af 13 milliarder euro¹⁰. Det svarer ifølge Kommissionen til 16 pct. af den globale handel med affald. I revisionen af forordningen foreslås en omfattende revidering af de eksisterende europæiske regler om grænseoverskridende overførsel af affald. Hovedformålene med revisionen er at understøtte den effektive omstilling til cirkulær økonomi gennem bl.a. et mere effektivt indre marked for sekundære råvarer, mindre eksport ud af EU og bedre affaldsbehandling i tredjelande samt bedre indsats mod grænseoverskridende affaldskriminalitet.

Lette overførsler af affald med henblik på genbrug og genanvendelse i Unionen

Formålet med at styrke det indre marked for affald er at øge incitamentet til at overføre affald til genanvendelse og nyttiggørelse internt i EU. Det indre marked for affald skal også sikre, at affaldet nemmere kan sendes til genanvendelse de steder, hvor det økonomisk og miljømæssigt giver bedst mening. Kommissionen foreslår derfor blandt andet ændringer, der skal lette processerne omkring dokumentation og godkendelser for

¹⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210420-1>

EU-interne affaldsoverførsler. Det gælder eksempelvis for krav om at overgå til elektronisk deling af data, strømning af notifikationsproceduren og processen for transport af affald til forhåndsgodkendte anlæg og muligheden for at vedtage harmoniserede standarder for forureningsniveau for visse typer af affald. Et bedre indre marked for affald forventes at understøtte investeringer i innovation og udvikling omkring cirkulære løsninger i de relevante industrier. Samtidig foreslår Kommissionen at indføre et forbud mod eksport til bortskaffelse.

Sådanne overførsler vil dog fortsat være mulige, hvis en række betingelser er opfyldt. Samlet set er det Kommissionens ønske at understøtte affaldshierarkiet¹¹ ved at gøre det nemmere at overføre affald til forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse og sværere, hvis det overføres til afbrænding uden energiudnyttelse eller til deponi.

Sikre, at Unionen ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande

Selvom der i de nuværende regler er et forbud mod at eksportere farligt affald fra Unionen til lande, der ikke er medlem af OECD, har det ikke med den nuværende forordning i en tilstrækkelig grad været muligt at sikre miljømæssigt forsvarlig håndtering af affald, der eksporteres fra EU, især til udviklingslande¹². Det er et stort problem, når EU's affald eksporteres til udviklingslande, som ikke har kapacitet til, eller tekniske muligheder for, at behandle affaldet på en miljømæssigt forsvarlig måde. Kommissionen foreslår derfor at revidere reglerne med det formål at sikre, at EU's eksport ikke bidrager med yderligere skade af miljøet og sundheden i modtagerlandene¹³. De reviderede regler indebærer eksempelvis, at både eksportvirksomheder og offentlige myndigheder træffer yderligere foranstaltninger for at kontrollere, at affald, der eksporteres fra EU, behandles på en miljømæssigt forsvarlig måde i modtagerlandene, og at modtagerlandene accepterer at modtage affaldet. Det foreslås endvidere, at Kommissionen udarbejder specifikke bindende kriterier for skelen mellem affald og brugte varer ("used goods") for udvalgte varekategorier med henblik på at adressere problemer med eksport af affald, der falsk betegnes som brugte varer. Kommissionen vil ligeledes få yderligere beføjelser i forhold til at monitorere eksport af affald til OECD-lande med mulighed for at suspendere overførsler af affald, hvis det påvises, at disse overførsler ikke bliver behandlet på en miljømæssigt forsvarlig måde. Dette er for at nedbringe eventuelle miljøproblemer forårsaget af sådanne eksporter.

Imødegå ulovlige overførsler af affald

For at bekæmpe grænseoverskridende affaldskriminalitet vil EU tilpasse de eksisterende regler på området og dermed give medlemsstaterne og Kommissionen bedre værktøjer til at bekæmpe affaldskriminalitet og sikre, at reglerne implementeres mere ensartet på tværs af medlemslandene. Der foreslås etableret en EU-gruppe for at øge samarbejdet og koordinationen mod håndhævelse over for ulovlig affaldstransport i og uden for EU. Dertil ønsker Kommissionen at styrke de nuværende regler om sanktioner mod ulovlige overførsler af affald for at øge den afskrækkende virkning. Der lægges bl.a. op til, at medlemsstaterne skal gøre brug af administrative bøder ved overtrædelse af reglerne i forordningen.

Kommissionen vil anvende forskellige ikke-regulatoriske instrumenter for at støtte medlemsstaternes bestræbelser på bedre at gennemføre og håndhæve forordningen om overførsel af affald. I forlængelse af EU's strategier for bekæmpelse af organiseret kriminalitet, vil Kommissionen øge sit engagement gennem blandt andet EU's Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), herunder særligt foretage inspektioner i medlemsstaterne. Kommissionen vil desuden give støtte til alle aktørerne, der er aktive på dette område, så som medlemsstaterne og *the European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law* (IMPEL) i komplekse grænseoverskridende sager.

¹¹ Proposal for revision of the WSR_17-11-2021_0367(COD), side 23, præambel (1).

¹² Proposal for revision of the WSR_17-11-2021_0367(COD), side 10 (forslag 2 – targeted changes).

¹³ Proposal for revision of the WSR_17-11-2021_0367(COD), side 3.

Forbuddet efter Baselkonventionen mod at eksportere farligt affald til lande, der ikke er medlem af OECD, implementeres desuden for så vidt angår skibe, der er blevet til affald, med den nye forordning og den ændring af skibsophugningsforordningen (forordning nr. 1257/2013), der også ligger i forslaget.

Kommissionens forslag vil erstatte den eksisterende forordning nr. 1013/2006 om overførsel af affald¹⁴.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vedtog den 17. januar 2023 sin position til Kommissionens forslag om revision af forordningen om overførsel af affald. Europa-Parlamentet støtter generelt Kommissionens forslag, herunder et forbud mod transport af alle typer affald med henblik på bortskaffelse inden for EU, undtagen i begrænsede og velbegrundede tilfælde. Europa-Parlamentet støtter også, at eksport af farligt affald til ikke-OECD-lande skal forbydes.

Europa-Parlamentet foreslår desuden at forbyde eksport af plastaffald til lande uden for OECD, og at udfase denne eksport til OECD-landene fire år efter forordningens ikrafttræden. Europa-Parlamentet kommer også med forslag til, at skærpe kravene til at påvise, at det eksporterede affald håndteres på en miljørigtig måde. Europa-Parlamentet opfordrer til, at der oprettes en risikobaseret og målrettet kontrolmekanisme, der skal vejlede EU-medlemsstaterne ifm. udfordringerne ved ulovlig transport af affald.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

Da der er tale om en forordning, har reglerne umiddelbar retsvirkning i Danmark. Dog er der få bestemmelser i den eksisterende forordning om overførsel af affald, der kræver implementering i national lovgivning. Disse er indført i lov om miljøbeskyttelse og bekendtgørelse om overførsel af affald og overførsel af brugt elektrisk og elektronisk udstyr. Der er desuden henvist til forordningen i andre bekendtgørelser på affaldsområdet.

Det bemærkes i øvrigt, at grundlovens § 3 om magtens tredeling antages at indebære, at lovgivningsmagten ikke i almindelighed kan henlægge behandlingen af strafferetlige bødesager til administrative myndigheder (administrative bøder). EU-retsakter, der lægger op til at forpligte Danmark til at indføre administrative bøder, giver således anledning til forfatningsmæssige betænkeligheder.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser for den danske miljølovgivning. En vedtagelse af forslaget medfører behov for tilpasning af danske regler.

Med det nuværende forslag om at forbyde bl.a. eksport af affald til bortskaffelse fra en medlemsstat til en anden vil der være behov for at ændre bekendtgørelse om overførsel af affald og overførsel af brugt elektrisk og elektronisk udstyr.

Ifølge forslagets artikel 60 vil medlemsstaterne skulle fastsætte regler om administrative sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af forordningen. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:02006R1013-20210111&qid=1617188475088&from=en>

Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at have både administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige og erhvervslivet.

Det vurderes, at der for staten kan være øget administration i forbindelse med implementering af en ny forordning, som kræver omlægning af nuværende arbejdsgange, i forbindelse med opkoblingen af nationale systemer til det fælles europæiske digitale IT-system. Det vurderes, at der vil være udgifter i størrelsesorden 2 mio. kr. i forbindelse med opkoblingen til det digitale system. De statslige udgifter til den løbende opdatering og drift forventes at modsvares af en øget ressourceeffektivitet og reduceret administrativt arbejde i forbindelse med digitaliseringen af anmeldelsesprocedurerne.

Forslagets bestemmelser om håndhævelse vurderes ikke at medføre meromkostninger, da det med den politiske aftale *Opfølgende aftale om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi* fra august 2022 allerede er aftalt, at styrke tilsynet med overholdelse af reglerne for import og eksport af affald.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU retsakter afholdes inden for eksisterende bevilninger, *jf. budgetvejledningens pkt. 2.4.1.*

Forslaget forventes at kunne få mindre erhvervsøkonomiske konsekvenser. Dette skyldes bl.a. forslaget om at indføre øgede dokumentationskrav ved eksport af affald ud af EU, herunder forpligtelser til at sikre, at affaldet behandles på en miljømæssig korrekt måde. Forslaget vil kunne betyde, at affald ikke kan eksporteres til påtænkt land uden for EU, hvis disse krav ikke kan opfyldes. Omkostningerne forventes at være ca. 200.000 kr. i engangsbeløb per anlæg, der skal have en audit (estimeret 16-18 stk.), samt årlige omkostninger på ca. 50.000 kr. I Kommissionens konsekvensanalyse vurderes det, at eksporterende virksomheder vil kunne organisere sig og dermed dele omkostningerne til en audit. Endvidere, skal en bestilt eller færdig audit stilles til rådighed for andre fysiske eller juridiske personer, der har til hensigt at eksportere affald til det pågældende anlæg.

Forslagets bestemmelse om at indføre et eksportforbud af affald til forbrænding uden energiudnyttelse og deponi inden for EU, forventes ikke at medføre væsentlige erhvervsøkonomiske omkostninger, da det forsat vil være muligt, når en række undtagelsesbetingelser er opfyldt. Forslaget forventes desuden at mindske de administrative byrder for virksomhederne i forbindelse med eksport af affald til genanvendelse internt i EU.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget forventes at få en positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark begrundet i en bedre udnyttelse af de sekundære ressourcer, ved at sikre en bedre behandling højere i affaldshierarkiet og ved begrænsningen af eksport af affald ud af EU. Desuden vil forslaget medvirke til en forbedret affaldsbehandling i tredjelande.

Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i EU-miljøspecialudvalget fra den 2. december til den 8. december 2021.

Landbrug og Fødevarer støtter regeringens generelle holdning.

Dansk Industri understreger, at en revision af affaldstransportforordningen er højt prioriteret og afgørende for at understøtte den cirkulære økonomi. Der peges særligt på to aspekter: 1) forordningen bør understøtte tilbagetagningsordninger samt sourcing af sekundære råvarer på tværs af landegrænser, og 2) forordningen bør understøtte dels en effektiv udnyttelse af teknologier og behandlingsanlæg på tværs af landene i EU og et nemt samarbejde mellem virksomhederne på tværs af landegrænser, dels den nødvendige sikkerhed for og kontrol med sundhed og miljøbeskyttelse.

Dansk Industri er på den baggrund glad for, at EU-Kommissionen med revisionen netop ønsker at gøre det indre marked mere effektivt for sekundære råvarer ved at lette processerne omkring dokumentation og godkendelser for EU-interne affaldsoverførsler. Derudover opfordres til, at heller ikke handel med farligt affald til destruktion inden for EU begrænses unødigt, da sådanne anlæg er meget specialiserede og dyre og derfor har et naturligt opland, der er større end et enkelt EU-land. Dansk Industri bakker stærkt op om tiltag, der kan øge den ensartede fortolkning på tværs af EU-landene, herunder udvikling af retningslinjer til at fremme denne udvikling. Dansk Industri støtter tilgangen om, at EU ikke bør eksportere sine affaldsproblemer til tredjelande, men gør dog opmærksom på, at eksport af affald ikke er det samme som eksport af affaldsproblemer. I dag foregår en stor del af affaldsbehandlingen i OECD-lande uden for EU, da kapaciteten i EU ikke er tilstrækkelig. Dansk Industri er enige i, at kapaciteten i den europæiske affaldssektor skal opbygges, men denne opbygning vil tage tid. Det bør derfor fortsat være muligt at anvende anlæg uden for EU, der lever op til miljøkrav og anden lovgivning – uden at europæiske virksomheder pålægges en stor administrativ byrde. Endelig understreger Dansk Industri, at det også fortsat bør være sådan, at handel og samarbejde med verden uden for EU om affald er mulig, naturligvis inden for sikre og forsvarlige rammer.

Danske Rederier støtter en præcisering og strømlining af forordningen med henblik på at sikre en nemmere og mere smidig eksport af affald til genanvendelse og er enige i, at affaldet bør håndteres der, hvor det giver bedst mening i økonomisk og miljømæssig forstand. I forhold til ophugning af skibe støtter Danske Rederier op om en forbedret affaldsbehandling i tredjelande og noterer sig, at regeringen støtter, at der træffes yderligere foranstaltninger med henblik på at sikre en miljømæssig forsvarlig behandling af affaldet i modtagerlandet. I den forbindelse henleder Danske Rederier opmærksomheden på EU-skibsophugningsforordningen, som sætter en standard, der skal sikre, at tredjelands ophugningsfaciliteter efterlever EU-kravene.

Danske Rederier noterer sig ligeledes, at regeringen vil arbejde for at styrke sikkerheden for en bæredygtig behandling af affaldet i bestemmelseslandet ved eksport ud af EU og peger i den forbindelse også på skibsophugningsforordningen som et værktøj. Danske Rederier fremhæver, at der i øjeblikket ikke er noget incitament for ophugningsfaciliteter uden for EU til at søge om godkendelse under skibsophugningsforordningen, da Baselkonventionen forhindrer, at EU-flagede skibe kan ophugges på disse faciliteter. Danske Rederier bemærker, at det forhold kan blive en forspildt chance for EU til aktivt at bidrage til forbedring af miljø og sikkerhed på disse faciliteter. Det skal ses i lyset af, at et stort antal skibe skal ophugges de næste 10 år som følge af skærpede klimaeffektivitetskrav, og at kapaciteten til dette i øjeblikket ikke findes i EU.

Danske Rederier opfordrer på den baggrund regeringen til at sikre, at revisionen af transportforordningen adresserer det problem, og at det bliver muligt for tredjelands faciliteter, der opfylder EU-skibsophugningsforordningens krav, at blive optaget på listen over godkendte faciliteter, samt at det bliver muligt for faciliteter i ikke-OECD lande, som er optaget på listen, at ophugge skibe med EU-flag.

Dansk Affaldsforening bakker i forhold til overførsler inden for EU op om mere smidig import og eksport af affald inden for EU uden, at myndighederne slipper tøjlernerne. Dansk Affaldsforening peger på, at ud over at være en ressource er affald desværre fortsat et kæmpe miljøproblem og kun sjældent en ressource med positiv handelsværdi eller noget, som virksomheder i hele Europa efterspørger til anvendelse i nye produkter (som det ellers fremgår af bemærkningerne til forslag til ændring af miljøbeskyttelsesloven). Derfor er det nødvendigt at fastholde kontrol med overførsler af affald. Øget digitalisering og endnu mere fokus på muligheden for forhåndsgodkendte anlæg samt harmoniseret klassificering og strømlinet beregning af sikkerhedsstillelse er gode indsatser i forhold til mere smidig im- og eksport inden for EU.

Dansk Affaldsforening peger på, at der er varslet ændringer i forhold til import af affald til energiudnyttelse og noterer sig i den forbindelse regeringens foreløbige generelle holdning om ”at affaldet bør håndteres der, hvor det giver bedst mening i økonomisk og miljømæssig forstand”.

Der peges på, at den seneste undersøgelse fra DTU viser, at det i hvert fald i en årrække endnu vil give god økonomisk og miljømæssig mening at importere affald til energiudnyttelse i Danmark frem for at nedlukke kapaciteten, før den er udtjent. Dansk Affaldsforening peges på, at der har været arbejdet for bedre/særlige muligheder for eksport af testlæs. Sådant en bestemmelse ser ud til at være kommet med i forslaget. Allerede nu eksporteres store mængder genanvendelige ressourcer ud af Danmark, og med implementering af Klima-aftalen fra juni 2020 er det Dansk Affaldsforenings vurdering, at eksporten kommer til at stige på bekostning af udvikling af lokale materialekredsløb inden for landets grænser.

I forhold til overførsler ud af EU bemærker Dansk Affaldsforening, at det har stor opmærksomhed blandt andet fordi, en række medlemmer stiller krav i deres udbud om, at affaldet skal håndteres i EU. Dansk Affaldsforening synes som udgangspunkt, at de foreslåede stramminger kan være med til at sikre reel genanvendelse under ordnede forhold i ikke-OECD-lande, men peges på, at ideelt set bør EU-landene selv kunne genanvende affaldsressourcerne. Der bakkes op om, at man endnu engang kigger dybere ned i skelnen mellem produkt og affald, da grænserne mellem produkt og affald sikkert også flytter sig over tid. Det undrer Dansk Affaldsforening, at elektronik og måske også tøj ikke er nævnt som varegrupper, som man vil have fokus på.

I forhold til affaldskriminalitet peges Dansk Affaldsforening på, at den omfattende illegale handel med affald understreger, at affald ikke er nogen værdifuld ressource, men derimod et miljøproblem, som man kan tjene penge på ved at lade det forsvinde i et hul i jorden eller ud af landet. I den forbindelse peges Dansk Affaldsforening på, at det i europæisk regi har været drøftet, om det burde adresseres i affaldsplanerne ligesom i fx Englands seneste plan.

Dansk Affaldsforening forstår, at Kommissionens udspil både består af en styrkelse af sanktionerne ved overtrædelse af forordningens regler og ellers af andre indsatser, som skal støtte eksisterende fora som OLAF og IMPEL, ligesom der skal oprettes endnu en EU-gruppe til øget samarbejde og koordination i forhold til ulovlige affaldstransporter. Dansk Affaldsforening har ikke mulighed for at vurdere om disse indsatser er tilstrækkelige, men tænker, at det er vigtigt at få et øget fokus på affaldskriminalitet.

Plastic Change støtter revisionens hovedformål om at sikre, at forordningen i højere grad understøtter den cirkulære økonomi gennem bl.a. et mere effektivt indre marked for sekundære råvarer, mindre eksport ud af EU og bedre affaldsbehandling i tredjelande samt bedre indsats mod grænseoverskridende affaldskriminalitet, og vi ser generelt meget positivt på det fremlagte. Plastic Change er desuden meget enige i Kommissionens udlægning af problemerne med eksport af affald til tredjelande og ulovlige overførsler af affald, selvom de mener, at Kommissionen kunne være gået skridtet videre på en række punkter i forhold til løsningerne.

I forhold til at lette overførsler af affald med henblik på genbrug og genanvendelse i EU opfordres til, at der er en stærkere reference til, at der med cirkulære løsninger også menes genbrugsløsninger, og at det fremgår mere tydeligt. Plastic Change fremhæver i forbindelse med en lettelse af processer, at det er vigtigt at holde fast i, at det også skal give miljømæssig mening, og at det ikke bør gå ud over muligheden for at holde kontrol med og indsamle data om EU-interne overførsler. Der peges på, at vi i Danmark har udfordringer med vores affaldsdatasystemer og mener derfor, det vil være i Danmarks interesse at følge det videre forløb tæt for at sikre sig, at der sker en forbedring af Danmarks muligheder for at holde kontrol med og indsamle data på affald, der eksporteres ud af landet. Plastic Change finder umiddelbart, at det er et skridt i den rigtige retning, at der lægges op til øget mulighed for medlemsstater til at opponere mod transport af affald til andre medlemsstater, hvis affaldet skal deponeres eller afbrændes uden energiudnyttelse.

I forhold til at sikre, at EU ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande og at imødegå ulovlige overførsler af affald, anerkender Plastic Change flere af de tiltag, Kommissionen foreslår. Der peges på, at mange lav- og mellemindkomstlande ikke har faciliteter til sikkert og forsvarligt at behandle affald og plastikaffald, så håndteringen og genanvendelsen vil med stor sandsynlighed ske under forhold, der ikke lever op til EU's standarder for sikkert arbejdsmiljø. Dertil kommer, at eksporten har store skadelige effekter for sundhed og

miljø, da meget af affaldet spontant vil blive brændt af eller smidt på åbne lossepladser, i floder, hav mv., hvilket har store konsekvenser for lokalsamfund og andre lokale industrier samt levebrød som fiskeri og turisme. Derudover peges på, at affaldseksporten er med til at opretholde den vestlige levestandard på et falsk grundlag, fordi man ikke tager ansvar for sit overforbrug og -produktion, hvilket i sidste ende i høj grad gør affaldseksport til et spørgsmål, der handler om moral og etik. Plastic Change anbefaler derfor, at man i stedet sætter et bindende mål om at stoppe alle former for affaldseksport ud af EU, da det er den eneste måde at sikre, at håndteringen af affald foregår på forsvarlig og sikker vis både miljømæssigt og socialt. Der peges på, at dette også vil være langt nemmere at håndhæve. Plastic Change peger på, at affaldskriminalitet allerede er en skyggeøkonomi, der foregår uden for den europæiske lovgivnings rækkevidde, og som ganske enkelt er umulig at føre kontrol med.

Sagen har været i høring i EU-miljøspecialudvalget forud for mødet i udvalget den 14. juni 2022.

Danske Havne er positive overfor det nye forslag til forordning, - særligt vægten på, at Unionen ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande, og at der sker en opstramning i forhold til at imødegå ulovlige overførsler af affald. Danske Havne hilser det velkomment, at deklARATIONER og godkendelser bliver fuldt digitale samt hurtige og enkle at håndtere ved import og eksport. De nye systemer skal kunne spille sammen med de eksisterende digitale systemer, bl.a. det europæiske for skibe, "SafeSeaNet". Det kan gøre, at håndtering af skibene i havn ikke sinkes unødigt. Desuden bør der fastholdes høje ambitioner, vedr. at der sættes ind overfor ulovlige fraktioner, som kan bringe arbejdsmiljø og helbred i fare på havnen, på skibene og i de lande, som modtager affaldet efterfølgende (Danmark ved import). De skærpselser og nye krav, som er nødvendige for en effektiv omstilling til en cirkulær økonomi, kan medføre øget incitament til "affaldskriminalitet", med mindre håndhævelsen er hård og effektiv. Havnene har ikke plads til at opbevare affald/sekundære råvarer i længere tid, som ikke er korrekt deklareret, anmeldt og eller godkendt. Det er derfor vigtigt, at virksomhedernes tilbagetagningsordninger samt krav er klart beskrevet - gerne i forordningen, fungerer i praksis, og at evt. kontroller og opponering fra medlemsstater sker inden affaldet når havnen. Man foreslår desuden, at der bl.a. opereres med tidsfrister, hvorefter ikke-godkendte "strandede" fraktioner hurtigt kan flyttes på afsendervirksomhedens regning, hvis virksomhederne ikke selv gør det.

Danmarks Naturfredningsforening er overordnet tilfredse med forslaget.

Dansk Autogenbrug ser gerne en skærpselse af definitionen af affald for så vidt angår køretøjer.

Sagen har været i høring i EU-miljøspecialudvalget forud for mødet i udvalget den 29. november 2022.

Dansk Autogenbrug var positive over for forslaget, særligt i forhold til øgede muligheder for at oparbejde restmateriale fra bilen med henblik på upcycling og sikre mulighed for korrekt genvinding i EU. Dog så man gerne en skærpselse af affaldsdefinitionen med henblik på at sikre bedre mod, at udtjente biler eksporteres til ikke OECD lande, hvor de kan udgøre et miljøproblem.

Dansk Mode og Tekstil gjorde opmærksom på, at man havde et kapacitetsproblem i EU i forhold til behandling af tekstilaffald, som krævede investeringer. Man var positive over for opbygning af kapacitet i EU men ønskede også, at det fortsat skulle være muligt at lægge oparbejdelse til genanvendelse i de lande, hvor tøjjet produceres, som ofte ikke er OECD lande. Endvidere fandt Dansk Mode og Tekstil det vigtigt at sikre adgang til tekstilaffaldet, ligesom der skal kigges på de forskellige kvaliteter, og på om der er en aftager til dem.

Rådet for Grøn Omstilling gjorde opmærksom på, at man så vidt muligt ønskede et stop for eksport af affald ud af EU – specielt i forhold til plastik.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud møde d. 21.02.23. Følgende bemærkninger er fremkommet.

Tænketa ken Hav støtter, at man kigger på, muligheden for at afvise affald, hvor kun en meget begrænset del kan nyttiggøres men opfordrer til, at man også kigger på, hvor man i givet fald bedst kan håndtere, det der skal bortskaffes.

Plastic Change finder det vigtigt med fuld implementering af Baselkonventionen med henblik på at sikre, at affaldet ikke transporteres til fattige lande i EU.

Dansk Erhverv bakker op om et bedre indre marked for genanvendelse. Dansk Erhverv bakker også op om Europa Parlamentets forslag om at varigheden af en notifikation bør kunne forlænges til 2 år i stedet for de nuværende 1 år.

Dansk Industri (DI) bemærker, at det for at styrke den cirkulære økonomi er vigtigt, at behandlingen kan komme op i skala, og at det derfor er vigtigt, at affaldet kan overføres på tværs af landegrænserne.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er bred opbakning til Kommissionens forslag og de tre hovedprioriter: 1) ”lette overførsler af affald med henblik på genbrug og genanvendelse i Unionen”, 2) ”sikre, at Unionen ikke eksporterer sine affaldsproblemer til tredjelande” og 3) ”imødegå ulovlige overførsler af affald”.

Regeringens generelle holdning

Regeringen anser Kommissionens forslag til forordning om overførsel af affald for et godt grundlag for drøftelse af en mere passende og tidssvarende håndtering af overførsler af affald på EU-niveau. Forslaget kan bidrage til både miljø- og klimagevinster samt til omstillingen til en cirkulær økonomi gennem øget genanvendelse, forøget ressourceeffektivitet, mindre CO₂-udledning og mindsket deponering. I den forbindelse finder regeringen det vigtigt, at forordningen understøtter en omkostningseffektiv grøn omstilling, herunder gennem et mere frit indre marked for handel med affald til forberedelse med henblik på genbrug og genanvendelse.

Regeringen støtter en præcisering og strømlining af forordningen med henblik på at sikre en nemmere og mere smidig eksport af affald til genanvendelse og en mere ensartet implementering af forordningen på tværs i EU.

Regeringen støtter derfor styrkelsen af det indre marked for affald, hvor affaldshierarkiet udnyttes, således at affald til deponering og afbrænding uden energiudnyttelse mindskes, sådan at affald generelt bliver nyttiggjort og genanvendt i behandlinger, der ligger højere i affaldshierarkiet, og hvor det også gøres nemmere og smidigere at eksportere affald til genanvendelse internt i EU. Regeringen er enig i, at affaldet bør håndteres der, hvor det giver bedst mening i økonomisk og miljømæssig forstand. Samtidig ønskes det, at importen af plastik til afbrænding i Danmark begrænses gennem støtte og opbakning til mere ambitiøse mål for genanvendelse af plastik i Europa, yderligere opbakning til finansiering af genanvendelseskapacitet i Europa samt bedre design af produkter.

Regeringen støtter, at der med forslaget etableres et forbud mod eksport af farligt affald til bortskaffelse med mulighed for undtagelser. Regeringen noterer sig i den forbindelse, at det med forslaget ikke vil være muligt for et medlemsland at gøre indsigelse mod en overførsel af farligt affald bestemt til nyttiggørelse, selvom andelen der kan nyttiggøres, er meget begrænset. Regeringen finder det hensigtsmæssigt, at det undersøges, hvorvidt der kan skabes mulighed for, at medlemslandene kan gøre indsigelse mod overførsel af affald, hvor kun en lille andel kan nyttiggøres, mens resten må bortskaffes.

Det er vigtigt for regeringen, at unionen ikke eksporterer affaldsproblemer til tredjelande. Derfor støtter Regeringen i forlængelse af politisk aftale om *Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi* fra juni

2020, at EU som udgangspunkt håndterer sit eget affald. Her ønskes så stramme regler som muligt. Regeringen bakker op om behovet for klarere fælles retningslinjer til at skelne mellem affald og "used goods" for visse vare-/affaldstyper.

Regeringen kan desuden støtte en indsats mod grænseoverskridende affaldskriminalitet med fokus på ensartet implementering og håndhævelse af lovgivningen på tværs i EU. Det er dog centralt for regeringen, at Danmark ikke forpligtes til at skulle indføre administrative bøder, idet administrative bøder giver anledning til forfatningsmæssige betænkeligheder.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grund- og Nærhedsnotat er oversendt til Folketinget den 21. december 2021, den 15. juni 2022 og den 8. december 2022.

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om typegodkendelse af motorkøretøjer og motorer samt af systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer med hensyn til emissioner og batteriers holdbarhed (Euro 7) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 715/2007 og (EF) nr. 595/2009 KOM (2022) 586

Revideret version af rammenotat af 2. februar 2023. Nye afsnit er markeret med en streg i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til skærpelse af euronormerne, der fastlægger krav til udledning af luftforurening fra køretøjer. Forordningen fastsætter krav til udledning af luftforurening fra nye lette og tunge køretøjer, krav til levetider, mindstekrav til batteriers holdbarhed, test af køretøjer mv. Kravene gælder nye køretøjer som markedsføres fra 2025 og 2027 for hhv. lette og tunge køretøjer. Forslaget øger beskyttelsesniveauet, og det vurderes, at forslaget vil have en positiv samfundsøkonomisk effekt. Regeringen støtter generelt forslaget, og vil arbejde for som minimum at fastholde ambitionsniveauet – særligt for de lette køretøjer.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2022) 586 af den 10. november 2022 fremsendt forslag om Europa-Parlamentets og Rådets forordning om typegodkendelse af motorkøretøjer og motorer samt af systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer med hensyn til emissioner og batteriers holdbarhed (Euro 7) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 715/2007 og (EF) nr. 595/2009. Forslaget er modtaget i dansk sprogudgave den 15. december 2022. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. De såkaldte euronormer fastlægger krav til udledning af luftforurening fra køretøjer. Disse er gradvist skærpet over årene, og nærværende forslag er således den syvende skærpelse af udledningsgrænseværdierne. Forslaget er en revision af forordning (EF) nr. 715/2007 og forordning (EF) nr. 595/2009¹⁵ (begge også kaldet Euronorm 6), som er den norm, der gælder i dag.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 16. marts 2023 men forventes sat på dagsorden for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse.

Formål og indhold

Kommissionen har fremsat forslag til Euro 7, der omfatter nye emissionsstandarder for luftforurening for både lette og tunge køretøjer. Standarden omfatter alene nye køretøjer, motorer, komponenter, separate enheder eller systemer, der skal markedsføres i EU, efter forordningens regler får effekt fra 2025 og 2027. Euro 7 forslaget skal ses i sammenhæng med Kommissionens handlingsplan for nulforurening samt øvrige reguleringer vedr. bilsynsdirektivet, luftkvalitetsdirektivet, typegodkendelsesforordningen med tilhørende markedsovervågning, batteri forordningen mv.

¹⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 715/2007 af 20. juni 2007 om typegodkendelse af motorkøretøjer med hensyn til emissioner fra lette personbiler og lette erhvervs køretøjer (Euro 5 og Euro 6), om adgang til reparations- og vedligeholdelsesinformationer om køretøjer, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 595/2009 af 18. juni 2009 om typegodkendelse af motorkøretøjer og motorer med hensyn til emissioner fra tunge erhvervs køretøjer (Euro VI) og om adgang til reparations- og vedligeholdelsesinformationer om køretøjer og om ændring af forordning (EF) nr. 715/2007 og direktiv 2007/46/EF og om ophævelse af direktiv 80/1269/EØF, 2005/55/EF og 2005/78/EF

Formålet med forslaget er overordnet at minimere emissionerne fra køretøjer og dermed sikre forbedret luftkvalitet til gavn for borgernes sundhed og miljøet. Med forslaget vil Kommissionen sikre, at bilparken fremadrettet, selv med EU's mål om udfasning af salg af nye fossile person- og varebiler i 2035, har så lille en udledning som muligt gennem hele køretøjets levetid også af hensyn til eftermarkederne.

Med forslaget søger Kommissionen at reducere kompleksiteten af reguleringen, reducere administrative omkostninger, opdatere udledningskravene og forbedre kontrol med udledning af luftforurening ved faktisk kørsel.

Kommissionen vurderer, at forslaget vil give tæt på en halvering af NO_x udledningen for de berørte køretøjer i 2035.

Kommissionen anfører i forslaget, at selvom europæiske bilfabrikanter vil få en omkostning som følge af forslaget, har forslaget positiv indvirkning på fabrikanternes konkurrenceevne, idet Kina og USA har mere restriktive emissionsstandarder.

Forslaget omfatter luftforurening og testkrav for alle motorkøretøjer (personbiler, varebiler, lastbiler og busser). Herudover er medtaget ikke-udstødningsforurening, batteriholdbarhedskrav og visse testkrav som også er målrettet el- og hybridkøretøjer. Forslaget omfatter følgende hovedpunkter, som nedenfor vil blive uddybet:

- Luftforureningskrav
- Ikrafttrædelsesdatoer
- Testkrav
- Ikke-udstødningsforurening (dæk, bremses og fordampningsemissioner)
- Krav til levetid og mindstekrav til batteriers ydeevne og holdbarhed
- Nye krav til egenmålingssystem (On-Board Monitoring - OBM)
- Kommissionens beføjelser

Luftforureningskrav

Kommissionens forslag fastsætter teknologineutrale emissionskrav til nye lette og tunge køretøjer, således at disse køretøjer, uanset hvilken intern forbrændingsmotor de anvender, fremover skal opfylde de samme udledningskrav for luftforurening. Med andre ord får diesel- og benzindrevne motorer samme grænseværdier for luftforurening.

Med forslaget videreføres de laveste eksisterende Euro 6 grænseværdier, som hermed kommer til at gælde for både benzin- og dieselmotorer. Forslaget medfører hermed, at den lavere udledningsgrænseværdi for kvælstofoxider (NO_x), som benzinbiler allerede skal opfylde i forbindelse med Euro 6, også kommer til at gælde dieslbiler. Med forslaget foreslås grænseværdien at være 60 mg/km. Omvendt har dieslbiler haft en lavere udledningsgrænseværdi for kulilte (CO), som benzinbiler med forslaget skal opfylde. Grænseværdien er på 500 mg/km.

For partikelantal (PN) omfattes med forslaget partikelstørrelser fra 23nm (nanometer) og ned til 10 nm, og der indføres som noget nyt en grænseværdi for ammoniak (NH₃), mens øvrige grænseværdier for Euro 6 fastholdes. Større varebiler skal med forslaget opfylde samme grænseværdier som personbiler, hvorfor der for disse segmenter ses skærpelser af grænseværdierne.

Kommissionen introducerer herudover en budgetgrænseværdi. Denne grænseværdi udtrykker den samlede tilladte udledning af luftforurening for de første 10 km af en tur. Ved test af bilen opgøres dermed den samlede forurening fra bilen over de første 10 km. Som oftest er motoren kold, når en bil starter og i denne fase

er udledning af forurening størst (koldstart). Budgetgrænseværdien har til hensigt at simplificere testkrav og fortsat fastholde beskyttelsesniveauet. Kører bilen længere gælder den almindelige grænseværdi for hver km, som bilen kører.

Endvidere er der ikke længere fastsat en øvre vægtgrænse for personbiler (køretøjskategori M1), hvis definition følger EU's typegodkendelsesforordning¹⁶ og dermed beror på antal siddepladser i køretøjet. De tidligere klasser 1-3 for varebiler (N1) udgår, og der introduceres grænseværdier, der er en anelse højere for varebiler med en effekt/masseforhold mindre end 35 kW/t (større varebiler med en mindre motor).

For tunge køretøjer (lastbiler og busser) indebærer forslaget skærpelser af grænseværdierne for NO_x, PN, CO og THC (total hydro carbons - samlede carbonhydrider). NMHC erstattes af NMOG (Non Metan Organic Gases - organiske gasser, bortset fra metan).

Grænseværdien for ammoniak opgøres fremadrettet som g/kWh. Der fastsættes endvidere grænseværdier for et antal nye stoffer eller disse udvides til både benzin og dieselmotorer for metan, lattergas og formaldehyd (CH₄, N₂O og HCHO).

Tunge køretøjer omfattes af en budgetgrænseværdi, som svarer til Euro VIe kravene, og udgør et budget baseret på den verdensomspændende testcyklus (WHTC). Som noget nyt indføres herudover en NO_x-udledningsgrænseværdi for tomgangskørsel, såfremt motoren ikke slår fra af sig selv efter 300 sekunder (5 minutter).

Med forslaget indføres endvidere en mærkeordning for bilfabrikanter, der ønsker at få godkendt et køretøj, der udleder mindre end grænseværdierne. Disse køretøjer kan få en yderligere betegnelse med +, A samt G. Det vil eksempelvis sige, at Euro 7+ angiver, at køretøjerne udleder 20 pct. mindre end Euro 7 grænseværdien.

Ikrafttrædelsesdatoer

Ikrafttrædelsesdatoer for de nye emissionsstandarder er i forslaget sat til 1. juli 2025 for lette køretøjer og 1. juli 2027 for tunge køretøjer. Forslaget vil finde anvendelse fra den 1. juli 2030 for lette køretøjer fremstillet af fabrikanter af små mængder køretøjer.

Kommissionen anfører, at levetiden for ny-salg af benzin- og dieslbiler lakker mod enden med EU's mål om udfasning af salg af nye benzin- og dieslbiler i 2035 for person- og varebiler. Datoerne er fastsat for at sikre en effekt af forslaget, og for at bilfabrikanter kan nå at indhente investeringsomkostninger.

Kommissionen oplyser, at for lette køretøjer er grænseværdier fastsat således, at bremses skal produceres af et bedre materiale (for ikke at afgive så mange partikler), partikelfiltre og computerstyring af røgrensningen forbedres og allerede eksisterende sensors anvendelsesområde, der kan måle den faktiske udledning fra bilen, udvides. Det vurderes ikke, at der skal ske større tilpasninger af produktionslinjer mv.

Kommissionen oplyser, at ambitionsniveauet for tunge køretøjer er højere i form af skærpede grænseværdier, der kan have konsekvenser for produktionen. Dette reflekteres i en senere ikrafttrædelsesdato.

Testkrav

Kommissionens forslag stiller for lette køretøjer krav om, at test ved faktisk kørsel skal udgøre en tur på mindst 10 km. Denne turlængde reflekterer normal brug af biler. Dermed bortfalder tidligere krav om, at ture

¹⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/858 af 30. maj 2018 om godkendelse og markedsovervågning af motorkøretøjer og påhængskøretøjer dertil samt af systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer, om ændring af forordning (EF) nr. 715/2007 og (EF) nr. 595/2009 og om ophævelse af direktiv 2007/46/EF (EØS-relevant tekst.)

skal omfatte både by-, landevej- og motorvejskørsel. Euro 7 viderefører fra tidligere euronormer, at testbetingelser opdeles i betingelser for prøvning ved normale kørselsforhold og testbetingelser ved udvidede kørselsforhold.

For tunge køretøjer udgår motortest, som erstattes af test af hele køretøjet, hvor der tages udgangspunkt i en kold og varm test samt en akkumuleret test, der anvendes til at fastsætte, om det tunge køretøj kan overholde sin budgetgrænseværdi. Da der kan forekomme høje udledninger, når en lastbil kører uden last, er der endvidere fastsat udledningskrav baseret på nyttelast.

I forslaget er der en forhøjelse af grænseværdien, når køretøjet testes under, hvad forslaget betegner som udvidede kørselsforhold. Hvis køretøjet under test opfylder én af betingelserne ved udvidede kørselsforhold, kan grænseværdien ganges med henholdsvis 1.6 for lette køretøjer (køretøjskategori M1 og N1) og 2 for tunge køretøjer (køretøjskategori M2, M3, N2 og N3). Udvidede kørselsforhold dækker over lave omgivelsestemperaturer, høje hastigheder mv.

Af testbetingelserne, der definerer udvidede kørselsforhold, er det særligt omgivelsestemperaturer, der er relevant for køretøjer i Danmark. Med forslaget kan den udvidede testbetingelse opnås ved, at omgivelsestemperaturer er mellem -10 og -7 grader for tunge køretøjer, mens omgivelsestemperaturen skal ligge mellem -10 grader og 0 grader for lette køretøjer.

Tunge køretøjer er med forslaget også underlagt udvidede kørselsforhold, når nyttelasten er mindre end 10 pct.

Ikke-udstødningsforurening (dæk, bremses og fordampningsemissioner)

I brugsfasen af køretøjer forekommer der udledninger fra dæk og bremses. Det gælder biler med intern forbrændingsmotor samt plug-in hybridbiler, elbiler mv. Disse medfører også forurening med mikroplastik og metaller. Med forslaget fastsættes grænseværdier for udledning fra bremses, og på sigt ønsker Kommissionen at fastsætte regler om dækslid, når der forelægges en anerkendt målemetode.

Dæk kan typegodkendes separat i forbindelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/2144 om krav til typegodkendelse af motorkøretøjer og påhængskøretøjer dertil samt systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer for så vidt angår deres generelle sikkerhed og beskyttelsen af køretøjspassagerer og bløde trafikanter¹⁷. Bilfabrikantens forpligtigelse i forbindelse med nærværende forslag er at sikre, at nye køretøjer markedsføres med dæk, der lever op til emissionsstandard. Det er således fortsat lovligt for forbrugeren at skifte til vinterdæk mv.

Fordampningsemissioner forekommer fra tanken, særligt ved sommerlige temperaturer, eller når man tanke bilen. Med forslaget indføres et nyt krav om intern dampretur i bilen. I EU er der indført et dampretursystem¹⁸, hvor damp fra bilens tank tilbageføres til tankstationens tankanlæg. Med det nye forslag omsættes dampen til brændstof i tanken og kommer i stedet forbrugeren til gode.

¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/2144 af 27. november 2019 om krav til typegodkendelse af motorkøretøjer og påhængskøretøjer dertil samt systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer for så vidt angår deres generelle sikkerhed og beskyttelsen af køretøjspassagerer og bløde trafikanter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/858 og ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 78/2009, forordning (EF) nr. 79/2009 og forordning (EF) nr. 661/2009 og Kommissionens forordning (EF) nr. 631/2009, (EU) nr. 406/2010, (EU) nr. 672/2010, (EU) nr. 1003/2010, (EU) nr. 1005/2010, (EU) nr. 1008/2010, (EU) nr. 1009/2010, (EU) nr. 19/2011, (EU) nr. 109/2011, (EU) nr. 458/2011, (EU) nr. 65/2012, (EU) nr. 130/2012, (EU) nr. 347/2012, (EU) nr. 351/2012, (EU) nr. 1230/2012 og (EU) 2015/166

¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/126/EF af 21. oktober 2009 om fase II-genvinding af benzindampe ved benzinpåfyldning af motorkøretøjer på servicestationer og Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 94/63/EF af 20. december 1994 om forebyggelse af emissioner af flygtige organiske forbindelser (VOC) ved benzinoplagring og benzindistribution fra terminaler til servicestationer.

Krav til levetid og mindstekrav til batteriers ydeevne og holdbarhed

Kommissionen skærper med forslaget holdbarhedskravene til køretøjer via levetidskrav med ca. 3 år for lette køretøjer.

Person- og varebiler samt mindre busser (kategorierne M1, N1 og M2) skal hermed kunne overholde deres udledningsgrænseværdier ind til køretøjet er 8 år gammelt eller har kørt 160.000 km. Der tilføjes endvidere en forældelsesfaktor på 1,2 for yderligere levetid op til 200.000 km eller 10 år.

Større varebiler og visse lastbiler og busser (kategorierne N2, N3<16t, M3<7,5t) skal kunne overholde deres udledningsgrænseværdier ind til køretøjet er 8 år gammelt eller har kørt 300.000 km. Forslaget lægger ikke op til en forældelsesfaktor for yderligere levetid op til 375.000 km.

Tunge busser og lastbiler (kategorierne N3>16t og M3>7,5t) skal kunne overholde deres udledningsgrænseværdier ind til køretøjet er 15 år gammelt eller har kørt 700.000 km. Forslaget lægger ikke op til en forældelsesfaktor for yderligere levetid op til 875.000 km.

Endvidere fastsættes som noget nyt batterilevetidskrav for batteriers holdbarhed i personbiler, således at forbrugeren sikres en batterikapacitet på 80 pct. efter 5 år eller 100.000 km, og 70 pct. efter 8 år eller 160.000 km.

For varebiler fastsættes minimumskravene for batterilevetiden til 75 pct. efter 5 år eller 100.000 km og 65 pct. efter 8 år eller 160.000 km. Kravene gælder både el-biler og plug-in hybridbiler.

Nye krav til egenmålingssystem (On-Board Monitoring OBM)

Kommissionens forslag indebærer en vis grad af digitalisering, hvor formålet er at anvende sensorer, der kontinuerligt kan måle udledningerne for køretøjer og give ejeren besked, hvis der er defekt på det emissionsbegrænsende udstyr. Fabrikanten kan anvende systemet til testudvælgelse af ibrugtagne køretøjer til holdbarhedstest, og syns- og markedsovervågningsmyndigheder kan detektere, om køretøjer er i ordentlig stand. Kommissionen vil endvidere indføre et "miljøkøretøjspas" (EVP), der let skal kunne identificere bilens miljønorm.

Kommissionen får med forslaget mulighed for at tilpasse regler for, hvornår der i instrumentbrættet gives en advarsel til føreren om, at der er defekte systemer. Danske erfaringer fra vejsidesyn peger på, at der er gået lang tid fra en defekt opdages, til at føreren får en advarsel. Dermed kan der være køretøjer på vejene med uforholdsmæssig høj udledning.

Kommissionen viderefører endvidere krav om måling af brændstofforbrug, og det vil fortsat være frivilligt for køretøjssejeren, hvorvidt disse data skal deles med andre.

Kommissionens beføjelser

Forslaget fremsættes som et led i en todelt fremgangsmåde, hvor de grundlæggende bestemmelser fastlægges af Europa-Parlamentet og Rådet efter fælles beslutningstagen, mens de tekniske specifikationer til gennemførelse af de grundlæggende bestemmelser vedtages af Kommissionen i komité-procedure.

Bestemmelserne i forslaget bemyndiger Kommissionen til at vedtage regler på en række punkter for fabrikanterne, medlemsstaternes typegodkendelse og markedsovervågning og rollen for tredjepart og Kommissionen med hensyn til typegodkendelsen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget ventes at blive behandlet i Europa-Parlamentets Miljøudvalg som ledende udvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles handelspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset. Formålet med forslaget vedrører endvidere en indsats overfor grænseoverskridende forurening fra transportsektoren, hvorfor forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Bestemmelser vedrørende forurening for biler (Euronormerne) fastsættes i dag via EU-forordninger med direkte retsvirkning. Færdselsstyrelsens bekendtgørelse om detailforskrifter for køretøjers indretning og udstyr¹⁹ indeholder henvisning til Euronormerne.

Administration af forordningen, herunder indførelse af sanktionsbestemmelser, foretages af Færdselsstyrelsen, der er dansk typegodkendelsesmyndighed for køretøjer. Sanktioner fastsættes ikke direkte i nærværende forslag, men reglerne falder under typegodkendelsesforordningen for køretøjer 2018/858/EU, som er implementeret i dansk ret.

Markedsovervågning foretages af Sikkerhedsstyrelsen. Forslagets regler om markedsovervågning har ligeledes direkte retsvirkning og ventes dermed ikke at medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, da det er forventningen, at detailforskrifter for køretøjer skal opdateres med en henvisning til Euro 7.

Økonomiske konsekvenser

Kommissionen har angivet, at forslaget ventes at medføre meromkostninger for person- og varebiler på ca. 900 kr. pr. konventionel bil og ca. 220 kr. for en elbil før moms og afgifter. For tunge køretøjer vurderes meromkostningen at være ca. 20.000 kr. og 5.000 kr. for henholdsvis konventionelle og eldrevne køretøjer. Såfremt det antages, at bilproducenterne overvælter meromkostningen 100 pct. til salgsprisen, vil det således medføre prisstigninger, jf. tabel 1.

Tabel 1

Konsekvenser for prisen på køretøjer		
	Pr. køretøj (kr.)	I alt pr. år i Danmark (mio. kr.)
Konventionelle køretøjer		
Lette køretøjer (person- og varebiler)	900	66
Tunge køretøjer	20.000	68
Eldrevne køretøjer		
Lette køretøjer (person- og varebiler)	220	44

¹⁹ Bekendtgørelse nr. 1050 af 17. oktober 2019 om detailforskrifter for køretøjers indretning og udstyr, med senere ændringer.

Tunge køretøjer	5.000	8
I alt	-	186

Kilde: Miljøministeriet pba. oplysninger fra Kommissionen; Energistyrelsens fremskrivning af solgte køretøjer

Statsfinansielle konsekvenser

De forudsatte prisstigninger pr. bil forudsættes at indebære et merprovenu fra hhv. registreringsafgift og moms, mens det samtidig forventes at reducere det samlede bilsalg en smule. På den baggrund skønnes forslaget med væsentlig usikkerhed at indebære et årligt merprovenu på ca. 50 mio. kr. fra 2025 faldende til 25 mio. kr. i 2035, jf. tabel 2.

Tabel 2

Statsfinansielle konsekvenser af forslaget			
	2025	2030	2035
Mio. kr. (2023-niveau)			
Provenu før adfærd og tilbageløb	150	100	75
Provenu efter adfærd og tilbageløb	50	50	25

Anm.: De provenumæssige konsekvenser er opgjort på baggrund af de forventede prisstigninger (for moms og afgifter) og det forventede personbilsalg i det pågældende år.

Kilde: Skatteministeriet; Energistyrelsen

Kommissionen har tilkendegivet, at markedsovervågningskrav i forslagets bilag 5 skal forstås således, at når et antal emissionstest skal foretages som angivet i typegodkendelsesforordningen, så angiver tabellen i bilag 5 hvilke test, der heraf er påkrævet. Der er således ikke tale om, at der skal udtages flere køretøjer end specificeret i EU's typegodkendelsesforordning. Kommissionen forventer således ikke en øget omkostning til markedsovervågningen.

Statsfinansielle omkostninger for stat, regioner og kommuner kan også forekomme ved ny-indkøb af køretøjer til en lettere forhøjet pris, da bilfabrikanternes omkostninger må forventes at blive væltet over på salgspri- serne. Det offentlige indkøb af transport ventes i vid udstrækning at overgå til nulemissionskøretøjer. Da prisstigningerne indgår i selve bilpriserne og ligger inden for rammerne af almindelige udsving i markedspriserne, skønnes der ikke at ville blive tale om DUT-kompensation til kommunerne og regionerne. Der forventes ingen væsentlige administrative konsekvenser for staten, regionerne eller kommunerne.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at medføre direkte erhvervsøkonomiske konsekvenser, da der ikke er større bilproduktion i Danmark.

Forslaget har dog negative afledte omkostninger for husholdninger og erhverv, såfremt ovennævnte merudgifter overvæltes til salgsprisen på køretøjer. Forslaget skønnes i så fald at indebære en årlig gennemsnitlig meromkostning på ca. 186 mio. kr. for husholdninger og erhverv under forudsætning af, at bilproducenterne overvælter meromkostningen 100 pct. til salgsprisen.

Samfundsmæssige konsekvenser

Kommissionen vurderer, at forslaget vil medføre tæt på en halvering af NO_x udledningen for de berørte køretøjer i 2035. På den baggrund vurderer Miljøministeriet, at forslaget frem til 2050 vil medføre samfundsøkonomiske gevinster på i alt ca. 3 mia. kr., inklusiv grænseoverskridende gevinster. Gevinsterne relaterer sig til sparede negative helbredseffekter såsom for tidlige dødsfald mv. De samfundsøkonomiske omkostninger udgør 1,7 mia. kr. baseret på ovennævnte forventning til stigende priser for forbrugerne. Samlet set vurderer Miljøministeriet således, at forslaget vil medføre samfundsøkonomiske gevinster på i alt 1,3 mia. kr. i perioden frem til 2050 i Danmark.

Såfremt mål om nul salg af nye benzin og dieselbiler i 2030, som Danmark har arbejdet for i flere år, gennemføres, vil en vedtagelse af forslaget have indirekte økonomiske konsekvenser ved nyindkøb af biler i en femårig periode for de lette køretøjer. I perioden ventes salget af fossile køretøjer at falde væsentligt i takt med, at nulemissionskøretøjer vinder frem. For EU er perioden på 10 år, da mål om nul salg af nye benzin og dieselskøretøjer gælder for 2035.

For tunge køretøjer ventes en længere periode med Euro 7 køretøjer frem mod 2050. Bilfabrikanter har således længere tid til at indtjene udviklingsomkostningerne. Indfasningsperioden for nye krav kan være betydende for bilfabrikanter. Bilindustrien har tidligere anført, at en normal indfasningsperiode er fire år fra udvikling af nye typer til, at køretøjet kan bringes på markedet. Dette forudsætter dog også ændring af produktionslinjer mv.

Erhvervsadministrative omkostninger forventes at blive reduceret som følge af simplificering af reglerne (besparelser til test og testvidner, typegodkendelsesgebyr, rapporteringsforpligtigelser i forbindelse med typegodkendelsen mv.). Besparelsen for bilfabrikanter anslås af Kommissionen til at være i alt ca. 39 mia. kr. på EU plan.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, idet luftforureningen fra vejtrafik vil falde.

Høring

Forslaget har været i høring i EU Specialudvalget for Transport og Miljøspecialudvalget fra d. 10. til 24. november 2022, hvor der er indkommet følgende ni eksterne høringssvar:

De Danske Bilimportører henviser til ACEA's (European Automobile Manufacturers' Association) forslag og positionspapirer og noterer, at begge organisationer stiller sig meget kritisk over for Kommissionens forslag. De Danske Bilimportører er meget kritisk over for de foreslåede skærper af emissionskrav og pointerer, at de eksisterende Euro 6 normer allerede har medført så lave udledningsniveauer, at de dårligt kan måles. Det noteres, at luftforureningen fra vejtransporten skyldes den ældre del af bilflåden fra Euro 5 og ældre.

De Danske Bilimportører peger på, at de marginale omkostninger som følge af Euro 7 er meget høje. Det vil give betydelige omkostninger til forskning og udvikling for bilfabrikanter af konventionelle biler i stedet for, som planlagt, at allokere midler til udvikling af elbiler og brintbiler (nulemissionsbiler), hvilket kan bremse udviklingen af nulemissionskøretøjer.

Det fremføres, at ikrafttrædelsesdatoerne i forslaget er særdeles vanskelige at overholde, selv hvis der fortsat anvendes forskudte datoer med 1 år mellem ikrafttrædelse for hhv. nye typer og alle køretøjer. Her henvises

til ACEAs positionspapir, hvor det bl.a. tilkendegives, at ikrafttrædelsesdatoerne bør afhænge af, hvornår forslaget er vedtaget og lovgrundlaget ligger fast, da fabrikanterne først herefter kan gennemføre de nødvendige investeringer. De danske bilimportører opfordrer i stedet til, at der gøres en indsats for at accelerere fornyelsen af bilparken.

Endeligt opfordres Miljøministeriet til at konsekvensvurdere forslaget ift. brændstofforbrugsafgiftsloven (BRÆNDAL).

Bilbranchen og DI støtter mål om at forbedre miljø- og klimapåvirkningen fra transportsektoren, som har betydet, at EU er blevet verdensførende ved at sætte ambitiøse udledningskrav til nye køretøjer. Det noteres, at Euro 6 kravene har sikret meget lave forureningsniveauer.

Bilbranchen og DI er bekymrede for, at de foreslåede krav vil være et bump på vejen for 100 pct. nulemissionskøretøjer. Bilfabrikanterne bør således fokusere på udvikling af nulemissionsteknologier frem for at justere på forældet teknologi.

Bilbranchen og DI bakker op om, at der gøres en indsats for at udskifte de ældre og mere forurenende køretøjer med mere miljø- og klimavenlige køretøjer gennem skrotpræmier.

AUTIG (Autobranchens Handels- og Industriforening i Danmark) deler Kommissionens ambitionsniveau for luftforurening og at sikrer EU's konkurrenceevne og finder at det bør gå hånd i hånd med stigning i priserne på nye køretøjer og deres reparation. AUTIG ser positivt på at kravene ifbm. Euro 7 ser ud til at gælde de næste 10 år frem for blot 5 år, som det har været tilfælde med de hidtidige emissionskravsstramninger. AUTIG støtter effektive emissionsmålinger, der afspejler køretøjernes udledning ved faktisk kørsel.

AUTIG noterer, at der endnu ikke er fastlagt målemetoder for ikke-udstødningspartikler, og finder dem svære at forholde sig til. Påpeger, at der er flere danske virksomheder, der lever af at restaurere bremses og regummiere nedslidte dæk. AUTIG finder, at det vil være kontraproduktivt for den miljømæssige ambition, hvis Euro 7 kravene til partikelemissioner fra bremses og dæk kommer til at stå i vejen for disse cirkulære virksomheder i autobranchen.

AUTIG er stærk fortalende for at digitalisere håndhævelsen. AUTIG påpeger, at adgangen til data fra bilerne generelt og emissioner af enhver slags skal være tilgængelige for alle tredjeparter efter bilejerenes samtykke og uden forhindringer fra bilfabrikanten. Prisen for tredjeparts dataadgang bør ikke overstige omkostningen ved at gøre data tilgængelig og dataanvendelse- og adgang må ikke kunne overvåges af bilfabrikanterne af hensyn til tredje parts egen forretningsudvikling. Tredjeparts dataadgang er forudsætning for at sikre konkurrence og forbrugeren overkommelige priser.

Endeligt bemærker AUTIG, at forslagets emissionskrav vil medføre behov for forbedret teknologi til røgrrensning, herunder særligt koldstart, partikelfiltre, ammoniakemissioner fra gasmotorer, holdbarhedskrav og testkrav.

Dansk E-mobilitet ser positivt på forslaget som er fremlagt efter flere forsinkelser, og at det udvides til at omfatte ikke-udstødningspartikler og metan. Dansk E-mobilitet finder at forslaget fejler med at leve op til forslagets formål om at reducere luftforureningen ved vejtransport for at gavne både klimaet og den europæiske befolknings helbred. Dansk E-mobilitet forventer en stramning af emissionsgrænseværdierne i forhandlingerne af forslaget.

Dansk E-mobilitet fremhæver, at forslaget er alt for uambitiøst og tager på ingen måde højde for de teknologiske fremskridt, der har været de sidste 10 år siden sidste EURO-standard blev præsenteret. Her påpeges strømligning af grænseværdier mellem benzin og dieslbiler for hhv. CO og NO_x, og der henvises til Kommissionens konsekvensanalyse, hvor udledningen reduceres op mod 50 pct. alene ved eksisterende teknologi til en gennemsnitlig pris på 304 euro pr bil.

Yderligere peges der på, at Kommissionens oprindelige forslag indebar skarpere reduktionskrav, men at disse blev lempet i sidste øjeblik, hvilket skyldes en stærk lobbyindsats fra bilindustrien, og et misforstået prismæssigt hensyn til den europæiske forbruger, der står i en situation med både inflation og høje energipriser.

Dansk E-mobilitet påpeger, at forslaget vil bringe EU bagud ift. USA og Kina og dermed stå svagere i den internationale konkurrence, hvilket også giver forringelser for EU's befolkning via jobs mv fra bilindustrien.

Endeligt foreslår Dansk E-mobilitet, at emissionsgrænseværdierne skærpes (CO (mg/km): 400, NMOG (mg/km): 45, NO_x (mg/km): 30 og PM (mg/km) samt levetidskravene forlænges fra 160.000 km til minimum 200.000 km.

Dansk Miljøteknologi bakker op om den nye forordning, der samler Euro 6 normen i én forordning og fastsætter teknologi og brændstofneutrale krav til alle typer køretøjer. Finder, at det er på rette tid at sætte ind overfor ikke-udstødningspartikler. Dansk Miljøteknologi mener, at ambitionsniveauet er for lavt og havde gerne set, at der blev stillet krav til den eksisterende bilpark, som har en begrænset levetid.

Dansk Miljøteknologi mener principielt, at der bør stilles krav om retrofit af rensedstyr på eksisterende køretøjer i takt med, at der indføres skærpede euronormer, hvis der skal opnås en reel effekt fra den aldrende bilpark i Europa. Den uambitiøse tilgang ved kun at stille krav til nye biler betyder, at det gøres attraktivt at holde liv i den ældre og forurenende bilpark, selvom der findes røgrenningsystemer, der kan eftermonteres.

Dansk Miljøteknologi finder, at regeringen bør skærpe miljøzoner i takt med, at euronormer skærpes. Dansk Miljøteknologi påpeger, at såfremt der kommer mere fokus krav til den aldrende bilpark, vil danske grønne virksomheder kunne bruge hjemmemarkedet som et udstillingsvindue for deres løsninger, hvilket vil kunne gavne dansk eksport- og beskæftigelsesmuligheder.

Dansk Erhverv noterer, at euronormer har spillet en vigtig rolle til at få nedbragt forureningen til gavn for lokalmiljø og klima. Dansk Erhverv finder, at en af styrkerne ved Euronorm-standarderne har været, at delmål er blevet indført efter langsigtede planer, så producenter og transportvirksomheder har kunne planlægge ud fra det. Dansk Erhverv er positive over for, at reduktionsmålene opdateres med Euro 7.

Dansk Erhverv finder det vanskeligt, at de to forordninger for hhv. lette og tunge køretøjer lægges sammen, fordi lette køretøjer står udviklingsmæssigt et andet sted end tunge køretøjer. Hertil kommer, at fabrikanter og transportvirksomhederne fremover skal forholde sig til en opdateret samlet lovpakke i stedet for individuelle regler. Dansk Erhverv mener derfor ikke, at forslaget medfører en simplificering, og er yderligere bekymrede for, at reduktionsmål kan udvaskes. Dansk Erhverv opfordrer til at test- og rapporteringskrav strømlines og reglerne afbureaukratiseres.

Dansk Erhverv noterer, at Euro 7 fastsætter en relativt lille reduktion af partikler sammenlignet med euro 6, og at der i stedet introduceres krav til ikke-udstødningspartikler.

Dansk Erhverv bemærker endvidere, at de tunge køretøjer som udgangspunkt benyttes i 6 til 8 år, og at der dermed er en vis forsinkelse i effekterne af evt. revideret mål og standarder. Endeligt bemærker Dansk Erhverv, at såfremt euronormerne ønskes revideret igen, så de fortsat flugter med EU's klimaambitioner, er det vigtigt, at sådanne ændringer foretages i god tid og med langsigtet implementering.

Dansk PersonTransport finder det vigtigt, at der arbejdes med løsninger til at nedbringe forureningen. Dansk PersonTransport er bekymret for, at manglende samspil mellem udledningerne fra køretøjets motor og fra andre dele af køretøjet som fx dæk, da det vil kunne betyde, at transportvirksomheder vil skulle ombygge eller udskifte deres køretøjer med store økonomiske konsekvenser til følge. Her fremhæves et eksempel med en vognmand, der investerer i et Euro 7 køretøj, som fra den ene dag til den anden ikke længere kan betragtes som Euro 7, fordi der er skiftet dæk. Det påpeges, at det kan skabe problemer for miljøzoner mv. Dansk PersonTransport opfordrer til, at der med forordningen tages udgangspunkt i transportvirksomhedernes hverdag.

Dansk PersonTransport finder, at der er brug for mere klarhed ifht. adgangen af data i forslaget, men støtter op om bedre anvendelse af data og digitalisering. Omvendt finder Dansk PersonTransport, at digitalisering skabe spørgsmål om adgang til data fra køretøjerne. Finder, at det er vigtigt, at der skelnes mellem bilfabrikanter og ejere af køretøjer, da det er vigtigt, at ejerne af køretøjer får adgang til den data, som køretøjet producerer.

Endeligt opfordrer Dansk PersonTransport Miljøministeriet til at sikre en tæt involvering af vejtransportbranchen i forhandlingerne af forslaget, da branchen normalt ikke er repræsenteret i EU specialudvalget for miljø.

DTL noterer, at euronormerne gennem tiden har mindsket køretøjernes miljøbelastning. DTL finder, at Euro 7 er en naturlig forlængelse af den hidtidige indsats, som vil gavne miljø og sundhed. DTL vurderer, at forbrændingsmotorer fortsat vil spille en rolle for den tunge landtransport flere år ud i fremtiden. DTL støtter, at flere relevante udstødningsstoffer inddrages i Euro 7, hvis det sker med en balanceret tilgang, hvor miljøeffekterne sammenholdes med de forøgede omkostninger til at udvikle og fremstille køretøjerne. Forslaget indebærer ikke CO₂ krav. DTL opfordrer til, at der er fokus på at skærpede krav til NO_x og partikler kan ske på bekostning af brændstofforbruget og dermed CO₂ udledningen.

DTL stiller sig skeptiske overfor at inddrage ikke-udstødningspartikler i Euro 7. DTL er enige i at reducere emissionen, men peger på en række praktiske udfordringer med at håndhæve og kontrollere kravet i praksis, hvilket vil give usikkerhed for vognmændene. DTL finder, at krav til dæk og bremsepartikeludledning bør ske i særskilt lovgivning.

Endeligt finder DTL, at det er positivt, at der gøres brug af moderne teknologi til overvågning af emissioner, og at føreren straks kan gøres opmærksom på problemer.

FDM hilser Euro 7 forslaget velkomment, og finder det glædeligt, at der er medtaget krav til batterilevetid i elbiler, ikke-udstødningspartikler og én samlet forordning for både lette og tunge køretøjer. FDM er dog bekymret for, at batterilevetidskravene ikke vil tilgodese et almindelig dansk kørselsmønster. Her peges der på, at kilometertærsklen er ganske lav og FDM så gerne en skærpelse til fx 250.000 km.

Hertil savner FDM, at der stilles krav til energieffektivitet for elbiler. FDM finder, at det hverken for forbrugerøkonomien eller klimaet er ligegyldigt, hvor energieffektiv en elbil er. FDM så derfor gerne, at der blev

indført et krav til elbilens energiforbrug baseret kWh/km. FDM savner endvidere definition af, hvordan bilproducenterne kan og må betegne kapaciteten på elbilens batteri. FDM foreslår, at der stilles krav til oplysning om elbilens brutto og nettokapacitet.

FDM opfordrer til test ved faktisk kørsel gøres obligatorisk. Fsva. WLTP/WLTC laboratoriemålinger opfordrer FDM, at disse foretages ved 10 grader, der afspejler gennemsnitstemperaturen i EU og at testen herudover udvides til temperaturer ned til -7 grader. Endvidere finder FDM, at der bør stilles krav til bilernes ammoniakudledning, da dette er et biprodukt fra bilernes AdBlue-anlæg.

FDM hilser det velkomment, at der sættes fokus på ikke-udstødningspartikler, men er bekymrede for, at reglerne kan udelukke nogle forbrugere fra eftermarkedet.

Endeligt finder FDM, at der bør fastsættes sanktionsbestemmelser for In Service Conformity, hvor krav om levetid, emissioner mv. tjekkes.

I forbindelse med høringen i EU Specialudvalget for Transport d. 13. – 21. februar og Miljøspecialudvalget og d. 10. – 21. februar forud for mødet i udvalget den 21. februar 2023 er der indkommet følgende hørings-svar:

Dansk Erhverv forholder sig kritisk over for sammenlægningen af krav til hhv. lette og tunge køretøjer, da lette køretøjer står over for helt andre teknologiske muligheder end det der i dag gør sig gældende for lastbiler. Dansk Erhverv noterer, at det for erhvervet ikke nødvendigvis vil være en lettelse af reguleringen af regulering af lette og tunge køretøjer slås sammen. Dansk Erhverv opfordrer til, at der fortsat ligger langsigtede og ambitiøse delmål for køretøjernes udledninger, og at de mål tager højde for køretøjernes teknologiske muligheder og begrænsninger.

De Danske Bilimportører forholder sig særdeles kritisk til forslaget og henviser til ovenstående, skriftlige bemærkninger samt til ACEAs opdaterede positionspapir. De Danske Bilimportører finder, at Euro 7 kun have marginal miljømæssig effekt, fordi de eksisterende emissionskrav under Euro 6 allerede har bragt emissionerne ned til så lave niveauer, at de knapt er målelige. Samtidig vil de ekstra omkostninger for industrien ved at efterleve Euro 7 være uforholdsmæssigt høje i forhold til miljøeffekten og vil tvinge bilfabrikanterne til at dirigere betydelige finansielle og ingeniørmæssige ressourcer tilbage til udviklingen af forbrændingsmotorerne fremfor at fokusere på udvikle nulemissionskøretøjer. Endelig mener De Danske Bilimportører, at Euro 7 flytter fokus på emissioner fra nye køretøjer, fremfor på fornyelse af den del af den eksisterende europæiske bilpark, der kun opfylder Euro 5 eller dårligere, og at Euro 7-forslaget på visse punkter fremsætter urealistiske tidsplaner for gennemførelsen, da de eksisterende ikrafttrædelsesdatoer efterlader utilstrækkelig indfasningstid for homologering og tilpasningen af produktionen.

Rådet for Grøn Omstilling (RGO) bemærker, at regeringens holdning til forslaget burde være mere ambitiøs, da Kommissionens konsekvensanalyse peger på potentiale for at mindske forureningen betydeligt. Det noteres at Euro 7 med skærpede grænseværdier for luftforurening vil kunne nå at få betydning for 100 mio. ny solgte lette køretøjer og 4 mio. tunge køretøjer. Dermed finder RGO, at forslag til Euro 7 kunne nå at få væsentlig effekt selvom der på sigt sås ind i grøn omstilling og elektrificering af køretøjerne. RGO opfordrer regeringen til at skærpe sin holdning således, at der arbejdes for en halvering af NOx udledningsgrænseværdierne for lette køretøjer og en halvering af udledningsgrænseværdierne for partikler for tunge køretøjer. Endvidere noteres, at levetiderne i forslaget burde skærpes således, at emissionsstandarder fandt anvendelse i hele køretøjernes levetid.

Dansk Miljøteknologi referer til deres tidligere fremsendte hørings svar og kvitterer for, at ikke-udstødningspartikler er vægtet i regeringen holdning til forslaget. Dansk Miljøteknologi ser gerne, at regeringen arbejder for at få højnet forslagets ambitionsniveau, herunder også inddrage krav til den eksisterende bilpark, da man ellers ville skabe et incitament for forbrugerne til at beholde gamle biler, der forurener mere.

Plastic Change finder, at regeringen bør arbejde for en ambitiøs grænseværdi for mikroplast fra slid på bil-dæk.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række lande har udtrykt bekymring i forhold til ikrafttrædelsesdatoerne og den tid typegodkendelsesmyndigheder og bilfabrikanter har til at indstille sig på kravene.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Luftforurening leder hvert år til ca. 4.000 for tidlige dødsfald i Danmark, og det er derfor væsentligt at få nedbragt luftforureningen fra vejtransporten, særligt i byer med megen trafik. Forslaget til emissionsgrænseværdier for de lette køretøjer er hovedsageligt en strøm-ligning mellem benzin- og dieslbiler. Regeringen finder det relevant at få opdateret og skærpet reguleringen af emissioner fra lette og tunge køretøjer. Regeringen vil derfor lægge stor vægt på, at der ikke sker en slæk-kelse af beskyttelsesniveauet, og at ambitionsniveauet som minimum fastholdes.

De biler, der sælges i dag, forurener de næste mange år, da bilers gennemsnitlige levetid i Danmark er ca. 15 år. Regeringen finder derfor, at emissionskrav, levetidskrav, holdbarhedskrav til batterier og testbetingelser bør vægtes højt. Herunder bør levetidskrav og mindstekrav til batteriers holdbarhed skærpes af hensyn til forbrugerne og levetiden af køretøjerne.

Det er vigtigt, at testbetingelser for køretøjer reflekterer normal brug. Der skal derfor fastsættes testbetingelser og metoder der sikrer, at bilerne ved faktisk kørsel har en udledning, der afspejler de fastlagte grænseværdier. Det gælder også ved kold start, hvis bilen kører uden megen last og såfremt bilen kører i tomgang.

Regeringen finder det vigtigt, at ikrafttrædelsestidspunkterne ikke udskydes, samt at der fastholdes et ikrafttrædelsestidspunkt for hhv. lette og tunge køretøjer for at lette gennemsigtigheden. Det er således regeringens holdning, at ikrafttrædelsestidspunktet i forslaget for lette køretøjer skal fastholdes til 2025, og for tunge køretøjer til 2027. Indfasningstiden og ambitionsniveauet hænger sammen, og såfremt der i forhandlingerne sker lempelser i indfasningstiderne, er det regeringens holdning, at dette bør modsvares af skærper på forslagets øvrige elementer.

Regeringen ser positivt på, at forslaget imødekommer behovet for at undgå manipulation af køretøjer. Regeringen ser endvidere positivt på forslaget om øget digitalisering og information til føreren af køretøjer ved defekte systemer gennem OBM og OBD. Regeringen har noteret sig, at der i forslaget er gjort opmærksom på sammenhængen med reglerne om periodesyn og syn ved vejsiden. Det vil være et opmærksomhedspunkt for regeringen ved den kommende revision af de EU-retlige synsregler (Kommissionen forventer at fremsætte forslag hertil i 1. kvartal 2023), at der sikres en sådan sammenhæng, ligesom regeringen vil arbejde for, at der som led i nye synsregler indføres krav til måling af emissioner i forbindelse med periodesyn af køretøjer for at følge emissionerne i hele køretøjets levetid.

Regeringen ser positivt på, at krav til ikke-udstødningspartikler medtages i forslaget, da det kan nedbringe forurening fra bremses og dæk fra både konventionelle og nulemissionskøretøjer. Regeringen vil samtidig være opmærksom på den praktiske implementering og håndhævelse.

Regeringen kan støtte, at Kommissionen i forslaget bemyndiges til at vedtage regler på en række punkter for fabrikkerne, medlemsstaternes typegodkendelse og markedsovervågning, så længe der ikke omfattes væsentlige elementer og der er en klar afgrænsning af, hvilket område bemyndigelsen omfatter, samt at der sikres god inddragelse af medlemslandene.

Endelig er det regeringens holdning, at forslaget bør bidrage til den europæiske konkurrenceevne, således at EU's normer kommer på niveau med USA og Kina. Hermed sikres også bilindustriens betydning for økonomi og arbejdspladser i relevante medlemslande.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 3. februar.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketinget Miljø- og Fødevareudvalg den 3. februar 2023.